

Viheralan tunnusluvut 2014–2015

Selvitysraportti

Viherympäristöliitto ry 2016

Koonnut Hanna Tajakka, Konsulttipalvelu Viher-Arkki

Kuvailusivu

Viheralan tunnusluvut 2014–2015 - Selvitysraportti

Julkaisija:	Viherympäristöliitto ry
Koonnut:	Hanna Tajakka, Konsulttipalvelu Viher-Arkki
Julkaisunumero:	Viherympäristöliiton julkaisu 58
Sivuja:	61
Kieli:	Suomi
Julkaisun jakelu:	Viherympäristöliitto ry, Viljatie 4 C, 00700 Helsinki, info@vyl.fi, www.vyl.fi
ISSN:	1238-8734
ISBN:	978-952-5225-70-9

Sisältö

Johdanto	4
VIHERALUEIDEN TILASTOKUVA TARKENTUI	4
1 Miten selvitys tehtiin?	5
2 Viheralan organisaatioiden määrä 2014–2015	6
VIHERALALLA TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄ	6
VIHERALALLA TOIMIVIEN JULKISTEN ORGANISAATIOIDEN MÄÄRÄ	11
VIHERALALLA TOIMIVIEN OPPILAITOSTEN MÄÄRÄ	11
VIHERALALLA TOIMIVIEN TUTKIMUSLAITOSTEN MÄÄRÄ	12
YHTEENVETO VIHERALALLA TOIMIVIEN ORGANISAATIOIDEN MÄÄRÄSTÄ	13
3 Viheralan työllistävyys 2014–2015	15
YRITYKSISSÄ TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ	15
Kaikkien viheralan yritysten henkilöstö	16
Suunnitteluyritysten henkilöstö	18
Viherrakennus- ja -ylläpitoyritysten henkilöstö	20
Puutarhakaupan henkilöstö	23
Taimitarhayritysten henkilöstö	25
Golfkenttien henkilöstö	25
Viheralan monialaisten yritysten henkilöstö	25
JULKISISSA ORGANISAATIOISSA TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ	27
Kuntien viheralan henkilöstö	27
Seurakuntien viheralan henkilöstö	29
Valtion organisaatioiden henkilöstö	29
OPPILAITOKSISSA TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ	29
TUTKIMUSLAITOKSISSA TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ	30
YHTEENVETO VIHERALALLA TOIMIVAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄSTÄ	30
4 Viheralueiden määrä 2014–2015	32
VALTION OMISTUKSESSA OLEVIEN VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ	32
KUNTIEN OMISTUKSESSA OLEVIEN VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ	33
SEURAKUNTIEN OMISTUKSESSA OLEVIEN VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ	33
YKSITYISTEN OMISTUKSESSA OLEVIEN VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ	34
YHTEENVETO VIHERALUEIDEN MÄÄRÄSTÄ	35
VIHERALAN YRITYSTEN LIIKEVAIHTO	36
Kaikkien viheralan yritysten liikevaihto	37
Viheralan suunnitteluyritysten liikevaihto	38
Viherrakennus- ja ylläpitoyritysten liikevaihto	39
Puutarhakaupan liikevaihto	41
Taimitarhayritysten liikevaihto	42
Viheralan monialaisten yritysten liikevaihto	42

VIHERHANKKEIDEN RAKENNUSKUSTANNUKSET _____	43
Julkisten viheralueiden kustannukset _____	43
Golfkenttien rakentamisen kustannukset _____	43
Kiinteistöjen ulkoalueiden rakentamisen kustannukset _____	43
Maa- ja vesirakentamisen kustannukset _____	44
Materiaalien arvo _____	44
VIHERHANKKEIDEN YLLÄPITOKUSTANNUKSET _____	47
Hautausmaiden ylläpidon kustannukset _____	47
Golfkenttien ylläpidon kustannukset _____	47
Liikenneviheralueiden ylläpidon kustannukset _____	48
Kiinteistöjen ulkoalueiden ylläpidon kustannukset _____	48
VIHERALAN KOULUTUKSEEN JA TUTKIMUKSEEN KÄYTETYT VARAT _____	50
Muut viheralueiden synnyttämät taloudelliset arvot _____	51
Yhteenveto viheralan taloudellisesta arvosta _____	51
6 Puutarhaharrastuksen taloudellinen arvo 2015 _____	53
7 Yhteenveto _____	54
VIHERALAN TUNNUSLUKUJA 2014–2015 _____	54
VIHERALAN TUNNUSLUKUJEN TARKKUUS _____	54
Lähteet _____	55

Johdanto

VIHERALUEIDEN TILASTOKUVA TARKENTUI

Viheralan tilastoluvut ovat olleet pitkään arviopohjaisia. Tilastollisia selvityksiä on tehty ainoastaan rajatuista viheralan osa-alueista, kuten seurakuntien, kuntien, viherrakentamisen, pihasuunnittelun ja puutarhaharrastuksen osa-alueista. Kokonaiskuva viheralan työllistävyydestä, liikevaihdosta ja viheralueiden määrästä on ollut epätarkka.

Tilastojen keräämisen puutteille on perusteet. Viherala jakautuu todella moneen eri sektoriin ja monen toimialaan. Monissa näistä toimialoista viherala on hyvin pieni osa, usein vielä tilastoimaton palanen isoa kokonaisuutta.

Tämä tilastaselvitys lähti kunnianhimoisesti liikkeelle tavoitteena selvittää koko viheralan tilastollinen merkitys. Työ on ollut haastava. Verkkokyselyiden lisäksi tehtiin täydentäviä puhelinhaastatteluja. Kovista ponnisteluista huolimatta pieniä aukkoja tilastointiin edelleen jää. Näistä ehkä merkittävin on asunto- ja kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten investointien määrä, joka edelleen jäi rahallisesti selvittämättä.

Valmistunut tilastaselvitys vahvistaa käsitystä siitä, että yksityisen viherrakentamisen merkitys on vahvistunut nopeasti. Yritysten lukumäärä on kasvussa ja yritysten merkitys työllistävänä tekijänä on suuri. Kuntien suhteellinen osuus pienenee kokonaiskuvassa, osittain myös siksi, että julkinen sektori ulkoistaa työtä yrityksille.

Suuri kiitos tehdystä kuuluu konsultti Hanna Tajakalle, joka paneutui tähän tilastaselvitykseen perinpohjaisesti. Kiitos myös puhelinhaastatteluita tehneelle Julia Bärlundille, joka ei antanut periksi, vaikka tietoja ei ensimmäisellä soittokerralla saatuakaan.

Kiitos kaikille tilastokyselyyn vastanneille. Tällaisten kyselyiden luotettavuus on tärkeä asia. Mitä useampia kyselyihin vastaa, sitä luotettavampi kokonaiskuvasta syntyy. Kiitos myös kaikille muille tietoja selvitystyötä varten luovuttaneille tahoille ja organisaatioille.

Luotettavien tilastotietojen avulla viherala voi perustella merkittävyyttään yhteiskunnassa.

Helsinki, 16.5.2016

Seppo Närhi
Pääs sihteeri
Viherympäristöliitto ry

1 Miten selvitys tehtiin?

Viherympäristöliitto ry teetti selvityksen viheralaan liittyvistä tunnusluvuista ja tilastotiedoista syyskuun 2015 ja huhtikuun 2016 välisenä aikana. Selvityksen tarkoituksena oli päivittää numeerista tietoa viheralan taloudellisesta arvosta, merkityksestä ja laajuudesta.

Tunnuslukuja koottiin keräämällä alan toimijoiden ja sidosryhmien kokoamia tilastoseelvityksiä sekä hakemalla tietoja Tilastokeskuksen ja Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) tilastoista. Näitä täydentämään tehtiin verkkokyselyt viherhankkeissa toimiville julkisille organisaatioille, eli valtion, kuntien ja seurakuntien tilaaja- ja tuottajaorganisaatioille sekä viherhankkeiden parissa toimiville suunnittelu- ja konsultti-, rakennus- ja ylläpitoyrityksille.

Viherhankkeiden tilaajille suunnatun kyselyn kysymykset liittyvät henkilöstömäärään, hallussa olevien viheralueiden pinta-alaan ja viherhankkeisiin kohdistuneisiin kustannuksiin. Viherhankkeiden suunnittelu-, konsultti-, rakennus- ja ylläpitopalvelujen tuottajilta tiedusteltiin tarjolla olevia viheralan palveluita, yritysmuotoa, yrityksen perustamisvuotta, liikevaihtoa sekä henkilöstömäärää. Vastaukset pyydettiin antamaan päättyneeltä tilikaudelta eli vuodelta 2014.

Verkkokyselyn linkki toimitettiin saatetekstin kanssa sähköpostitse kaikkiaan 187 kuntaan, 563 yritykseen ja 12 kuntien tuottajaorganisaatiolle. Vastausaikaa kyselyyn varattiin 2-3 viikkoa. Vähäisen vastausinnostuksen vuoksi verkkokyselyitä täydennettiin puhelinhaastattelulla. Lopullinen vastausten osuus oli kunnille suunnatussa kyselyssä 25 prosenttia, yrityksille suunnatussa kyselyssä 39 prosenttia ja tuottajaorganisaatioille suunnatussa kyselyssä 33 prosenttia.

Verkkokyselyiden teknisestä toteutuksesta vastasi järjestösihteeri Aino Arjas Viherympäristöliitto ry:stä ja verkkokyselyitä täydentävien puhelinhaastattelujen teosta Julia Bärlund. Tulokset selvitysraportiksi kokosi Hanna Tajakka Konsulttipalvelu Viher-Arkista. Selvitystyötä ohjasi pääsihteeri Seppo Närhi Viherympäristöliitto ry:stä.

Tuloksista tiedotetaan Viherympäristöliitto ry:n verkkosivuilla (www.vyl.fi), Puutarhaliitto ry:n verkkosivuilla (www.puutarhaliitto.fi) ja Viherympäristö-lehdessä. Lisäksi Puutarhaliitto ry:n tiedotuskeskuksen kautta toimitettiin tiedote aiheesta.

Tässä selvityksessä viheralalla tarkoitetaan viheralueiden suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa ja käyttöä sekä niitä palvelevaa materiaalituotantoa, kauppaa, hallintoa, neuvontaa ja opetusta sekä näihin liittyvä tutkimusta. Viheralueella tarkoitetaan yhdyskuntiin kuuluvia ympäristöjä, kuten pihvoja, puistoja, kasvillisuutta sisältäviä tori-, aukio-, tie- ja katu ympäristöjä sekä muita virkistysalueita ja kulttuurimaisemia.

2 Viheralan organisaatioiden määrä 2014–2015

Viheralan organisaatioiden määrää pyritään kuvaamaan huomioiden alalla toimivat yritykset, julkiset organisaatiot, oppilaitokset ja tutkimuslaitokset.

VIHERALALLA TOIMIVIEN YRITYSTEN MÄÄRÄ

Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL) mukaan viheralalla toimivat yritykset kuuluvat pääasiallisesti seuraaviin toimialaluokkiin:

- **01300 Taimien kasvatusta ja muu kasvien lisääminen**, johon kuuluu kaiken yksi- tai monivuotisen kasvullisen istutusmateriaalin tuotanto, kuten siirtonurmikoiden, koristepuiden, -pensaiden ja -köynnösten, hedelmäpuuiden ja marjapensaiden taimien kasvattaminen sekä taimien kasvattaminen sipulien, mukuloiden ja juurakkojen saamiseksi
- **42999 Muu muualla luokittelematon maa- ja vesirakentaminen**, johon kuuluu muun muassa ulkoliikuntapaikkojen, kuten urheilu- ja virkistysalueiden ja -kenttien, tenniskenttien, golfratojen ja kilparatojen rakentaminen ja näihin liittyvien rakennelmien rakentaminen
- **43999 Muu muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta**, johon kuuluu erityistaitoja tai -laitteita vaativa muualla luokittelematon erikoisrakentaminen, kuten kivityöt, kuten kiverous, portaiden rakentaminen ja muut luonnonkivityöt, ulkouima-aldaiden rakentaminen, erilaisten katukalusteiden ja palvelurakenteiden asennus ja pystytys, matto- ja kuivaustelineiden, urheilu- ja leikkipaikkojen varusteiden, piha-aitojen ja muiden pihavarusteiden pystytys sekä jätehuoltopaikkojen ja piha- ja paikoitusalueelle kuuluvien rakennelmien ja laitteiden rakentaminen ja asennus
- **46610 Maa- ja metsätalouskoneiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa**, johon kuuluu moottorisahojen sekä nurmikon ja puutarhan hoitoon tarkoitettujen koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden tukkukauppa
- **47529 Muu rauta- ja rakennusalan vähittäiskauppa**, johon kuuluu työkalujen ja tee-se-itse -tarvaineiden ja -laitteiden vähittäiskauppa, nurmikon ja puutarhan hoitoon tarkoitettujen koneiden vähittäiskauppa
- **47763 Puutarha-alan vähittäiskauppa**, johon kuuluu taimien, sementin ja puutarhanhoitotarvikkeiden vähittäiskauppa sekä puutarhakeskukset ja -myymälät
- **71110 Arkkitehtipalvelut**, johon kuuluu arkkitehtien konsultointipalvelut rakennussuunnitteluun kaupunkisuunnitteluun sekä maisema-arkkitehtuuriin liittyvät suunnittelupalvelut
- **71121 Yhdyskuntasuunnittelu**, johon kuuluu kaavoitus ja maankäytön suunnittelu, yhdyskuntia koskevat selvitykset ja ennusteet kaavoitus- ja maankäytön suunnittelu, tonttien ja alueiden saneeraus suunnitelmat, asuntotuotantoa koskevat suunnitelmat, elinkeinotoimintaan liittyvät suunnitelmat, urheilu- ja liikuntapaikkoihin liittyvät suunnitelmat, vedenhankintaa, -jakelua ja viemärointiä koskevat suunnitelmat, liikennetekniset suunnittelupalvelut, ympäristöhoitoon ja -suojeluun sekä ympäristövaikutusten ennaltaehkäisyyn liittyvien hankkeiden suunnittelu, mittaus- ja kartoitustekniset palvelut sekä ilmakehän satoennusteita ja metsien inventointia varten
- **81300 Maisemanhoitopalvelut**, johon kuuluu puistojen, puutarhojen ja nurmikoiden istuttaminen, hoito ja kunnossapito asuntoalueilla, julkisten rakennusten ympäristössä, liikenneväylien varrella, leikkikentillä ja muilla virkistysalueilla sekä urheilukentillä, kuten jalkapallokentät ja golfkentät. Lisäksi tähän kuuluvat moottoriteiden, maanteiden, rauta- ja raitiotieiden, vesiteiden ja satamien vihertyöt sekä rakennusten kattopuutarhat, julkisivuviheriöt, sisäpuutarhat, kasvien istuttaminen melun, tuulen, eroosion, näkyvyyden ja häikäisyn suojaksi
- **91040 Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta**, johon kuuluu myös luonnonpuistojen ja luonnonsuojelun toiminta

- **95220 Kotitalouskoneiden sekä kodin ja puutarhan laitteiden korjaus**, johon kuuluu puutarhan laitteiden korjaus ja huolto, kuten ruohonleikkurit, pensasleikkurit, lumilingot ja lehtipuhaltimet.¹

Lisäksi jotkut viheralan yritykset on kirjattu seuraavien toimialaluokkien alle:

- **01611 Kasvinviljelyn tukipalvelut**, johon kuuluu palkkio- tai sopimusperusteinen maataloutta palveleva toiminta, kuten peltojen muokkaus ja kalkitus, viljelysten perustaminen, sadon käsittely, kasvinsuojeluruiskutukset, hedelmäpuiden ja viiniköynnösten leikkaaminen, maatalouden tuholaiistorjunta. Lisäksi tähän kuuluu kastelujärjestelmien hoito ja maatalouskoneiden ja kaluston vuokraus käyttäjineen
- **42110 Teiden ja moottoriteiden rakentaminen**, johon kuuluu moottoriteiden, katujen, teiden sekä muiden ajoneuvoille ja jalankulkijoille tarkoitettujen liikenneväylien rakentaminen, peruskorjaus ja rakenteiden kunnostus ml. lanaus, katujen, teiden, valtateiden, siltojen ja tunnelien päällystystyöt, pysäköintialueiden rakentaminen ja lentokenttien kiitoteiden rakentaminen
- **42120 Rautateiden ja metrolinjojen rakentaminen**, johon kuuluu rautateiden, raitiotieiden ja metrolinjojen rakentaminen, peruskorjaus ja kunnostus, rautateiden ja metrolinjojen sähköistys, rautateiden valvonta- ja turvalaitteiden rakentaminen
- **43120 Rakennuspaikan valmistelutyöt**, johon kuuluu rakentamisen yhteydessä tehtävät maarakennustyöt sekä kallio-tilojen ja erilaisten ulkoalueiden maarakennustyöt, kuten rakennuspaikan raivaus, maaperän esirakentaminen ja rakennusalueen pohjarakentaminen, pohjarakentamiseen liittyvä salaojitus, kunnallistekniikan liittäminen, ojankaivu, rakennuspaikan kuivatus sekä maa- ja metsätalousmaan kuivatus ja ojitus
- **71126 Muu rakennustekninen palvelu**, johon kuuluu muualla luokittelemattomat tekniset palvelut, katselmukset ja tarkastukset, kuten kunnallinen rakennustarkastus, melututkimukset, meluntorjuntasuunnittelu ja äänieristyksen suunnittelu, rakennusakustinen suunnittelu, kiinteistötekniikkaan ja -arviointiin liittyvät palvelut ja rakennushankkeiden projektinjohtopalvelut
- **81100 Kiinteistöhoito**, johon kuuluu kiinteistöhuollon järjestäminen sopimus- tai palkkiopohjalla. Palveluihin voi kuulua kiinteistön pienkorjaukset ja kunnossapitotyöt, LVIS-laitteiden valvonta, pienet huoneistokorjaukset (LVIS), jätehuollon valvonta ja jättilöjien puhdistus, kiinteistön tilojen siivouspalvelut, vartioinnista ja turvallisuudesta vastaaminen, vastaanottopalvelut, mökkitalokkari palvelut sekä ulkoalueiden huolto, kuten puhtaanapito, lumityöt ja hiekoitus, nurmikoiden leikkaus
- **81291 Katujen ja teiden puhtaanapito**, johon kuuluu katujen, teiden, lentokenttien, pysäköintialueiden, torien ja vastaavien puhtaanapito, kuten lakaisu, hiekan poisto, peseminen, lumen ja jään auraaminen ja poistaminen, katujen ja teiden hiekoitus ja suolaus sekä rautatie-, raitiotie- ja metroverkoston puhtaanapito.²

Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev. 2:een siten, että NACE:n nelinumeroitosa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastokeskuksen alueellinen yritystoimintatilasto sisältää tietoja maassamme toimivien yritysten toimipaikoista toimialoittain ja alueittain. Tilasto kattaa kaikkien aktiivisten yritysten toimipaikat.³ Taulukkoon 1 on koottu Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston mukaiset toimipaikkojen määrät toimialaluokittain vuodelta 2014. Mukana on toimialat, joita on merkitty alan yritysten päätoimialoiksi.

TAULUKKO 1. TOIMIPAIKKOJEN MÄÄRÄT TOIMIALOITTAIN 18.12.2015. LÄHDE: TILASTOKESKUS, ALUEELLINEN YRITYSTILASTO 2014.

Toimiala	Toimipaikkojen määrä (kpl)	Huomioitavaa
01300 Taimien kasvatusta ja muu kasvien lisääminen	102	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
01611 Kasvinviljelyn tukipalvelut	475	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.

¹ Toimialaluokitus 2008

² Toimialaluokitus 2008

³ Alueellinen yritystoimintatilasto 2014

Toimiala	Toimipaikkojen määrä (kpl)	Huomioitavaa
42110 Teiden ja moottoriteiden rakentaminen	367	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
42120 Rautateiden ja metrolinjojen rakentaminen	127	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
42999 Muu muualla luokittelematon maa- ja vesirakentaminen	443	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
43120 Rakennuspaikan valmistelutyöt	6186	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
43999 Muu muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta	3007	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
46610 Maa- ja metsätalouskoneiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa	502	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
47529 Muu rauta- ja rakennusalan vähittäiskauppa	499	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
47763 Puutarha-alan vähittäiskauppa	221	Tähän kuuluu myös kukkakaupat
71110 Arkkitehtipalvelut	1 457	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
71121 Yhdyskuntasuunnittelu	504	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
71126 Muu rakennustekninen palvelu	1709	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
81100 Kiinteistönhoito	2999	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
81300 Maisemanhoitopalvelut	867	Tähän kuuluu myös maaseudun koneurakointia tekeviä yrityksiä
81291 Katujen ja teiden puhtaanapito	350	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
91040 Kasvitieteellisten puu-, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta	46	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
95220 Kotitalouskoneiden, kodin ja puutarhan laitteiden korjaus	451	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.

Toimialaluokituksen mukainen haku ei tuota riittävän tarkkaa tietoa viheralan yritysten määrästä, joten hakua pyrittiin tarkentamaan Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTIJ) avulla. YTIJ on Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ja Verohallinnon yhteinen palvelu, jossa on koottuna Suomessa toimivien yritysten tietoja. YTIJ:n yrityshaun kautta voi hakea tietoa yrityksistä muun muassa eri hakusanoilla. Tätä selvitystä varten pyrittiin kartoittamaan viheralalla toimivien yritysten määrää käyttämällä hakutoiminnoissa apuna hakusanoja, kuten

Viheralueiden suunnittelu:

- landskapsplanering
- maisema-arkkitehtuuri/ maisema-arkkitehti
- maisemasuunnittelu
- miljöplanering
- miljösuunnittelu
- pihasuunnittelu/ pihasuunnittelija
- puutarhasuunnittelu/ puutarhasuunnittelija
- trädgårdsplanering
- viheraluesuunnittelu
- vihersuunnittelu/ vihersuunnittelija
- ympäristösuunnittelu/ ympäristösuunnittelija.

Viheralueiden rakentaminen:

- kivirakentaminen
- kiviurakointi
- maisemarakentaminen
- maisemaurakointi
- miljöörakentaminen
- piharakentaminen
- puutarharakentaminen
- viheraluerakentaminen
- viherrakentaminen
- viherurakointi
- ympäristörakentaminen
- ympäristöurakointi.

Viheralueiden ylläpitäminen:

- arboristi(palvelut)
- maisemanhoito
- pihanhoito
- puunhoito/ puidenhoito
- puutarhanhoito
- viheraluehoito
- viherhoito.

Puutarhakauppa:

- garden center
- puutarhakauppa
- puutarhakeskus
- puutarhamyymälä
- puutarhapuoti
- taimikauppa
- taimimyymälä
- taimipuoti
- viherkeskus.

Lisäksi haettiin yrityksiä hakusanoilla pihapalvelut, puutarhapalvelut, viherpalvelut, ympäristöpalvelut, pihatyö, puutarhatyö, vihertyö, pihahuolto, viherhuolto, maisema sekä golfseura. Piha- ja puutarhapalvelut sekä piha-, puutarha- ja vihertyö hakusanojen alta löytyi varsinkin mikroyrityksiä, jotka toimivat useammalla viheralan toimialalla yhdistellen viheralueiden suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa ja puutarha- ja kukkakauppaa sekä taimituotantoa. Osa piha- ja ympäristöpalveluita tarjoavista yrityksistä sekä piha- tai viherhuolto hakusanoilla löytyneistä yrityksistä toimi pääasiallisesti kiinteistöhuollon alalla eli kiinteistöjen ulkoalueiden ylläpidossa. Ympäristöpalvelu-hakusanan alta löytyi myös jäte-, vesi- ja viemärihuoltopalveluita tarjoavia yrityksiä. Niitä ei ole huomioitu tässä selvityksessä. Maisema-hakusanalla löytyi pääasiallisesti viheralueiden suunnittelua tekeviä yrityksiä sekä joitakin viheralueiden rakentamista tekeviä yrityksiä.

YTJ:n yrityshaun hakua täydennettiin lisäksi Kauppalehden verkkosivuilla olevan yrityshakukoneen avulla hakusanalla ”viher”. YTJ:n ja Kauppalehden verkkosivujen yrityshauista löydettyt yritystiedot koottiin taulukkomuotoon ja päällekkäiset hakutulokset poistettiin. Taulukossa 2 on esitetty yrityshaun tulokset huhtikuussa 2016.

TAULUKKO 2. VIHERALAN YRITYSTEN MÄÄRÄ 28.4.2016. LÄHDE: YRITYS- JA YHTEISÖTIETOJÄRJESTELMÄ (YTJ), YRITYSHAKU JA KAUPPALEHDEN VERKKOSIVUJEN YRITYSHAKUKONE.

	Yritysten määrä (kpl)	Osuus koko yritysmäärästä (%)	Huomioitavaa
Viheralueiden suunnittelu	255	20	
Viheralueiden rakentaminen	340	26	
Viheralueiden ylläpitäminen	150	12	
Puutarhakauppa	90	7	
Taimituotanto	100	8	
Golfyhtiöt ja -seurat	130	10	
Monialainen	235	18	Yrityksissä yhdistelty eri viheralan toimintoja, kuten suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa, puutarhakauppaa ja taimituotantoa. Suurin osa ilmoitti tarjoavansa palveluja 2-3 toimialalta.
YHTEENSÄ	1 300		Minimimäärä

YTJ:n ja Kauppalehden verkkosivujen yrityshakujen avulla koottu yritysmäärä ei kerro alalla toimivien yritysten kokonaismäärää, mutta haulla saadut yritykset profiloituvat selkeimmin viheralan yrityksiksi. Tätä yritysjoukkoa on tarkasteltu tarkemmin muun muassa yritysmuodon osalta. Tämän perusteella viheralan yrityksistä on:

- 44 % yksityisen elinkeinoharjoittajan luotsaamia
- 42 % osakeyhtiöitä
- 8 % kommandiittiyhtiöitä
- 1 % aatteellisia yhdistyksiä (golfkenttiä ylläpitäviä golfseuroja)
- 3 % avoimia yhtiöitä
- 1 % osuuskuntia.

Taulukossa 3 on esitetty yritysmuotojen jakautuminen toimialoittain.

TAULUKKO 3. VIHERALAN YRITYSTEN YRITYSMUOTOJEN JAKAUTUMINEN TOIMIALOITTAIN 28.4.2016. LÄHDE: YRITYS- JA YHTEISÖTIETOJÄRJESTELMÄ (YTJ), YRITYSHAKU.

Toimiala	Yritysmuoto (osuus %:na)					
	Ry	Avoin yhtiö	Ky	Oy	Osk	Tmi
Viheralueiden suunnittelu	0	1	4	27	2	67
Viheralueiden rakentaminen	0	1	12	61	0	25
Viheralueiden ylläpitäminen	0	5	6	25	1	63
Puutarhakauppa	0	8	22	45	0	25
Taimituotanto	0	9	13	28	0	47
Golfkentät	10	0	1	88	1	0
Monialainen	0	3	3	30	0	63
KAIKKI	1	3	8	42	1	44
Lyhenteiden selitykset: Ry = rekisteröity yhdistys, Huom! tässä yhteydessä aatteellinen yhdistys Ky = kommandiittiyhtiö Oy = osakeyhtiö Osk = osuuskunta Tmi = yksityinen elinkeinoharjoittaja						

VIHERALALLA TOIMIVIEN JULKISTEN ORGANISAATIOIDEN MÄÄRÄ

Viheralalla toimivat julkiset organisaatiot ovat kuntien ja kaupunkien viherorganisaatiota, seurakuntien hautaus toimia sekä valtion organisaatioita, joiden vastuulle kuuluvat valtion omistuksessa olevat kiinteistöjen ulkoalueet sekä ulkoilu- ja virkistysalueet.

Suomessa on selvityksen tekoaikana 313 kuntaa, joista 107 käyttää itsestään kaupunki-nimitystä. ⁴ Läheskään kaikissa kunnissa ei ole omaa viherorganisaatiota. Arvion mukaan viherorganisaatio on noin 100 kunnassa ⁵, joissa 79 kunnassa on Kaupunginpuutarhurien seura ry:n jäseniä ⁶. Viheralueiden rakennuttamisesta, rakentamisesta ja ylläpidosta voi vastata myös jokin muu kunnan tekninen organisaatio. Lisäksi ainakin 12 kunnalla on joko oma tai yksityistetty tuottajaorganisaatio eli liikelaitos, joka tuottaa viheralueiden rakentamis- ja ylläpitopalveluita.

Evangelisluterilaisia seurakuntia Suomessa on 412 vuonna 2016. Kaikissa niissä on oma hautaus toimi. ⁷ Ortodoksia seurakuntia on 22. ⁸ Juutalaisia seurakuntia on yhteensä kaksi ⁹. Lisäksi Suomessa toimii useita toisistaan riippumattomia islamilaisia uskonnollisia yhdyskuntia. ¹⁰

Valtion organisaatioista Finavia Oy, Liikennevirasto, Metsähallitus, Puolustusvoimat ja Senaatti-Kiinteistöt vastaavat valtion omistuksessa olevista viheralueista.

Suomessa toimii lisäksi yhdeksän kasvitieteellistä puutarhaa. Osa niistä on yliopiston alaisuudessa, osaa ylläpitää kaupunki tai yhdistys. ¹¹ Suomessa on noin 60 eläintarhaa ja -näyttelyä, joista suurin osa on pienehköjä kotieläintarhoja tai eläinpihoja. Suuria eläintarhoja on neljä ¹². Kasvitieteelliset puutarhat ja isoimmat eläintarhat toimivat myös viheralan työpaikkoina.

VIHERALALLA TOIMIVIEN OPPILAITOSTEN MÄÄRÄ

Viheralaan liittyvää koulutusta tarjotaan kolmessa yliopistossa, neljässä ammattikorkeakoulussa ja 19 ammatillisessa oppilaitoksessa. Taulukkoon 4 on koottu yhteenvedo viheralan koulutusta tarjoavista oppilaitoksista.

TAULUKKO 4 VIHERALAN KOULUTUSTA TARJOAVAT OPPILAITOKSET 28.4.2016. LÄHDE OPETUSHALLITUKSEN OPINTOPOLKU-PORTAALI.

Koulutusaste	Oppilaitos	Tutkinto
Yliopisto	Aalto-yliopisto	Tekniikan kandidaatti (maisema-arkkitehtuuri) Maisema-arkkitehti
	Helsingin yliopisto	Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Maatalous- ja metsätieteiden maisteri (Kasvintuotantotieteen pääaine)
	Turun yliopisto	Humanististen tieteiden kandidaatti Filosofian maisteri (Maisematutkimuksen oppiaine)

⁴ Suomen Kuntaliiton verkkosivut 2016

⁵ Helin, M. 2016

⁶ Vihreä Kirja 2016

⁷ Suomen evankelisluterilaisen kirkon verkkosivut 2016

⁸ Suomen ortodoksisen kirkon verkkosivut 2016

⁹ Helsingin juutalaisen seurakunnan verkkosivut 2016

¹⁰ Wikipedia-artikkeli Islam Suomessa 22.4.2016

¹¹ Suomen kasvitieteelliset puutarhat -verkkosivut 2016

¹² Discovering Finland Guide Oy:n verkkosivut 2016

Koulutusaste	Oppilaitos	Tutkinto
Ammattikorkeakoulu	Hämeen ammattikorkeakoulu	Hortonomi AMK, Rakennettu ympäristö Hortonomi (ylempi AMK)
	Lahden ammattikorkeakoulu	Insinööri (AMK), Energia- ja ympäristötekniikka Insinööri (ylempi AMK), Kestävä kaupunkiympäristö
	Oulun ammattikorkeakoulu	Insinööri (AMK), Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka/ infratekniikka
	Yrkeshögskolan Novia	Hortonomi (AMK), Maisemasuunnittelu Hortonomi (ylempi AMK), Natural Resource Management
Ammatillinen oppilaitos	Ahlmanin ammatti- ja aikuisopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Ammattiopisto Livia - Yrkesinstitut Livia	Puutarhatalouden pt, viheralan oa Arboristin at
	Axxell Utbildning Ab	Viheralan at
	Bovallius-ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Etelä-Savon ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Harjun oppimiskeskus	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Hyria koulutus Oy	Puutarhatalouden pt, viheralan oa Arboristin at
	Hämeen ammatti-instituutti	Puutarhatalouden pt, viheralan oa Golfkentänhoitajan at Golfkenttämestarin eat
	Jämsän ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Järviseudun ammatti-instituutti	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Kainuun ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Keudan aikuisopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa Viheralan at Viheralan eat
	Keudan ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Kiipulan ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Omnian ammattiopisto	Käsi- ja taideteollisuusalan pt, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen oa
	Oulun seudun ammattiopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Savon ammatti- ja aikuisopisto	Puutarhatalouden pt, viheralan oa
	Tampereen seudun ammattiopisto Tredu	Viheralan at Kivimiehen at
	Työtehoseura ry TTS	Puutarhatalouden pt, viheralan oa Viheralan at Viheralan eat
Lyhenteiden selitykset: at = ammattitutkinto eat = erikoisammattitutkinto pt = perustutkinto oa = osaamisala		

VIHERALALLA TOIMIVIEN TUTKIMUSLAITOSTEN MÄÄRÄ

Viheralaan liittyvää tutkimusta tehdään Luonnonvarakeskus Lukessa, Suomen ympäristökeskuksessa ja VTT:ssä. Viheralalle ei ole erikseen nimettyä tutkimuslaitosta tai -yksikköä, vaan viheralaan liittyvää tutkimusta tehdään eri tutkimusyksiköissä, joissa tehdään muun muassa kasvillisuuteen, yhdyskuntiin ja ympäristöön sekä niiden käyttöön liittyvää tutkimusta.

Lisäksi alaan liittyvää tutkimusta ja hankkeita tehdään ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa, jotka tarjoavat viheralaan liittyvää koulutusta, sekä kasvitieteellisissä puutarhoissa.

YHTEENVETO VIHERALALLA TOIMIVIEN ORGANISAATIOIDEN MÄÄRÄSTÄ

Viheralalla toimivien yritysten tarkkaa määrää ei voida selvittää, sillä viheralan yrityksiä ei tilastoida omana ryhmänä. Viheralalla toimivat yritykset voivat kuulua Tilastokeskuksen toimialaluokituksessa (TOL) ainakin 18 eri toimialaluokkaan. YTI:n yrityshaun kautta voidaan selvittää alan yritysten minimimäärä hakemalla yrityksiä, jotka nimensä puolesta profiloituvat selkeimmin viheralan yrityksiksi. Tällaisia yrityksiä on noin 1300. Tätä lukua on käytetty yritysmäärän lukuna, kun tässä selvityksessä on pyritty arvioimaan viheralan työllistävän vaikutuksen ja taloudellisen arvon suuruusluokkaa.

Julkisissa organisaatioissa viheralaan liittyvät yksiköt on tarkemmin tiedossa evankelisluterilaisten seurakuntien osalta, sillä tiedot on tarkoin tilastoitu. Niiden mukaan hautustoimia on 412. Isoimmista ortodoksissa seurakunnissa on oma organisaatio hautausmaiden ylläpitoon ¹³, pienimmissä seurakunnissa palvelut hankitaan ostopalveluina. Juutalaisissa seurakunnissa hautausmaiden ylläpito hankitaan osin ostopalveluna ja osin työtehtäviä hoitaa hautausmaiden henkilöstö. ¹⁴, ¹⁵. Islamilaisten uskonnollisten yhdyskuntien hautausmaat on yleensä sijoitettu evankelisluterilaisten hautausmaiden yhteyteen omiksi kortteleiksi ¹⁶. Hautausmaan-alueen ylläpito hankitaan ostopalveluna.

Kuntaorganisaatioiden osalta tilastointia ei ole tehty. Kaupunginpuutarhurien Seura ry:n arvion mukaan kunnissa toimivien viheryksiköiden määrä on 100. Tätä lukua on käytetty viheralan liittyvien kuntasektorin yksiköiden määrän lukuna, kun tässä selvityksessä on pyritty arvioimaan viheralan työllistävän vaikutuksen ja taloudellisen arvon suuruusluokkaa. Liikelaitoksien osalta on käytetty arviolukuna 12:ta.

Valtion organisaatioista Finavia Oy, Liikennevirasto, Metsähallitus, Puolustusvoimat ja Senaatti-Kiinteistöt hallinnoivat viheralueita. Organisaatioilla ei välttämättä ole palveluksessaan viheralan ammattilaisia, mutta ne hankkivat viheralueiden suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon palveluita alan yrityksiltä.

Kasvitieteelliset puutarhat ja isoimmat eläintarhat tarjoavat viheralan työpaikkoja ylläpidon tehtävissä. Osa hankkii tarvittavat viheralueiden suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitopalvelut ostopalveluna.

Viheralaan liittyvää koulutusta annetaan 26 oppilaitoksessa, ja viheralaan liittyvää tutkimusta tehdään kolmessa tutkimuslaitoksessa.

Taulukkoon 5 on koottu yhteenveto viheralalla toimivista organisaatioista.

TAULUKKO 5 YHTEENVETO VIHERALALLA TOIMIVIEN ORGANISAATIOIDEN MÄÄRÄSTÄ 2014–2015.

Organisaatio	määrä (kpl)	Huomioitavaa
Yritykset	> 1 300	Minimimäärä, jakautuu toimialoittain: - viheralueiden suunnittelu 255 - viheralueiden rakentaminen 340 - viheralueiden ylläpitäminen 150 - puutarhakauppa 90 - taimituotanto 100 - golfyhtiöt ja -seurat 130 - monialaiset 235
Kuntien viherorganisaatiot	100	
Kuntien viherpalveluita tuottavat liikelaitokset	12	
Seurakuntien hautausoimet	436	Mukana evankelisluterilaiset, ortodoksiset ja juutalaiset seurakunnat
Valtion organisaatiot	5	Vastaavat valtion omistamista viheralueista

¹³ Suomen ortodoksisen kirkon verkkosivut 2016

¹⁴ Helsingin juutalaisen seurakunnan verkkosivut 2016

¹⁵ Fallström, C. 2016

¹⁶ Uskonnot Suomessa -hankkeen verkkosivut 2015

Kasvitieteelliset puutarhat ja eläintarhat	13	Huomioitu vain isoimmat, joissa mahdollisesti viheralan ammattilaisia töissä
Oppilaitokset	26	
Tutkimuslaitokset	3	

3 Viheralan työllistävyys 2014–2015

Viheralan työllistävyyttä pyritään kuvaamaan huomioiden alalla toimivien yritysten, julkisten organisaatioiden, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten viherhankkeissa toimivan henkilöstömäärän kautta. Viherhankkeissa työskentelevien työntekijöiden määrää on lisäksi pyritty selvittämään huomioiden ympärivuotisten vakituisten työntekijöiden, vakituisten kausityöntekijöiden, kesätyöntekijöiden, työssäoppijoiden tai harjoittelijoiden, vuokratyövoiman ja ulkomaisen työvoiman määrä. Samalla on selvitetty, kuinka paljon viherhankkeissa käytetään aliurakoitsijayrityksiä.

YRITYKSISSÄ TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Tilastokeskuksen alueellinen yritystoimintatilasto sisältää tietoja maassamme toimivien yritysten toimipaikoista toimialoittain ja alueittain. Tilasto kattaa kaikkien aktiivisten yritysten toimipakat. Tilastossa esitetty henkilöstön lukumäärä käsittää palkansaajat sekä yrittäjät. Palkattu henkilöstö on muunnettu kokovuosityöllisiksi siten, että esimerkiksi puolipäiväinen työntekijä vastaa puolta henkilöä ja kaksi puolivuotista työntekijää vastaa yhtä kokovuosityöllistä.¹⁷ Taulukkoon 6 on koottu Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston mukaiset henkilöstön lukumäärät toimialaluokittain.

TAULUKKO 6. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄT TOIMIALOITTAIN 18.12.2015. LÄHDE: TILASTOKESKUS, ALUEELLINEN YRITYSTILASTO 2014.

Toimiala	Henkilöstön määrä kokovuosityöllisinä (hlö)	Huomioitavaa
01300 Taimien kasvatusta ja muu kasvien lisääminen	474	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
01611 Kasvinviljelyn tukipalvelut	275	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
42110 Teiden ja moottoriteiden rakentaminen	4 502	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
42120 Rautateiden ja metrolinjojen rakentaminen	1 877	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
42999 Muu muualla luokittelematon maa- ja vesirakentaminen	1 243	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
43120 Rakennuspaikan valmistelutyöt	15 381	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
43999 Muu muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta	10 824	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
46610 Maa- ja metsätalouskoneiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa	2 267	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
47529 Muu rauta- ja rakennusalan vähittäiskauppa	1 323	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
47763 Puutarha-alan vähittäiskauppa	643	Tähän kuuluu myös kukkakaupat
71110 Arkkitehtipalvelut	3 857	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
71121 Yhdyskuntasuunnittelu	3 857	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
71126 Muu rakennustekninen palvelu	4 707	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
81100 Kiinteistöhoito	15 615	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.

¹⁷ Alueellinen yritystoimintatilasto 2014

Toimiala	Henkilöstön määrä kokovuosityöllisinä (hlö)	Huomioitavaa
81291 Katujen ja teiden puhtaanapito	1 056	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
81300 Maisemanhoitopalvelut	1 768	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
91040 Kasvitieteellisten puu-, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta	273	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.
95220 Kotitalouskoneiden, kodin ja puutarhan laitteiden korjaus	790	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia henkilöitä.

Toimialaluokituksen mukainen haku ei tuota riittävän tarkkaa tietoa viheralan yritysten henkilöstömäärästä. Viheralalla toimivan henkilöstömäärän suuruusluokan tarkempaa tarkastelua varten, hyödynnetään tässä selvityksessä Maisemasuunnittelijat ry:n, Taimistoviljelijät ry:n ja Viher- ja ympäristörakentajat ry:n tekemiä jäsenkyselyitä ja tätä selvitystyötä varten tehtyä viheralan toimijoille lähetettyä kyselyä sekä FGMA - Suomen Golfjohtajat ry:ltä saatuja tietoja. Näitä tietoja tarkastellaan verrattuna YTJ:n ja Kauppalehden verkkosivujen yrityshakujen avulla koottuun yritysmäärään eli 1300 yritykseen.

Yritykset jaotellaan Tilastokeskuksen yritysrekisterissä henkilöstömäärältään erikokoisiin yrityksiin. Tässä selvityksessä käytetään samaa kokoluokitusta siten, että erikseen on eroteltu lisäksi yhden hengen yritykset. Laskennallinen arvio henkilöstömäärästä on laskettu hyödyntämällä tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tulosten keskiarvolukuja.

Kaikkien viheralan yritysten henkilöstö

Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan valtaosa eli noin 83 prosenttia viheralalla toimivista yrityksistä on mikroyrityksiä, jotka työllistävät ympärivuotisesti alle kymmenen henkilöä.¹⁸

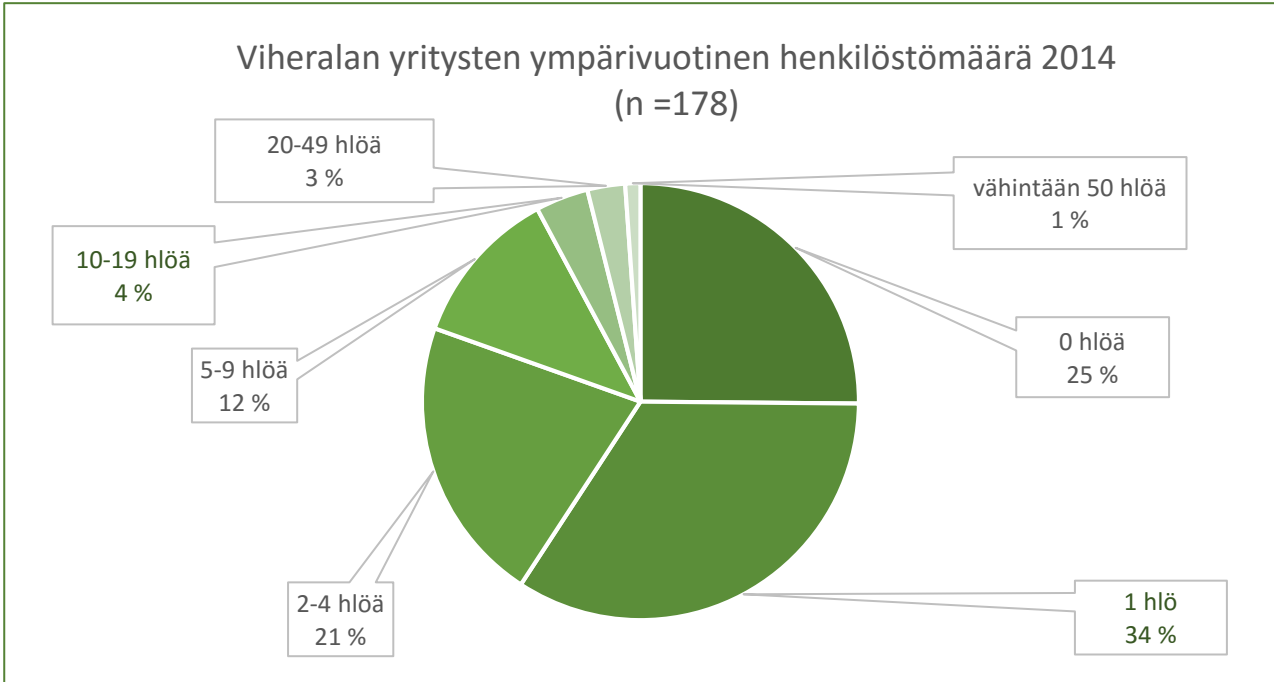
Kun arvioidaan kaikkien viheralan yritysten henkilöstömäärän suuruusluokkaa yhteensä, on tässä selvityksessä valittu yritysmääräksi 1 300 yritystä. Luku perustuu taulukossa 2 esitettyihin YTJ:n yritysraun yritysmääriin. Yritysten henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvissa 1 ja 2.

Viheralan yritykset ilmoittivat työllistävänsä ympärivuotisesti keskimäärin 4 henkilöä (mediaanin ollessa 2) ja kasvukaudella 12 henkilöä (mediaanin ollessa 8). **1 300 yrityksen mukaan suhteutettuna viheralan yritysten työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 5 200 henkilöä ja kasvukauden aikaisesti 15 600 henkilöä.** Kasvukauden aikana viheralan yritysten työllistävä vaikutus on kolminkertainen.

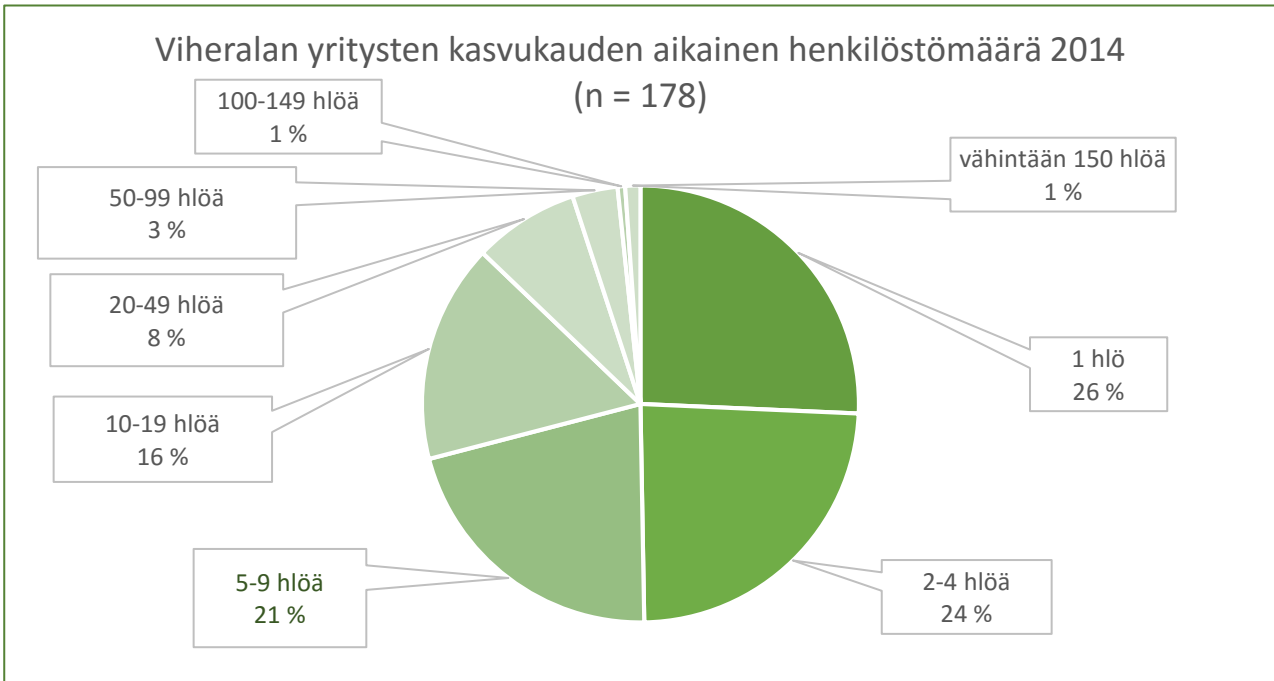
Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääräistä.

¹⁸ Tilastokeskus, yritysrekisteri 2016

KUVA 1 VIHERALAN YRITYSTEN OSUDET YMPÄRIVUOTISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

KUVA 2 VIHERALAN YRITYSTEN OSUDET KASVUKAUDEN AIKAISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

Suunnitteluyritysten henkilöstö

Tässä selvityksessä viheralan suunnitteluyrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat päätoimisesti viheralueiden suunnitteluun liittyvää toimintaa. YTI:n yritysraun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 255 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 36 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa päätoimisesti viheralueiden suunnittelua.

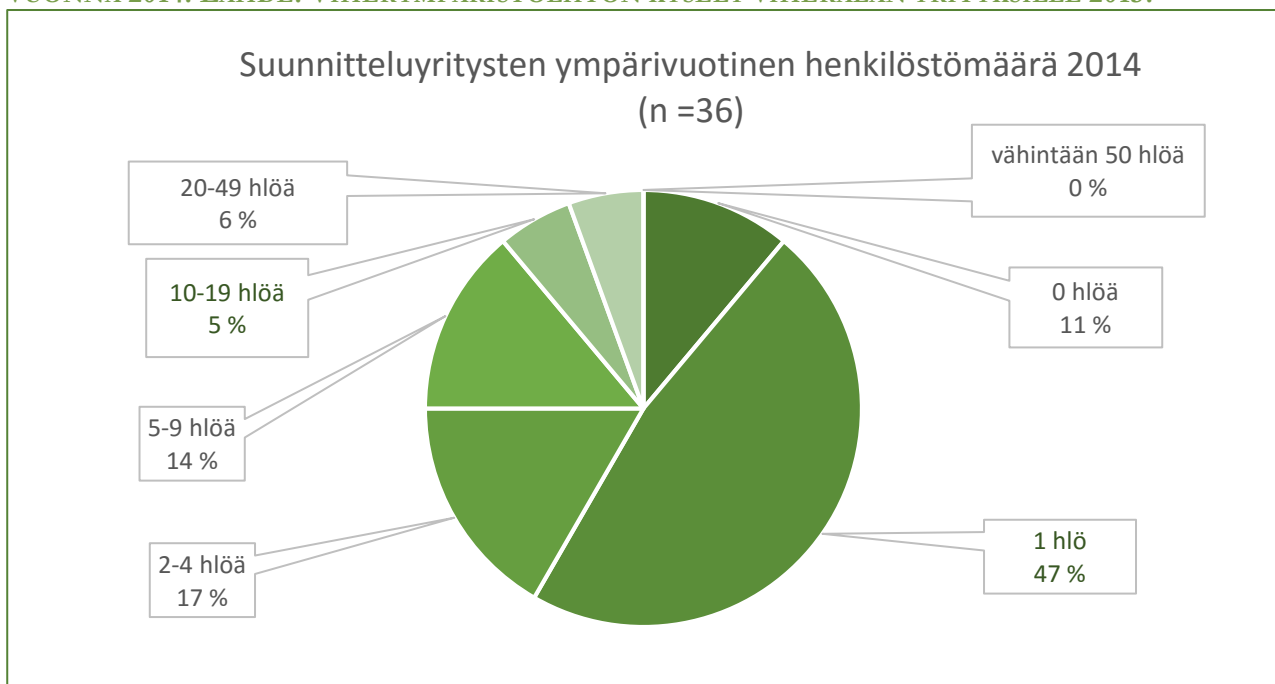
Suunnittelu- ja konsultointiyritykset ovat usein 1-2-hengen yrityksiä. Suunnittelu- ja konsulttiyrityksissä on myös isoja valtakunnallisia yrityksiä, joissa työskentelee satoja eri alojen suunnitteluammattilaisia. Näissä yrityksissä on usein oma viheralue- ja maisemasuunnittelyyksikkö, joka työllistää 20-30 viheralueiden suunnittelijaa. Tällä hetkellä Suomessa toimii neljä isoa konsulttiyritystä.

Suunnitteluyritysten henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvissa 3 ja 4. Niiden mukaan 11 prosenttia suunnitteluyrityksistä toimii vain kasvukauden aikana. Noin puolet yrityksistä työllistää yhden henkilön.

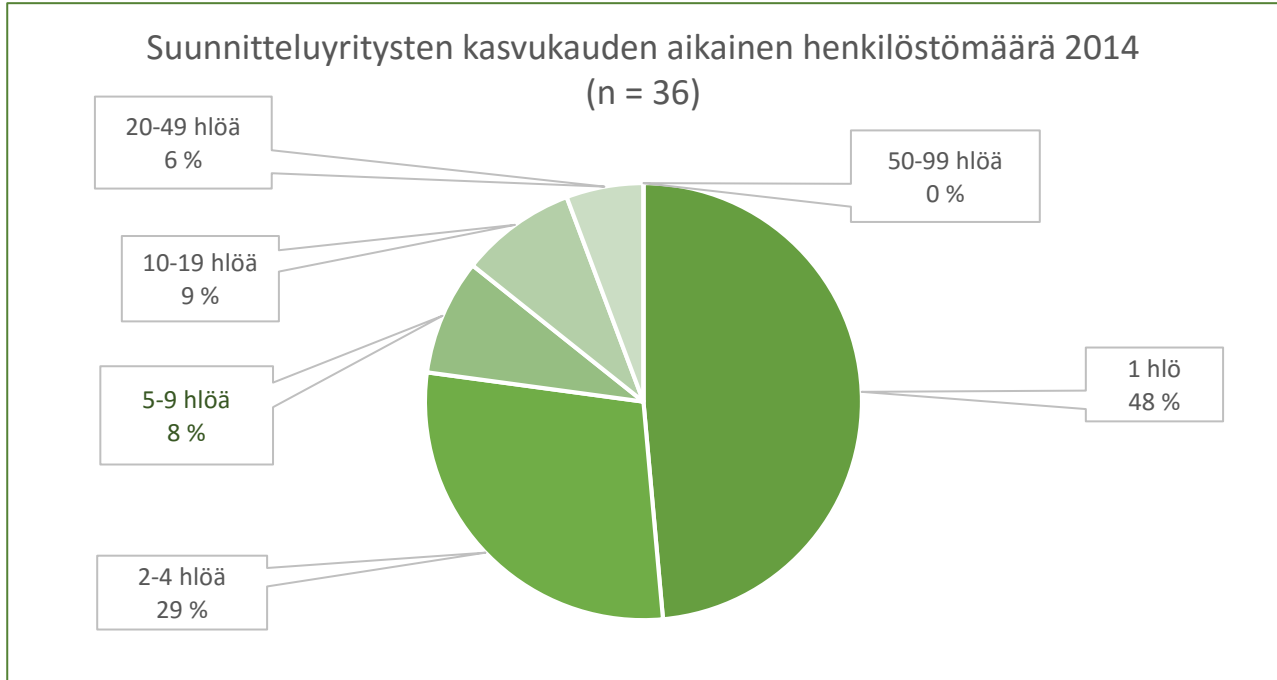
Suunnitteluyritykset ilmoittivat työllistävänsä ympärivuotisesti keskimäärin 4 henkilöä (mediaanin ollessa 1) ja kasvukaudella 5 henkilöä (mediaanin ollessa 2). **255 suunnitteluyrityksen mukaan suhteutettuna viheralan suunnitteluyritysten työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 1 020 henkilöä ja kasvukauden aikana 1 270 henkilöä.** Kasvukauden aikana suunnitteluyritysten työllistävä vaikutus kasvaa noin 22 prosenttia.

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä.

KUVA 3 SUUNNITTELUYRITYSTEN OSUDET YMPÄRIVUOTISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

KUVA 4 SUUNNITTELUYRITYSTEN OSUUDET KASVUKAUDEN AIKAISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

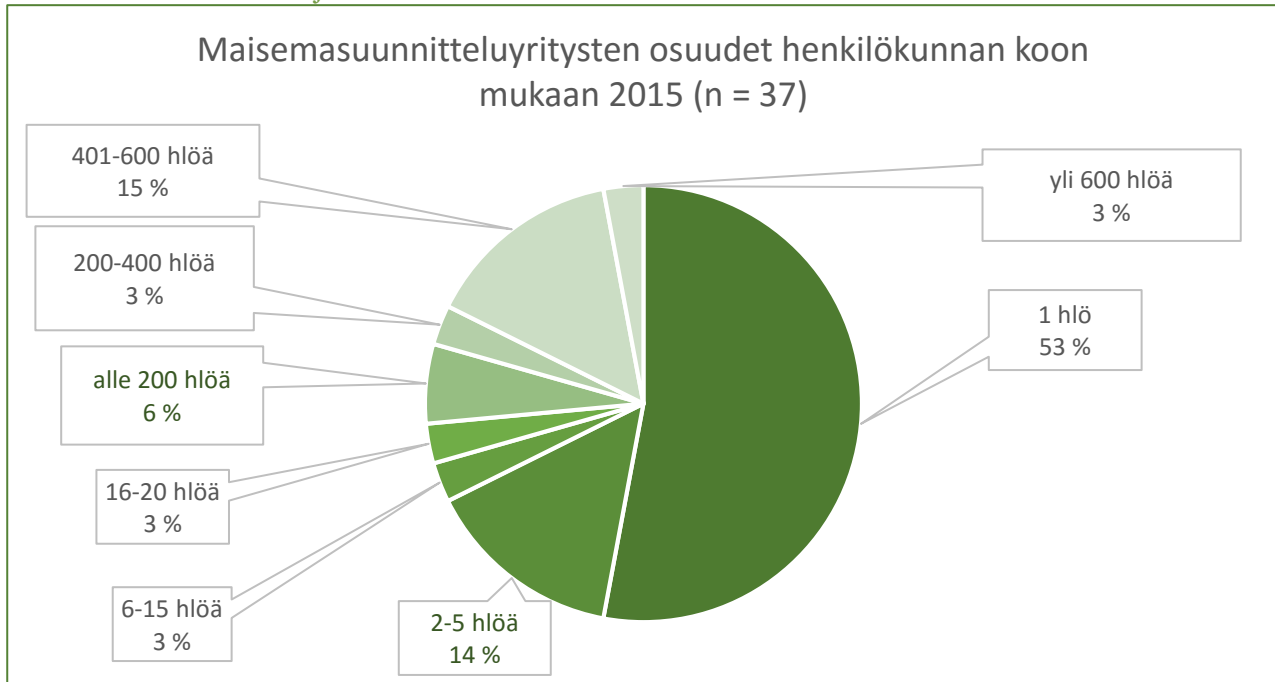

Vertailun vuoksi kuvassa 5 on esitetty Maisemasuunnittelijat ry:n jäsenyritysten jakautuminen henkilöstömäärien mukaan vuonna 2015. Kyselyyn vastasi 37 jäsentä.¹⁹ Jakaumassa korostuu yli 20 henkilöä työllistävät yritykset. Isojen yritysten osuuden suuruus selittyy sillä, että kyselyyn on vastannut useampi henkilö samasta yrityksestä. Henkilöstön määrä kuvaa myös koko yrityksen henkilöstön määrää eikä viheralueiden suunnittelua tekevien henkilöiden määrää.

Maisema-arkkitehtitoimistojen henkilöstömääristä ei ole saatavilla vastaavaa tietoa.

¹⁹ Maisemasuunnittelijat ry, jäsenkysely elokuu 2015

KUVA 5 MAISEMASUUNNITTELIJAT RY:N JÄSENYRITYSTEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2015. LÄHDE: MAISEMASUUNNITTELIJAT RY.

Viherrakennus- ja -ylläpitoyritysten henkilöstö

Tässä selvityksessä viherrakennus- ja ylläpitoyrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat päätoimisesti viheralueiden rakentamiseen, ylläpitoon ja puunhoitoon liittyvää toimintaa. YTI:n yritysraun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 490 (taulukko 2).

Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 40 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa päätoimisesti viheralueiden rakentamista ja/tai ylläpitoa. Kysely toimitettiin yrityksille, jotka eivät ole Viher- ja ympäristörakentajat ry:n (aiemmin Viheraluerakentajat ry) jäseniä. Viher- ja ympäristörakentajat ry:ssä (VYRA) on jäsenenä noin 140 yritystä.²⁰ VYRA on selvittänyt oman jäsenyritystensä työllistävyyttä vuonna 2014. Kyselyyn vastasi 77 jäsentä.²¹

Viherrakennus- ja ylläpitoyritykset ovat tyypillisesti pienyrityksiä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää. Yli puolet yrityksistä voidaan luokitella mikroyrityksiksi, jotka työllistävät ympärivuotisesti alle kymmenen henkilöä.

Viherrakennus- ja ylläpitoyritysten henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvissa 6 ja 7 sekä VYRAn jäsenkyselyn tuloksia, jotka esitetään kuvissa 8 ja 9. Henkilöstömäärän arvioinnissa 140 yrityksen osalta määrät lasketaan VYRAn jäsenkyselyn tulosten perusteella ja loppujen 350 yrityksen osalta määrälaskennassa käytetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia.

Kyselyjen mukaan neljäsos viherrakennus- ja ylläpitoyrityksistä toimii vain kasvukauden aikana. Noin viidennes yrityksistä on yhden henkilön yrityksiä. Keskimäärin viherrakennus- ja ylläpitoyritykset käyttävät kauden aikana paria aliurakoitsijayritystä apuna.

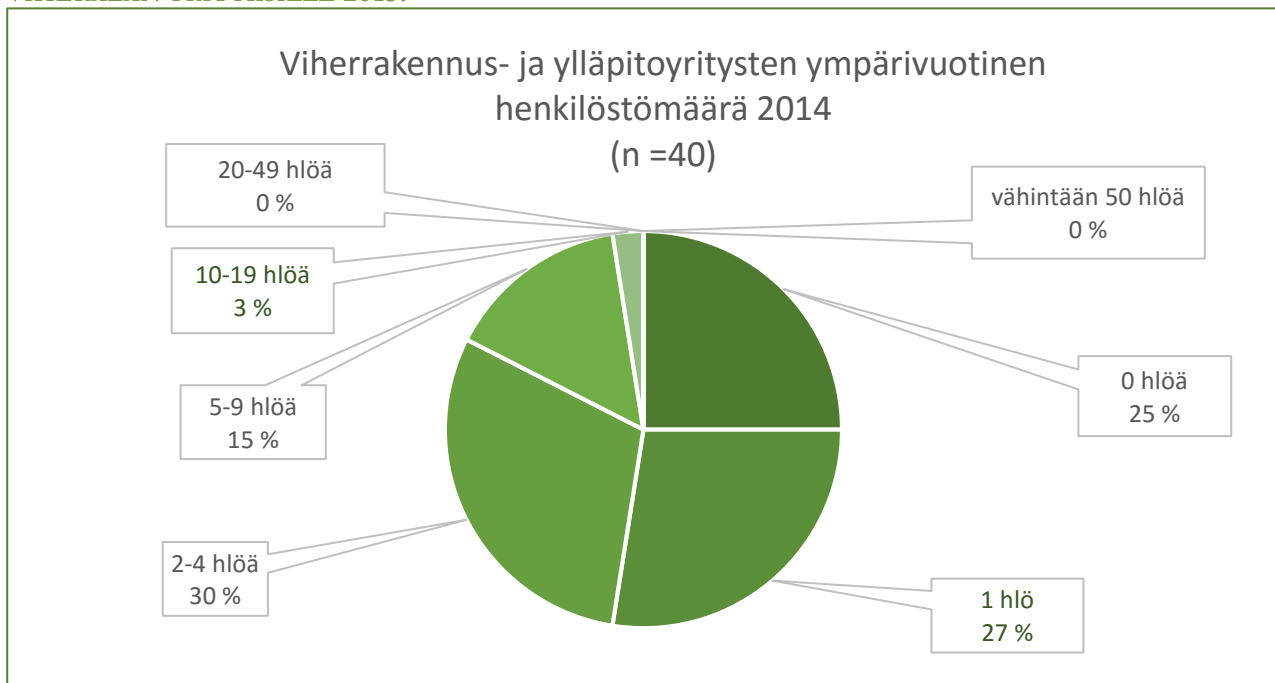
²⁰ Närhi, S. 2016

²¹ Viheraluerakentajat ry (nykyisen Viher- ja ympäristörakentajat ry), vuosikysely 2014

Tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn mukaan ei järjestäytyneet (ei VYRAn jäseniä) viherrakennus- ja ylläpitoyritykset työllistävät ympärivuotisesti keskimäärin 3 henkilöä (mediaanin ollessa 1) ja kasvukaudella 9 henkilöä (mediaanin ollessa 4). **350 yrityksen mukaan suhteutettuna ei järjestäytyneiden viherrakennus- ja ylläpitoyritysten työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 1 050 henkilöä ja kasvukauden aikana 3 150 henkilöä. VYRAn 140 jäsenyritysten yhteenlaskettu vakituisten henkilöstön määrä on 1 000 henkilöä ja kausityöntekijöiden määrä 2 000 henkilöä.** ²² Kun nämä tiedot yhdistetään, saadaan viherrakennus- ja ylläpitoyritysten työllistäväksi vaikutukseksi yhteensä ympärivuotisesti 2 050 ja kasvukauden aikana 6 150 henkilöä. Kasvukauden aikana viherrakennus- ja ylläpitoyritysten työllistävä vaikutus on noin kolminkertainen ympärivuotiseen työllistävyyteen verrattuna.

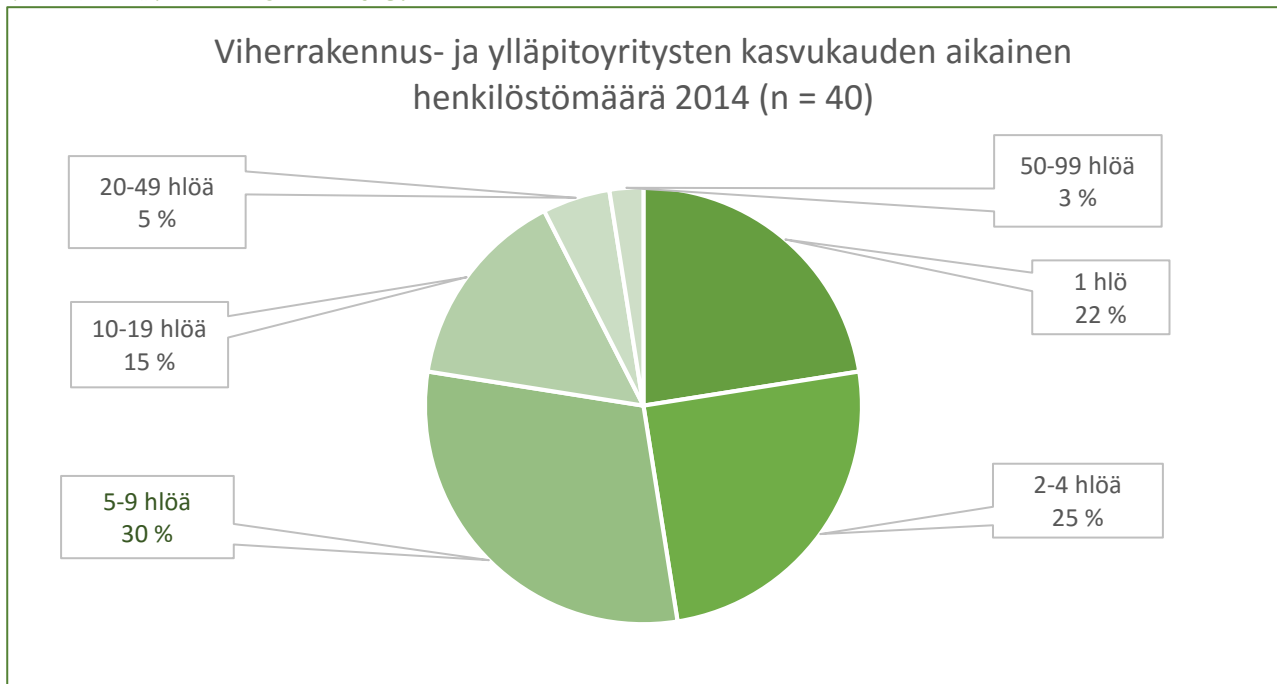
Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä. Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston 2014 mukaan maisemanhoitopalvelut työllistävät 1 768 henkilötyövuoden verran (taulukko 6).

KUVA 6 VIHERRAKENNUS- JA YLLÄPITOYRITYSTEN OSUUDET YMPÄRIVUOTISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

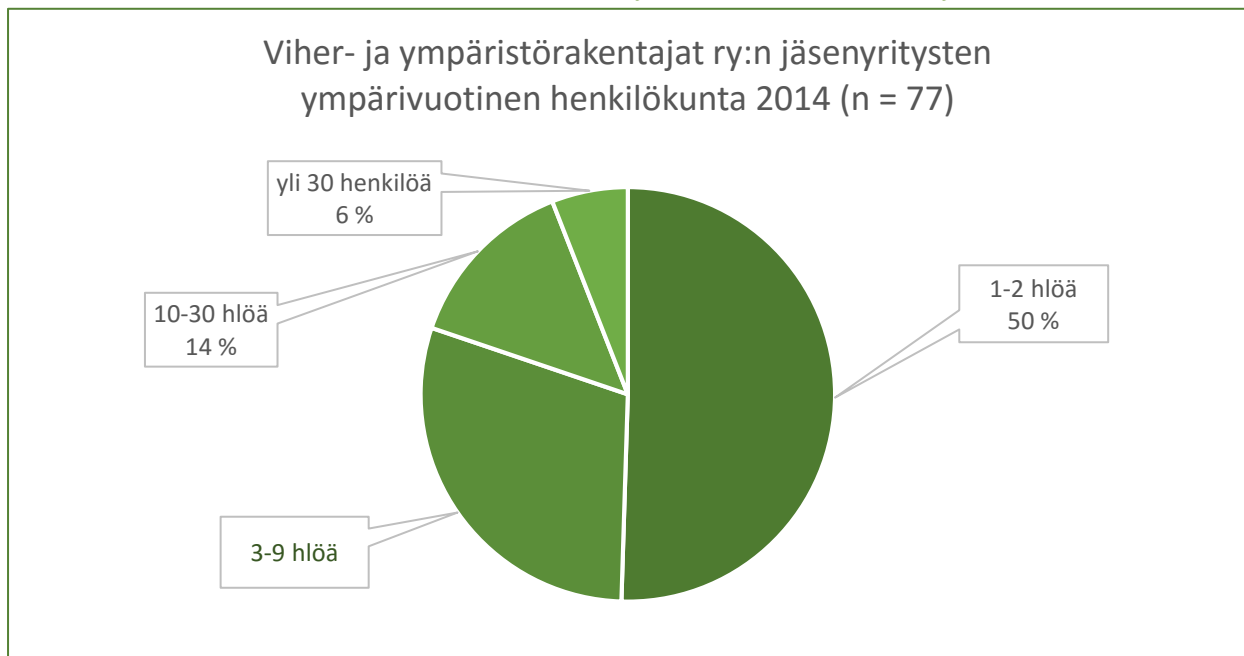

²² Närhi, S. 2015

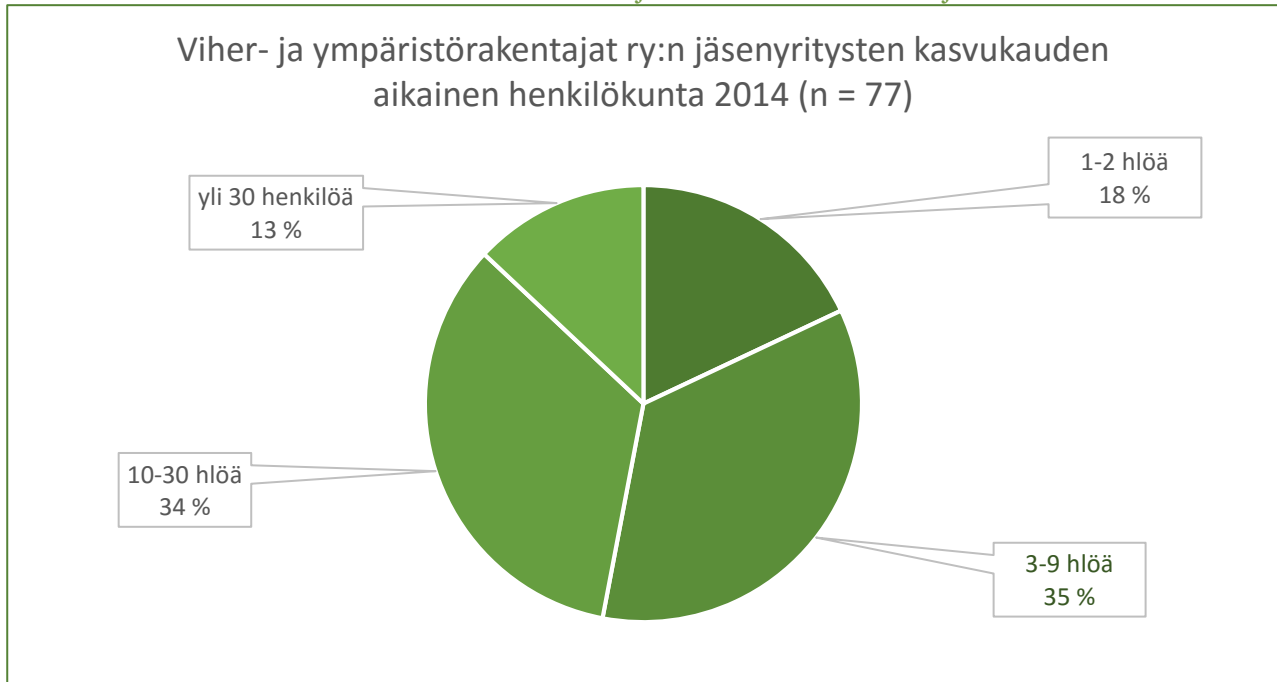
KUVA 7 VIHERRAKENNUS- JA YLLÄPITOYRITYSTEN OSUUDET KASVUKAUDEN AIKAISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

KUVA 8 VIHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAJAT RY:N JÄSENYRITYSTEN YMPÄRIVUOTINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAJAT RY.

KUVA 9 VIHHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAJAT RY:N JÄSENYRITYSTEN KASVUKAUDEN AIKAINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAJAT RY.

Puutarhakaupan henkilöstö

Tässä selvityksessä puutarhakaupan yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat päätoimisesti puutarhakauppaan liittyvää kuluttajamyyntiä. YTJ:n yrityshaun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 90 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 14 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa päätoimisesti puutarhakauppaa.

Puutarhakauppaa harjoittavissa yrityksissä on tyypillisesti pieniä muutaman hengen työllistäviä kasvukauden aikana auki olevia myymälöitä sekä muutamia satoja työllistäviä puutarhamyymäläketjuja, jotka ovat avoinna ympäri vuoden.

Puutarhakaupan yritysten henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvissa 10 ja 11. Niiden mukaan reilu kolmannes puutarhakauppaa harjoittavista yrityksistä työllistää vain kasvukauden aikana.

Puutarhakaupan yritykset työllistävät ympärivuotisesti keskimäärin 18 henkilöä (mediaanin ollessa 1) ja kasvukaudella 51 henkilöä (mediaanin ollessa 7). 90 puutarhakauppaa harjoittavan yrityksen mukaan suhteutettuna puutarhakaupan työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 1 620 henkilöä ja kasvukauden aikaisesti 4 590 henkilöä.

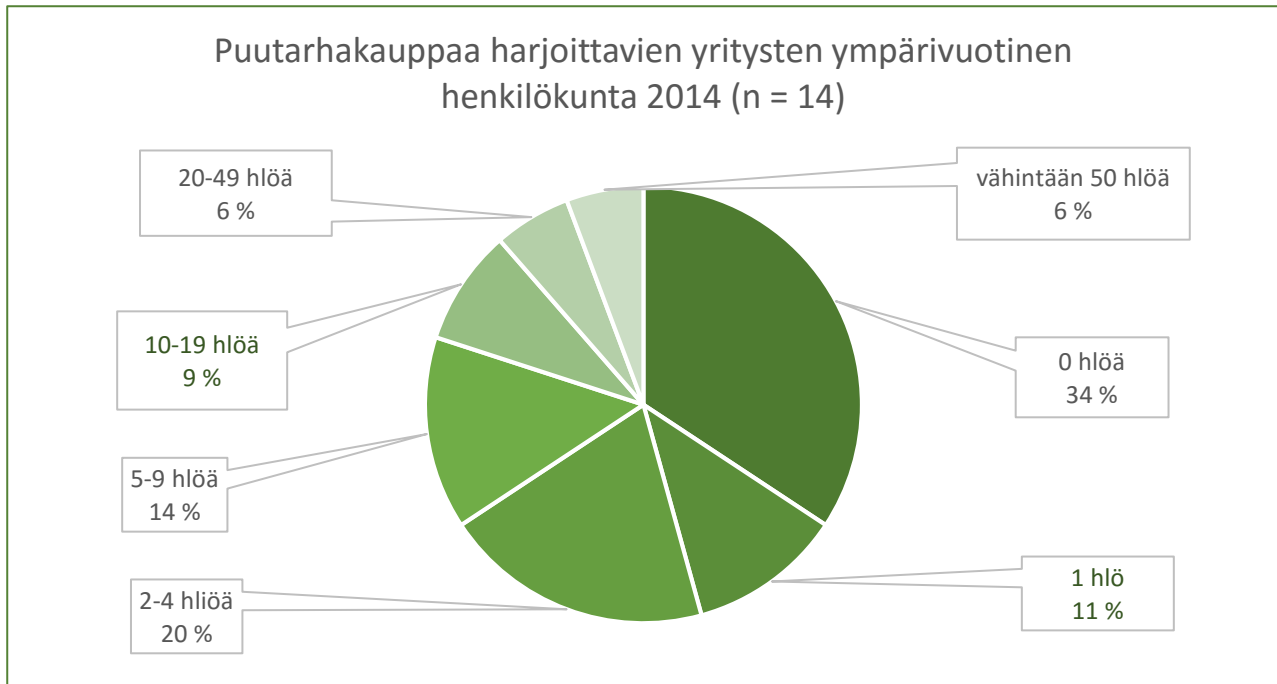
Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä. Keskiarvolukua nostavat pienessä otannassa muutama iso puutarhakauppaketju, jotka työllistävät ympärivuotisesti 210 ja kausiluontoisesti yhteensä 550 henkilöä.

Jos kyselyn tuloksia tarkastellaan ilman kahden suurimman puutarhakauppaketjun tuloksia, puutarhakaupan muut yritykset työllistävät ympärivuotisesti keskimäärin 5 henkilöä ja kasvukauden aikana 15 henkilöä. Näillä luvuilla laskettuna 90 puutarhakauppaa harjoittavan yrityksen työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 450 henkilöä ja kasvukauden aikana 1 350 henkilöä. Kun henkilöstömäärässä huomioidaan vielä kauppaketjujen henkilöstömäärät, saadaan ympärivuotisen

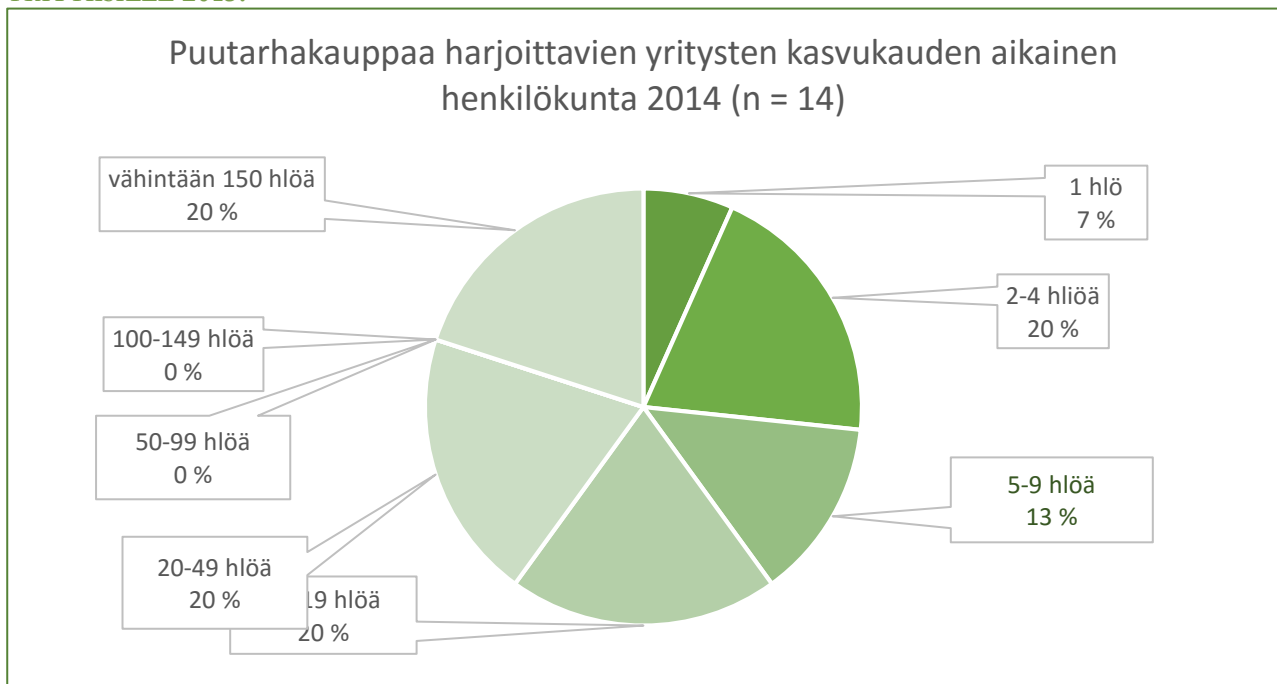

henkilöstön yhteismääräksi 660 ja kasvukauden aikaiseksi henkilöstön yhteismääräksi 1 900. Kasvukauden aikana puutarhakaupan työllistävä vaikutus kasvaa lähes kolminkertaiseksi. Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston 2014 mukaan puutarhakauppa työllistää 643 henkilötyövuoden verran (taulukko 6).

KUVA 10 PUUTARHAKAUPPAA PÄÄTOIMISESTI HARJOITTAVIEN YRITYSTEN YMPÄRIVUOTINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

KUVA 11 PUUTARHAKAUPPAA PÄÄTOIMISESTI HARJOITTAVIEN YRITYSTEN KASVUKAUDEN AIKAINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

Taimitarhayritysten henkilöstö

Taimistoviljelijät ry selvitti vuonna 2014 jäsenyritystensä työllistävää vaikutusta. **Selvityksen mukaan 100 taimistoyrityksessä kertyy henkilötyövuosia yhteensä 510.** ²³ Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston 2014 mukaan taimien kasvatusta ja muun kasvien lisääminen työllistävät 474 henkilötyövuoden verran (taulukko 6).

Golfkenttien henkilöstö

Golfkenttien hoitohenkilökuntamäärät voivat vaihdella viiden ja kahdenkymmenen välillä. Lisäksi kentillä on toimistoväkeä ja caddiemasterpalvelut. Joillakin kentillä voi olla myös ravintolapalvelut, varustekauppa tai golfopetushenkilökuntaa. ²⁴ **Vihertöitä tekevän vakituisen henkilöstön määrä on keskimäärin kolme henkilöä golfyhtiötä kohti. Vihertöitä tekeviä kausityöntekijöitä on noin yhdeksän henkilöä.** ²⁵ **Golfseuroja on noin 130, joten vihertöissä työskentelee vakituisesti noin 390 ja kausitöissä 1 170 henkilöä.**

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon ja pienellä (n = 59) otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä golfyhtiöiden henkilöstömääristä.

Viheralan monialaisten yritysten henkilöstö

Tässä selvityksessä monialaisilla yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat vähintään kahta tai kolmea viheralaan liittyvistä toimialoista: viheralueiden suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa, puutarhakauppaa tai taimituotantoa. YTJ:n yrityshaun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 235 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 88 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa viheralan monialaista liiketoimintaa.

Viheralan monialaisten yritysten henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvissa 12 ja 13. Niiden mukaan 28 prosenttia viheralan monialaisista yrityksistä toimii vain kasvukauden aikana. Monialaisten yritysten toiminnassa hyödynnetään aliurakoitsijoita. Reilu 60 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä aliurakoitsijoita. Keskimäärin yhteistyötä tehtiin kolmen aliurakoitsijan kanssa.

Viheralan monialaiset yritykset työllistävät ympärivuotisesti keskimäärin kolme (3) henkilöä (mediaanin ollessa 2) ja kasvukaudella 11 henkilöä (mediaanin ollessa 5). **235 monialaisen yrityksen mukaan suhteutettuna viheralan monialaisten yritysten työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 700 henkilöä ja kasvukauden aikana 2 580 henkilöä. Kasvukauden aikana monialaisten yritysten työllistävä vaikutus kasvaa lähes viisinkertaiseksi.**

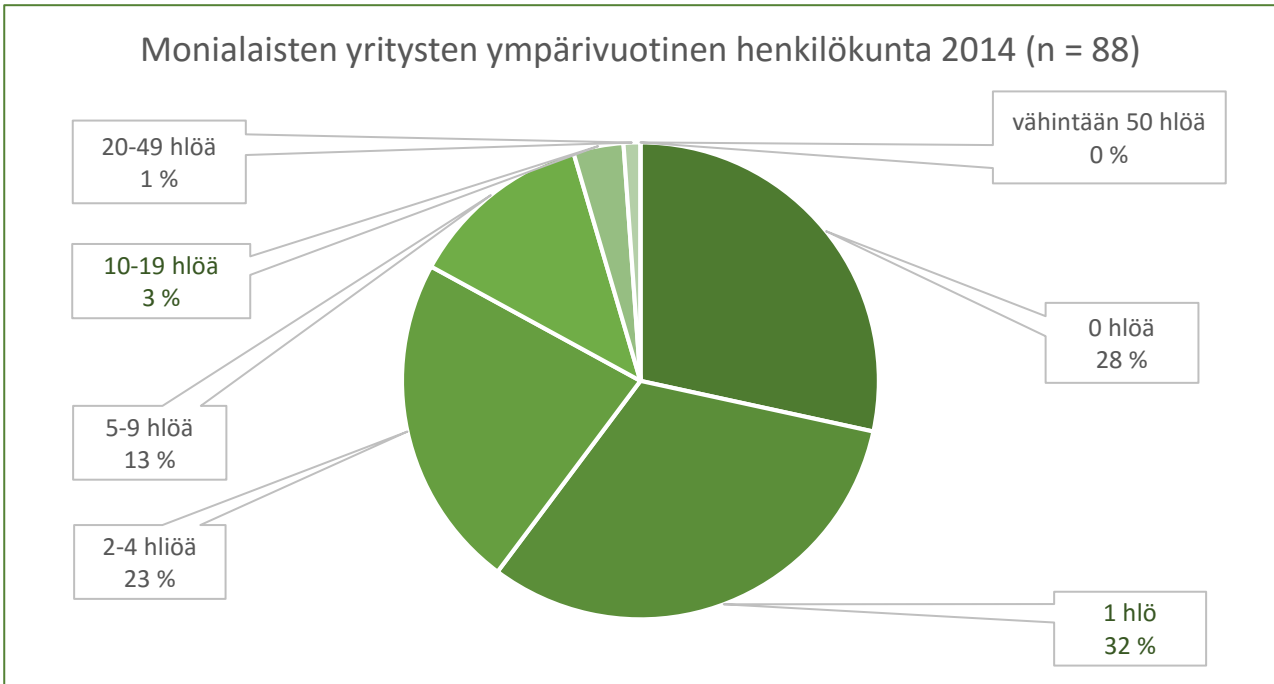
Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä.

²³ Taimistoviljelijät ry, Taimitarhatuotannon tunnuslukuja 2006–2014

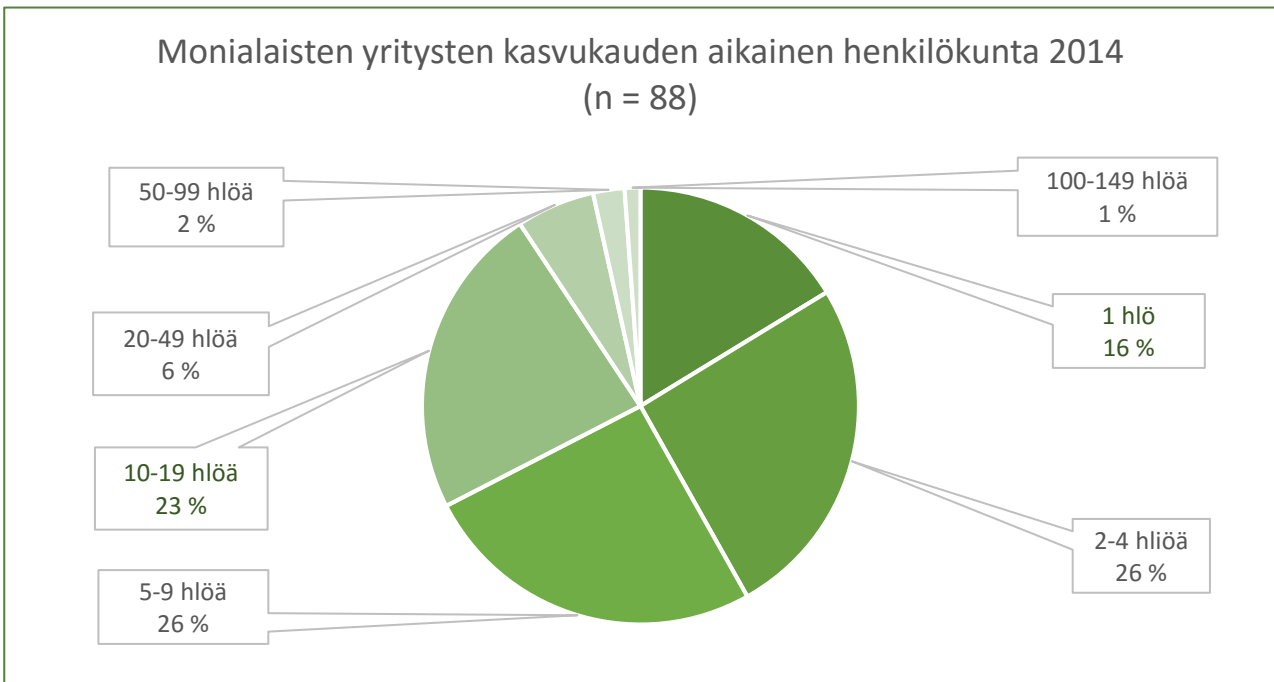
²⁴ Walden, H. 2015

²⁵ Blomstedt, A. 2016

KUVA 12 VIHERALAN MONIALAISTA LIIKETOIMINTAA HARJOITTAVIEN YRITYSTEN YMPÄRIVUOTINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

KUVA 13 VIHERALAN MONIALAISTA LIIKETOIMINTAA HARJOITTAVIEN YRITYSTEN KASVUKAUDEN AIKAINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

JULKISISSA ORGANISAATIOISSA TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Kuntien viheralan henkilöstö

Kaupunginpuutarhurien seura ry:n arvion mukaan noin 100 kunnassa on oma viherorganisaatio. Muissa reilussa 210 kunnassa viheralueiden rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa kunnan muu tekninen organisaatio, ja usein palvelut hankitaan ostopalveluna.²⁶

Kun arvioidaan kuntien viheralan henkilöstömäärän suuruusluokkaa yhteensä, on tässä selvityksessä valittu kuntamääräksi 100. Kuntien henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvissa 14 ja 15. Kyselyyn vastasi viherorganisaation edustajia 45 kunnasta.

Kunnat ilmoittivat työllistävänsä ympärivuotisesti keskimäärin kahdeksan (8) henkilöä (mediaanin ollessa 4) ja kasvukaudella 34 henkilöä (mediaanin ollessa 20). **100 kunnan mukaan suhteutettuna kuntien viherorganisaatioiden työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 800 henkilöä ja kasvukauden aikana 3 400 henkilöä.** Kasvukauden aikana kuntien viherorganisaatioiden työllistävä vaikutus on yli nelinkertainen. Jos tulosta tarkastellaan koskemaan koko kuntamäärää, 313 kuntaa, voidaan arvioida, että kasvukauden työllistävä vaikutus on suurempi, sillä myös kunnat, joissa ei ole viherorganisaatiota, palkkaavat kesätyöntekijöiksi koululaisia ja opiskelijoita. Kyselyn mukaan kesätyöntekijöitä palkattiin keskimäärin 18 (mediaanin ollessa 12). Opiskelijoiden kesätyöpesti kestää 3-5 kuukautta ja koululaisten kesätyön pestin pituus on kahdesta viikosta kuukauteen. Lisäksi kausitöihin palkataan kuntoutujia ja työllistämistuella palkattua henkilökuntaa eripituisiin työjaksoihin.

Vastauksissa on nähtävissä se, että pienissä kunnissa viherorganisaatio on toiminnassa vain kasvukauden aikana. Vastauksien perusteella voi todeta myös, että kuntien siirtyessä tilaaja-tuottaja-järjestelmään ja tuottajaorganisaation muuttuessa liikelaitokseksi tilaajan henkilöstömäärä pienenee huomattavasti. Monissa tilaajaorganisaatioissa on viheralan ammattilaisia vain muutama. Perinteisen toimintamallin kunnissa viherorganisaatiot työllistävät huomattavasti suuremman joukon viherammattilaisia ympärivuotisesti.

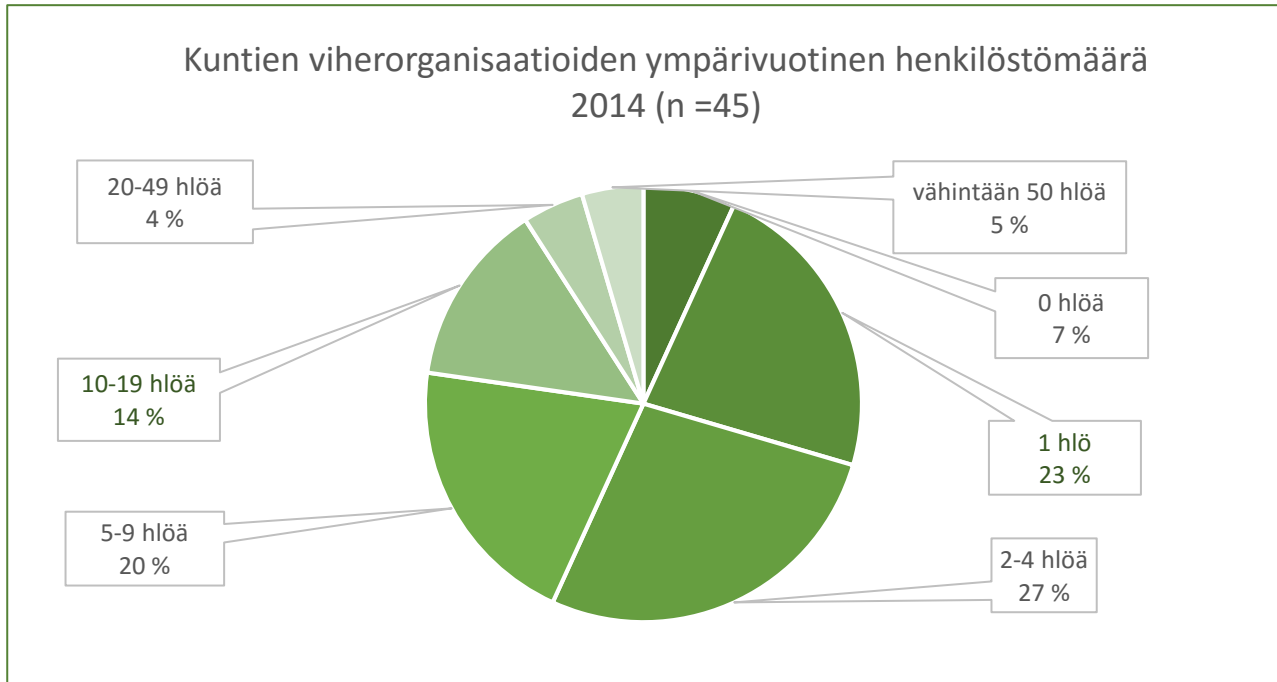
Kunnat käyttävät aliurakoitsijoita keskimäärin 2-4 urakoitsijaa/kunta. Tyypillisimmin aliurakoitettuja ovat viheralueiden ylläpito, taajametsien hoitotyöt ja rakentamisen osalta maarakennustyöt. Joissakin kunnissa kaikki viherrakentamisen työt on ulkoistettu. Ainakin 12 kunnalla on kaikki vihertyöt ulkoistettu joko kunnan omalle tai yksityistetylle liikelaitokselle.

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon kuntien viherorganisaatioiden lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä.

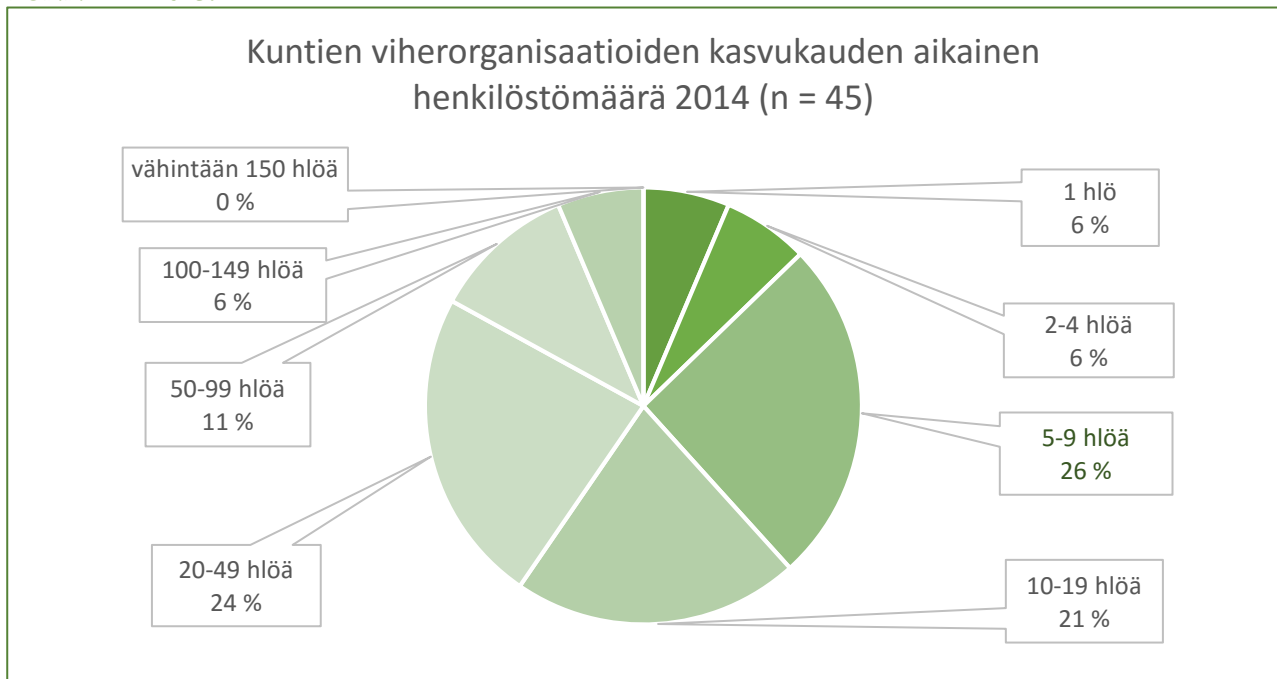
---

²⁶ Helin, M. 2016

KUVA 14 KUNTIEN VIHERORGANISAATIOIDEN OSUUDET YMPÄRIVUOTISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY KUNNILLE 2015.

KUVA 15 KUNTIEN VIHERORGANISAATIOIDEN OSUUDET KASVUKAUDEN AIKAISEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY KUNNILLE 2015.

Kun arvioidaan kuntien vihertöissä käytettyjen tuottajaorganisaatioiden viheralan henkilöstömäärän suuruusluokkaa yhteensä, on tässä selvityksessä valittu organisaatiomääräksi 12. Tuottajaorganisaatioiden viheralan henkilöstökokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia. Kyselyyn vastasi neljän tuottajaorganisaation edustajat.

Tuottajaorganisaatiot ilmoittivat työllistävänsä ympärivuotisesti keskimäärin 102 viheralan tehtävissä olevaa henkilöä (mediaanin ollessa 46) ja kasvukaudella 280 henkilöä (mediaanin ollessa 210). **12 tuottajaorganisaation mukaan suhteutettuna niiden viheralan työllistävä vaikutus ympärivuotisesti on noin 1 220 henkilöä ja kasvukauden aikaisesti 3 360 henkilöä.** Kasvukauden aikana viheralan yritysten työllistävä vaikutus on noin kolminkertainen.

Tuottajaorganisaatiot hyödyntävät toiminnassaan runsaasti aliorakoitsijoita. Keksimäärin yhteistyötä tehdään 11 (mediaanin ollessa 7) aliorakoitsijan kanssa.

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon kuntien tuottajaorganisaatioiden lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä.

Seurakuntien viheralan henkilöstö

Evangelisluterilaisen kirkon hautaustoimissa vuonna 2014 toimi 4 469 henkilöä, joista vakinaisessa työsuhteessa oli 651 ja määräaikaisia 3 818. Työssäoloaika oli reilut viisi kuukautta vuodessa ja vuosityövoiman suuruus oli 1 931.²⁷

Juutalaisten seurakuntien hautaustoimien osalta tiedot saatiin Helsingin juutalaisesta seurakunnasta. Palkattuja hautausmaatyöntekijöitä on kaksi puolipäiväisesti.²⁸

Muiden uskontokuntien hautaustoimen tai hautausmaiden ylläpidosta huolehtivien henkilömääriä ei saatu mukaan selvitykseen. Suurimmalta osin hautausmaiden ylläpito hankitaan ulkopuolisilta palvelun tarjoajilta.

Valtion organisaatioiden henkilöstö

Metsähallituksen luontopalvelut työllistivät vuonna 2014 seuraavasti:

- vakituinen henkilöstö 624 henkilötyövuotta
- nuorisotyöllistetyt 110 henkeä ja noin 50 henkilötyövuotta
- avolaitosvangit 51 henkilötyövuotta
- vapaaehtoiset 2 510 henkilöä tekivät yhteensä 23 henkilötyövuoden verran työtä.²⁹

Finavia Oy:n, Liikenneviraston, Puolustusvoimien ja Senaatti-Kiinteistöjen viheralan henkilöstömäärää ei saatu selvitettyä. Todennäköisesti suurin osa viheralan palveluista hankitaan ostopalveluna organisaation ulkopuolisilta palvelun tarjoajilta.

OPPILAITOKSISSA TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Viheralan opettajien määrää ei ole tilastoitu tai selvitetty erikseen. Ammatillisten opintojen opettajia oli puutarhataloudessa kevätlukukaudella 2013 yhteensä 169³⁰. Näistä todennäköisesti noin kolmannes on viheralan opettajia. Ammattikorkeakouluissa toimii arviolta kymmenkunta viheralan ammattilaista koulutusvastaavan, yliopettajan tai lehtorin tehtävissä. Yliopistoissa määrä on hieman pienempi. Lisäksi oppilaitoksissa hyödynnetään viheralan muita ammattilaisia tuntiopettajina. **Arvioilta oppilaitokset työllistävät noin 80 viheralan ammattilaista.**

²⁷ Kirkon tilastollinen vuosikirja 2014, 28-31

²⁸ Fallström, C. 2016

²⁹ Metsähallituksen luontopalveluiden vuosikertomus 2014, 13

³⁰ Kumpulainen, T. 2014, 106

TUTKIMUSLAITOKSISSA TOIMIVAN VIHERALAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Viheralaan liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita oli käynnissä vuonna 2015 noin 60, joissa työskenteli yhteensä reilut 90 tutkijaa. Tarkastelussa ei ole huomioitu opinnäytetöitä. Suurin osa tutkimushenkilöstöstä toimii hankkeissa osa-aikaisena. Läheskään kaikki tutkijat eivät ole viheralaan erikoistuneita tutkijoita, vaan joukossa on myös metsätieteiden, kasvitieteiden, maankäyttötieteiden, ympäristötieteiden tai muiden lähialojen tutkijoita ja asiantuntijoita.

Tiedot on koottu tätä selvitystä varten lähettämällä sähköpostikysely 34 tutkijalle 25 tutkimusta tekevään organisaation. Vastauksia saatiin yhteensä 20 tutkijalta 17 eri organisaatioista.

YHTEENVETO VIHERALALLA TOIMIVAN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄSTÄ

Viheralan työllistävää vaikutusta ei voida tarkkaan arvioida, sillä viheralan yritysten ja muiden organisaatioiden viheralan tehtävissä toimivien henkilöiden määrää ei ole tilastoitu tarkoin. Osa tiedoista on saatu henkilömäärinä ja osa henkilötyövuosina. Taulukkoon 7 on koottu yhteenvetoarvio viheralan organisaatioiden henkilöstömääristä. Tämän selvityksen mukaan viherala työllistää ympärivuotisesti reilut 8 600 henkilöä ja kasvukauden aikana reilut 27 700 henkilöä.

Viheralan henkilöstömäärissä on tyypillisesti paljon kausivaihtelua. Kasvukauden eli touko-syyskuun aikana ala työllistää kolminkertaisesti verrattuna ympärivuotiseen henkilöstömäärään. Kausihenkilöstön määrä on noin 19 100 henkilöä.

Viheralalla hyödynnetään aliurakointia aktiivisesti. Keskimäärin alan toimijoilla on yhteistyötä vähintään neljän aliurakoitsijan kanssa. Vuokratyöntekijöitä ei vielä käytetä suurella mittakaavalla. Yrityksistä vain 12 prosenttia on hyödyntänyt vuokratyötarjontaa. Keskimäärin vuokratyöntekijöitä on ollut yrityksessä kaksi. Kaupunkien viherorganisaatioissa ei vuokratyövoimaa ole kyselyn mukaan käytetty lainkaan.

Viheralalle on työllistynyt vain hieman ulkomaalaisia. Yrityksistä noin kahdeksan prosenttia työllistää muita kuin Suomen kansalaisia, kaupungeista neljä prosenttia. Määrällisesti ulkomaalaisten työntekijöiden osuus koko henkilöstömäärästä on noin 1,5 prosenttia.

Viheralalla on perinteisesti tarjottu alan opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Selvityksen mukaan työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja tarjoaa noin 39 prosenttia yrityksistä ja 56 prosenttia kaupunkien viherorganisaatioista. Kaupunkien tuottajaorganisaatioista kaikki tarjoavat työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja alan opiskelijoille. Keskimäärin alan toimijoilla on 2-3 työssäoppijaa tai harjoittelijaa kasvukauden aikana.

TAULUKKO 7 YHTEENVETO VIHERALAN ORGANISAATIOIDEN HENKILÖSTÖMÄÄRISTÄ 2014–2015.

Organisaatio	Henkilöstömäärä ympäri­vuotinen (kpl)	Henkilöstömäärä kasvukaudella (kpl)	Huomioitavaa
Yritykset	5 200	15 600	Minimimäärä.
Kuntien viherorganisaatiot	800	3 400	Kasvukauden henkilöstömäärästä puuttuu kesätyöntekijämäärät niiden kuntien osalta, joilla ei ole omaa viherorganisaatiota.
Kuntien tuottajaorganisaatiot	1 220	3 360	
Seurakuntien hautaus­toimet	650	4 472	Mukana evankelis­luterilaisen kirkon ja Helsingin juutalaisen seurakunnan tiedot.
Valtion organisaatiot	624	748	Mukana metsähallituksen tiedot htv.
Kasvitieteelliset puutarhat ja eläintarhat	-	-	Ei selvitetty.
Oppilaitokset	80	80	
Tutkimusta tekevät organisaatiot	90	90	Suurin osa toimi viheralan t&k-hankkeissa osa-aikaisesti.
YHTEENSÄ	8 664	27 750	
Lyhenteiden selitykset: htv = henkilötyövuosi			

Viheralalla toimivat yhdistykset kokoavat osan alalla toimivista ammattilaisista, opiskelijoista ja organisaatioista jäsenikseen. Jäsenmäärät eivät kuitenkaan kerro tarkasti alalla toimien ammattilaisten tai organisaatioiden määrää. Osa ammattilaisista tai organisaatioista voivat kuulua myös useamman yhdistyksen jäseneksi. Taulukkoon 8 on koottu Viherympäristöliitto ry:n jäsenyhdistysten jäsenmäärät vuonna 2015.

TAULUKKO 8 VIHERYMPÄRISTÖLIITTO RY:N JÄSENYHDISTYSTEN JÄSENMÄÄRÄT 31.12.2015

Jäsenyhdistys	Henkilöjäsenet	Yritysjäsenet
Kaupunginpuutarhurien seura ry	217	
Maisemasuunnittelijat ry	190	47
METO - Kuntien Metsäasiantuntijat ry	124	
Puutarhanrakentajat ry	123	
Seurakuntapuutarhurit ry	123	-
Suomen Maisema-arkkitehtiliitto ry	234	
Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY ry	248	20
Taimistoviljelijät–Plantskoleodlarna ry	-	76
Viher- ja puutarha-alan opettajayhdistys ry	32	-
Viher- ja ympäristörakentajat ry	-	141
Yhteensä	1 358	284

4 Viheralueiden määrä 2014–2015

Viheralueiden määrää pyritään kuvaamaan viheralueiden lukumäärien ja pinta-alojen avulla. Viheralueiden määrässä on tarkasteltu sekä julkisia että yksityisiä viheralueita. Viheralueita tarkastelussa ovat muun muassa puistot, leikkipuistot, koirapuistot, liikenneviheralueet, suojaviheralueet, taajamametsät, ulkoilu- ja virkistysalueet, hautausmaat, golfkentät ja kiinteistöjen piha-alueet sekä muut hoidetut kulttuuri- ja luontoympäristöt.

VALTION OMISTUKSESSA OLEVIEN VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ

Tähän on koottu valtion organisaatioiden Finavia Oy:n, Liikenneviraston, Metsähallituksen, Puolustusvoimien ja Senaatti-Kiinteistöjen omistuksessa ja käytössä olevien viheralueiden määrätietoja.

Valtion omistuksessa olevia liikenneviheralueita on noin 1 500 neliökilometriä ³¹. Arvio perustuu Liikenneviraston tietoihin, että Suomen maantieverkon kokonaispituus on 79 390 kilometriä sisältäen rampit ja lauttavälit ja että maantieverkon varressa on kevyen liikenteen väyliä 5 346 kilometriä ³². Taulukossa 9 on esitetty tieosuuksien pituudet viherhoitoluokittain.

TAULUKKO 9

Viherhoitoluokka	Tieosuuden pituus (km)
Normaalit hoitoluokat:	
N1 = 2-ajorataiset tiet	2 484
N2 = Valta- ja kantatiet sekä vilkkaat seututiet	17 985
N3 = Muut tiet	56 166
Taajamien hoitoluokat:	
T1 = Puistomainen	665
T2 = Luonnonmukainen	2 615
Erityisalueet:	
E1 = Puistomainen	14
E2 = Luonnonmukainen	663

Metsähallituksen luontopalvelujen hoidossa on maita 3,9 miljoonaa hehtaaria ja vesiä 3,2 miljoonaa hehtaaria, yhteensä 7,1 miljoonaa hehtaaria. Siihen sisältyy:

- 39 kansallispuistoa, 19 luonnonpuistoa ja 500 muuta luonnonsuojelualuetta yhteispinta-alaltaan 1,7 miljoona hehtaaria
- 12 erämaa-aluetta 1,5 miljoona hehtaaria
- muita alueita, kuten kuusi valtion retkeilyaluetta
- yli 7 000 km luontopolkuja ja reittejä
- 2 900 huollettua taukopaikkaa. ³³

Lisäksi Metsähallitus hoitaa noin 4 000 hehtaaria perinnemaisemia ja 77 valtion strategiseksi arvotettua kulttuurihistoriallista kohdetta. ³⁴

³¹ Kuukka, R. 2015a

³² Tietilasto 2014

³³ Metsähallituksen luontopalvelujen vuosikertomus 2014, 12 ja 14

³⁴ Metsähallituksen toimintakertomus 2014, 19 ja 25

Senaatti-kiinteistöillä on omistuksessaan 10 200 rakennusta, joiden pinta-ala on yhteensä 6 400 000 neliometriä. Rakennuksiin liittyvien ulkoalueiden laajuutta ei ole määritetty erikseen.³⁵ Laskennallisesti rakennusten ympärillä olevan ulkoalueen pinta-alana voidaan käyttää 4 000 neliometriä, joka on keskimääräinen rivi- ja kerrostalojen ulkoalueiden pinta-ala.³⁶ **Näin arvioituna Senaatti-kiinteistön omistuksissa olevien rakennusten ulkoalueiden pinta-ala on noin 4 080 hehtaaria.**

Finavia Oy:n hallinnassa olevista viheralueista ei saatu tietoja tähän selvitykseen. Puolustusvoimien käytössä olevat alueet ovat pääsääntöisesti valtion omistamia, ja joko Metsähallituksen tai Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimia.³⁷

KUNTIEN OMISTUKSESSA OLEVIA VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ

Rapal Oy:n kokoamat tiedot vuodelta 2014 kertovat, että 16 kunnan viheralueiden yhteispinta-ala oli noin 10 084 hehtaaria, keskiarvon ollessa 630 hehtaari/ kunta (mediaanin ollessa 447). Vastaavat tiedot kerättiin 22 kunnalta vuonna 2013. Niiden mukaan viheralueiden yhteispinta-ala oli 10 516 hehtaaria, keskiarvon ollessa 478 hehtaaria/ kunta (mediaanin ollessa 358). Laskennassa oli huomioitu A- ja B-hoitoluokkaan kuuluvat puistot ja liikenneviheralueet. Puistokäytävät on rajattu pois, sillä ne luetaan yleensä kevyenliikenteen väyliksi. Vuonna 2013 mukana oli useampi asukasmäärältään ja pinta-alaltaan pieniä kuntia, mikä vaikuttaa keskiarvon ja mediaanin alenemiseen.³⁸

Tässä selvityksessä on käytetty laskennallisena kuntien viheraleuiden määränä Rapal Oy:n selvityksen vuoden 2013 keskiarvoa 478 hehtaaria/ kunta. **Laskennallisesti Suomessa on kuntien omistuksessa A- ja B-hoitoluokkaan kuuluvia puistoja ja liikenneviheralueita noin 149 610 hehtaaria, kun kuntien kokonaismäärä on 313.**

Tätä selvitystä varten tehdystä kuntakyselystä selviää, että B-hoitoluokan viheralueita on eniten, noin 42 prosenttia pinta-alasta. A3-hoitoluokan viheralueita on 33 prosenttia ja A2-hoitoluokan 25 prosenttia. A1-hoitoluokan viheralueita on vain vajaa prosentti pinta-alasta. Lähes 60 prosenttia kunnista ilmoitti, ettei niissä ole A1-hoitoluokan viheralueita. Laskennassa on huomioitu A- ja B-hoitoluokkaan kuuluvat puistot ja liikenneviheralueet.

Kuntien omistuksessa oli vuonna 2013 noin 430 117 hehtaaria metsiä. 98 prosenttia kunnista on metsänomistaja. Kuntien omistama metsäala jakaantuu hyvin erisuuruisesti kuntien kesken. Yli 1 000 hehtaarin metsäomaisuus on 125 kunnalla ja yli 3 000 hehtaarin 32 kunnalla. Suurimmat metsänomistajat ovat Oulu (21 366 ha), Kuopio (12 744 ha) ja Helsinki (9 926 ha).³⁹

SEURAKUNTIEN OMISTUKSESSA OLEVIA VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ

Evangelisluterilaisilla seurakunnilla oli omistuksessa hautausmaita vuonna 2014 yhteensä 3 993 hehtaaria.⁴⁰

Tietoja ortodoksisia hautausmaiden määristä tai pinta-aloista ei saatu tähän selvitykseen. Juutalaisia hautausmaita käytössä on tällä hetkellä kaksi. Sen lisäksi ei käytössä olevia vanhoja juutalaisia hautausmaita on viisi.⁴¹

³⁵ Törmänen, T. 2015

³⁶ Karkea arvio rivi- ja kerrostaloasuntojen myynti-ilmoituksista verkkosivuilla

³⁷ Metsähallituksen toimintakertomus 2014, 19 ja 25

³⁸ Rapal Oy 2015

³⁹ Tilastokeskus 2013

⁴⁰ Malmström, R. 2015

⁴¹ Helsingin juutalaisen seurakunnan verkkosivut 2016

Islamilaiset hautausmaat on usein sijoitettu evankelisluterilaisten seurakuntien hautausmaiden yhteyteen omiksi kortteleiksi.

YKSITYISTEN OMISTUKSESSA OLEVIEN VIHERALUEIDEN MÄÄRÄ

Golfyhtiöillä on omistuksessa golfkenttäalueita ja kiinteistöjen ulkoalueita. Golfkentät ovat pinta-aloiltaan hyvin erilaisia. Esimerkiksi 18-reikäisten kenttien pinta-alat vaihtelevat 45 ja 80 hehtaarin välillä. Lisäksi käytössä on erimittaisia kenttiä, 0-reikäisistä 54-reikäisiin. ⁴²

Taulukossa 10 on esitetty golfkenttien määrät kenttätyypeittäin vuonna 2014. Kenttiä on yhteensä 130. Golfkenttien pinta-alojen keskiarvo on noin 41 hehtaaria (mediaanin ollessa 66) ⁴³ **Golfkenttien kokonaispinta-alan arvio on noin 8 580 hehtaaria, kun se lasketaan mediaanin mukaan.**

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon ja pienellä (n = 59) otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä golfkenttien pinta-aloista.

TAULUKKO 10. GOLFKENTTIEN MÄÄRÄ KENTTÄTYYPEITTÄIN VUONNA 2014. LÄHDE: SUOMEN GOLFLIITTO 2015.

Kenttätyyppi	Golfkenttien määrä (kpl)
0-reikäinen	2
6-reikäinen	2
9-reikäinen	29
12-reikäinen	2
18-reikäinen	67
27-reikäinen	11
36-reikäinen	16
54-reikäinen	1
YHTEENSÄ	130

Vuonna 2014 Suomessa oli 1,498 miljoonaa talorakennusta ⁴⁴. Taulukossa 11 on esitetty rakennuskannan jakautuminen rakennustyypeittäin ja arvio niiden ulkoalueiden pinta-aloista. Ulkoalueiden pinta-alan arvioinnissa käytetään tässä selvityksessä pientalojen osalta 2 000 neliometriä ⁴⁵, rivi- ja kerrostalojen osalta 4 000 neliometriä ⁴⁶. Muiden rakennusten osalta ei ole määritetty ulkoalueiden pinta-alaa. **Pientalojen ulkoalueiden pinta-ala on noin 2,28 miljoonaa hehtaaria ja rivi- ja kerrostalojen ulkoalueiden pinta-ala on yhteensä noin 55 360 hehtaaria.**

TAULUKKO 11. RAKENNUSTEN MÄÄRÄ RAKENNUSTYYPEITTÄIN 31.12.2014. LÄHDE: TILASTOKESKUS 2015.

Rakennustyyppi	Rakennusten määrä (kpl)	Ulkoalueiden pinta-ala (ha)
Erilliset pientalo	1 139 290	2,28 miljoonaa
Rivi- ja ketjutilat	79 362	31 740
Asuinkerrostalot	59 047	23 620
Muut kuin asuinrakennukset	219 835	-
Kaikki rakennukset yhteensä	1 497 534	-

⁴² Walden, H. 2015

⁴³ Blomstedt, A. 2016

⁴⁴ Tilastokeskus 2015

⁴⁵ Tilastokeskus 2015

⁴⁶ Karkea arvio rivi- ja kerrostaloasuntojen myynti-ilmoituksista verkkosivuilla

Yksityisten omistamia maaseudun hoidettuja kulttuuri-, maisema- ja luontoympäristöjen pinta-alatietoja tilastoidaan niiden hoitoon maksettujen tukien mukaan. ELY-keskukset tekevät hoitosopimuksia liittyen maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman, kosteikkojen ja lintupeltojen hoitoon ⁴⁷. Kunnat puolestaan hallinovat suojavyöhykkeiden, luonnonhoitopeltonurmien, monivuotisten ympäristönurmien, monimuotoisuuspeltojen ja maisemapeltojen tukia. Niiden tilastoinnista vastaa Maaseutuvirasto ⁴⁸.

Tiedot on koottu tätä selvitystä varten lähettämällä sähköpostikysely 16 ELY-keskukselle. Vastaukset saatiin kahdeksasta ELY-keskuksesta. Tietoja täydennettiin Maaseutuvirastosta ja Maa- ja metsätalousministeriöstä saaduilla tilastotiedoilla.

ELY-keskusten kautta maksettiin maaseutumaisemien hoitoon liittyviä tukia noin 24 000 hehtaarista vuonna 2015 ⁴⁹. Ympäristötukisitoumusten kautta EU-tukia maksettiin vuonna 2015 ympäristönhoitourmien hoitoon 139 371 hehtaarille ja peltoluonnon monimuotoisuuskohteiden hoitoon 303 352 hehtaarille. Tukia sai noin 45 600 maatilaa. ⁵⁰

YHTEENVETO VIHERALUEIDEN MÄÄRÄSTÄ

Viheralueiden määriä ei ole tarkoin tilastoitu muuten kuin evankelisluterilaisten seurakuntien hoidossa olevien hautausmaiden, Metsähallituksen Luontopalveluiden hoidossa olevien ja EU-tukea saavien alueiden osalta. Muiden viheralueiden määrät on pyritty määrittämään suuruusluokan tasolla.

Taulukkoon 12 on koottu yhteenveto viheralueiden määräraivoista.

TAULUKKO 12 YHTEENVETO VIHERALUEIDEN MÄÄRISTÄ 2014-2015.

Viheralue	Määrä (kpl)	Pinta-ala (ha)	Huomioitavaa
Liikenneviheralueet (maantieverkolla)		15	
Virkistys- ja ulkoilualueet (maa-alueet)		3,9 miljoonaa	
Virkistys- ja ulkoilualueet (vesialueet)		3,2 miljoonaa	
Perinnemaisemat ja muut maaseutumaisemat		479 723	Metsähallituksen hoidossa olevat alueet ja EU-tukia saneet maatilakohteet.
Kulttuurihistorialliset kohteet	77		Metsähallituksen hoidossa olevat valtion strategisesti arvetetut kohteet.
Julkisten kiinteistöjen ulkoalueet	10 200	4 080	Määrä-sarakkeessa ilmoitettu Senaatti-kiinteistöjen omistuksessa olevien rakennusten määrä.
Kuntien viheralueet (puistot)		149 610	A- ja B-hoitoluokkaan kuuluvat puistot ja liikenneviheralueet.
Kuntien viheralueet (metsät)		430 117	
Hautausmaat		3 993	Mukana evankelisluterilaisen kirkon tiedot.
Golfkentät		8 580	
Yksityisten kiinteistöjen ulkoalueet		2,34 miljoonaa	Huomioitu vain pien-, rivi- ja kerrostalojen ulkoalueet

⁴⁷ Katila, T. 2016

⁴⁸ Korhonen, P. 2016

⁴⁹ Schulman, A. 2016

⁵⁰ Westinen, H. 2016

5 Viheralan taloudellinen arvo 2014–2015

Viheralan taloudellista arvoa pyritään kuvaamaan viheralan yritysten liikevaihdon, viherhankkeisiin kohdistuneiden kustannusten sekä tukien ja viheralan tutkimukseen ja koulutukseen käytettyjen varojen avulla.

VIHERALAN YRITYSTEN LIIKEVAIHTO

Tilastokeskuksen alueellinen yritystoimintatilasto sisältää tietoja maassamme toimivien yritysten toimipaikoista toimialoittain ja alueittain. Tilasto kattaa kaikkien aktiivisten yritysten toimipakat. Tilastossa on esitetty yritysten yhteenlaskettu liikevaihto toimialoittain.⁵¹ Taulukkoon 13 on koottu Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston mukaiset liikevaihdot toimialaluokittain.

TAULUKKO 13. LIIKEVAIHDON MÄÄRÄT TOIMIALOITTAIN 18.12.2015. LÄHDE: TILASTOKESKUS, ALUEELLINEN YRITYSTILASTO 2014.

Toimiala	Liikevaihto (1 000 €)	Huomioitavaa
01300 Taimien kasvatusta ja muu kasvien lisääminen	-	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
01611 Kasvinviljelyn tukipalvelut	-	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
42110 Teiden ja moottoriteiden rakentaminen	1 683 243	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
42120 Rautateiden ja metrolinjojen rakentaminen	316 883	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
42999 Muu muualla luokittelematon maa- ja vesirakentaminen	223 012	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
43120 Rakennuspaikan valmistelutyöt	2 721 983	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
43999 Muu muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta	1 381 794	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
46610 Maa- ja metsätalousteiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa	1 871 915	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
47529 Muu rauta- ja rakennusalan vähittäiskauppa	317 947	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
47763 Puutarha-alan vähittäiskauppa	100 926	Tähän kuuluu myös kukkakaupat
71110 Arkkitehtipalvelut	377 132	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
71121 Yhdyskuntasuunnittelu	266 346	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
71126 Muu rakennustekninen palvelu	642 952	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
81100 Kiinteistöhoito	1 083 914	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
81291 Katujen ja teiden puhtaanapito	139 501	Tähän kuuluu pääasiallisesti muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
81300 Maisemanhoitopalvelut	228 765	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
91040 Kasvitieteellisten puu-, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta	34 137	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.
95220 Kotitalouskoneiden, kodin ja puutarhan laitteiden korjaus	93 557	Tähän kuuluu myös muita kuin viheralalla toimivia yrityksiä.

⁵¹ Alueellinen yritystoimintatilasto 2014

Toimialaluokituksen mukainen haku ei tuota riittävän tarkkaa tietoa viheralan yritysten liikevaihdosta. Viheralalla toimivien yritysten liikevaihdon suuruusluokkaa tarkastellaan tarkemmin hyödyntäen tätä selvitystyötä varten tehdyn kyselyn tuloksia sekä Maisemasuunnittelijat ry:n, Taimistoviljelijät ry:n ja Viher- ja ympäristörakentajat ry:n tekemiä jäsenkyselyitä sekä FGMA - Suomen Golfjohtajat ry:ltä saatuja tietoja. Näitä tietoja tarkastellaan suhteutettuna YTJ:n ja Kauppalehden verkkosivujen yrityshakujen avulla koottuun yritysmäärään eli 1300 yritykseen (taulukko 2).

Kaikkien viheralan yritysten liikevaihto

Kun arvioidaan kaikkien viheralan yritysten liikevaihdon suuruusluokkaa yhteensä, on tässä selvityksessä valittu yritysmääräksi 1 300 yritystä. Luku perustuu taulukossa 2 esitettyihin YTJ:n yrityshaun yritysmääriin. Yritysten liikevaihdon kokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvassa 16.

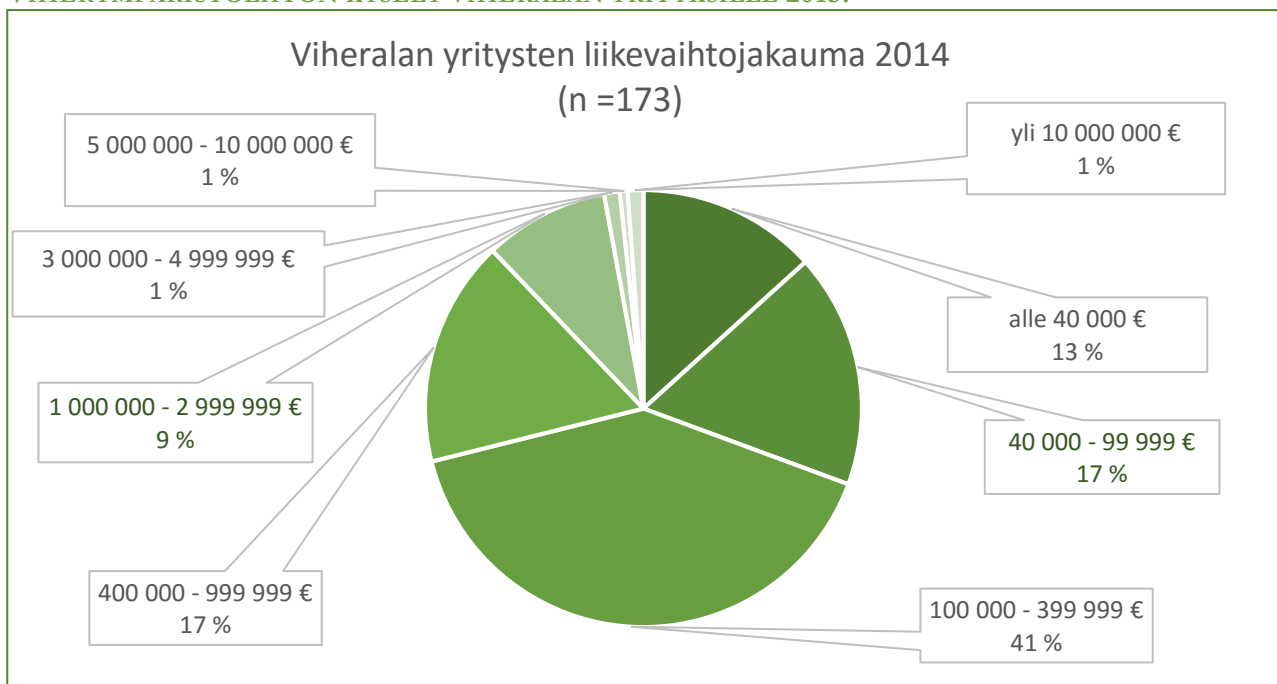
Yritykset jaotellaan Tilastokeskuksen yritysrekisterissä liikevaihdoltaan erikokoisiin yrityksiin. Tässä selvityksessä käytetään samaa kokoluokitusta siten, että pari lisäluokkaa on erotettu liikevaihdolta yli 400 000 euron kokoihin yrityksiin.

Selvitystä varten tehdyn kyselyn mukaan viheralan yritysten liikevaihto oli keskimäärin 790 000 € (mediaanin ollessa 181 000). **1 300 yrityksen mukaan suhteutettuna viheralan yritysten liikevaihto on 1,027 miljardia euroa.** 71 prosentilla yrityksistä liikevaihto jää alle 400 000 €. Yli miljoonan euron liikevaihtoon pääsee 12 prosenttia viheralan yrityksistä.

Lisäksi kuntien tuottajaorganisaatioiden keskimääräinen liikevaihto on 10,25 miljoonaa euroa (mediaanin ollessa 4,3). **12 tuottajaorganisaation mukaan suhteutettuna niiden liikevaihto on yhteensä 123 miljoonaa euroa.**

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä liikevaihdoista.

KUVA 16 VIHERALAN YRITYSTEN OSUDET LIIKEVAIHDON MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

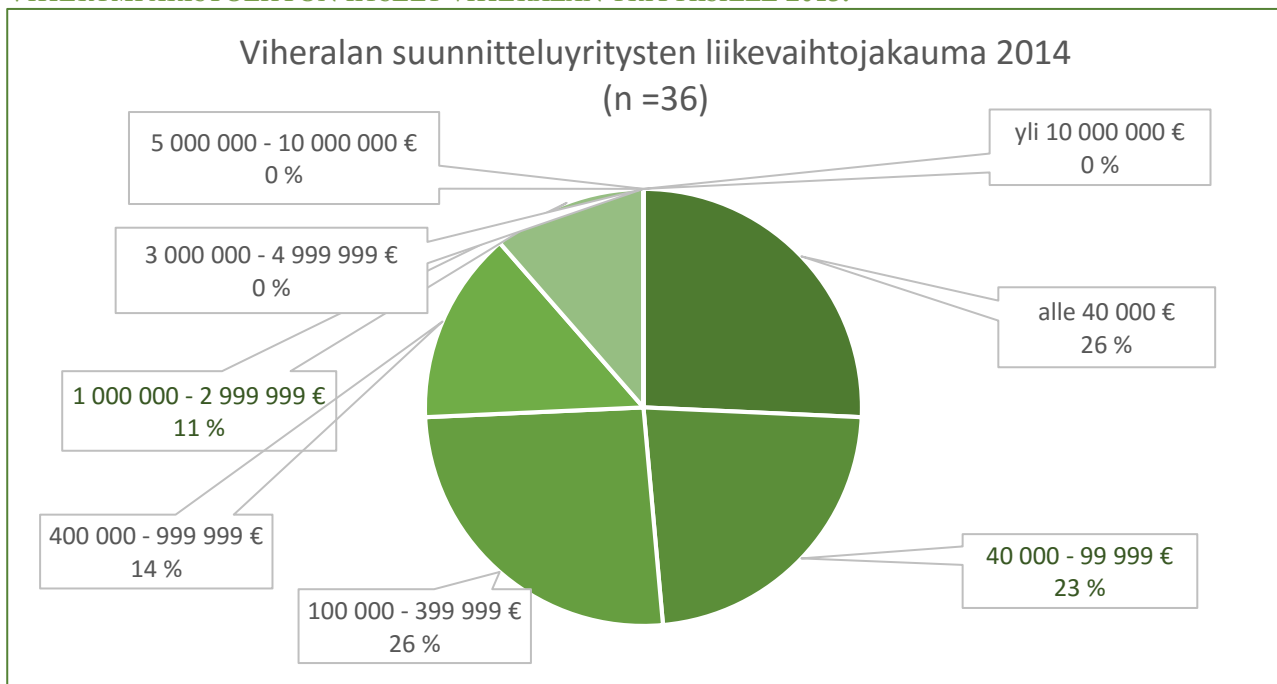
Viheralan suunnitteluyritysten liikevaihto

Tässä selvityksessä viheralan suunnitteluyrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat päätoimisesti viheralueiden suunnitteluun liittyvää toimintaa. YTI:n yritysraun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 255 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 36 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa päätoimisesti viheralueiden suunnittelua.

Suunnitteluyritysten liikevaihdon määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvassa 17. Tulosten mukaan lähes puolet suunnitteluyrityksistä jäävät liikevaihdoltaan alle 100 000 euron. Keskimääräinen liikevaihto on noin 350 000 euroa (mediaanin ollessa 100 000). **255 suunnitteluyrityksen mukaan suhteutettuna viheralan suunnitteluyritysten liikevaihto on noin 89,3 miljoonaa euroa.**

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä.

KUVA 17 SUUNNITTELUYRITYSTEN OSUDET LIIKEVAIHDON MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

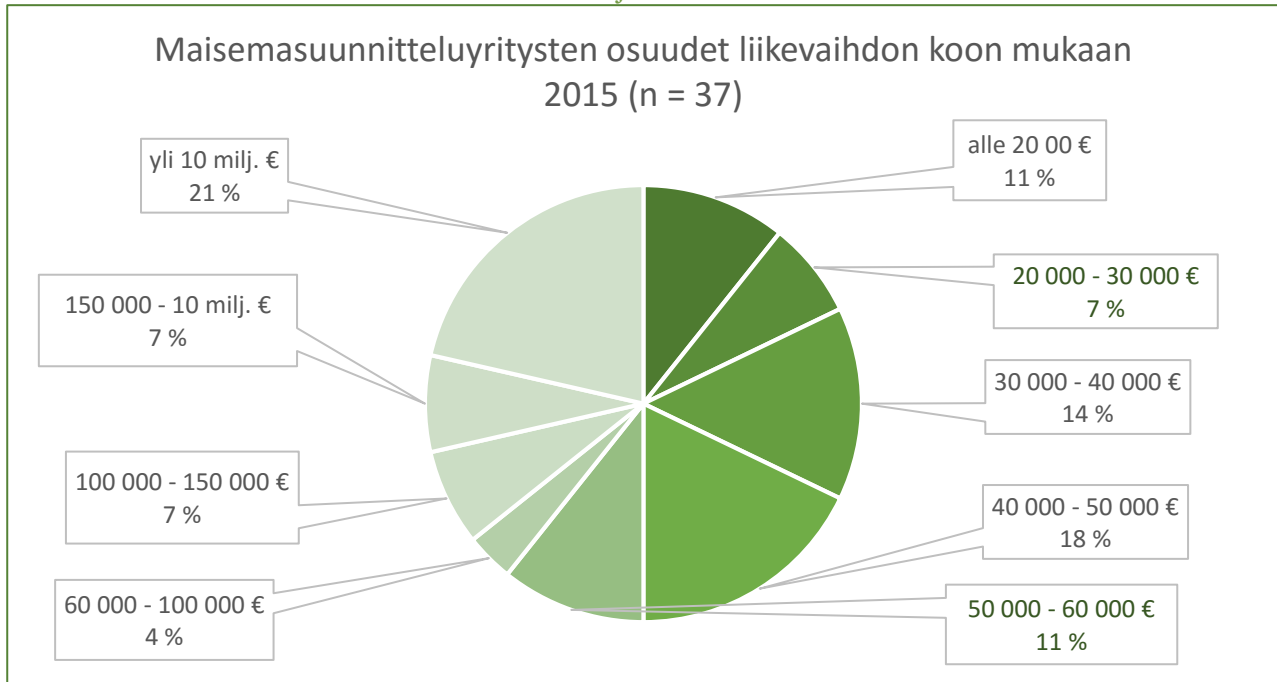

Vertailun vuoksi kuvassa 18 on esitetty Maisemasuunnittelijat ry:n jäsenyritysten jakautuminen liikevaihdon mukaan vuonna 2015. Kyselyyn vastasi 37 jäsentä.⁵² Jakaumassa korostuu yli 10 miljoonan euron liikevaihtoa tekevät yritykset. Isojen yritysten osuuden suuruus selittyy sillä, että kyselyyn on vastannut useampi henkilö samasta isosta konsulttiyrityksestä. Liikevaihdon suuruus kuvaa myös koko yrityksen liikevaihdon määrää eikä viheralueiden suunnittelua tekevän yksikön liikevaihtoa.

Maisema-arkkitehtitoimistojen liikevaihtotiedoista ei ole saatavilla vastaavaa tietoa.

⁵² Maisemasuunnittelijat ry, jäsenkysely elokuu 2015

KUVA 18 MAISEMASUUNNITTELIJAT RY:N JÄSENYRITYSTEN OSUDET LIIKEVAIHDON MUKAAN VUONNA 2015. LÄHDE: MAISEMASUUNNITTELIJAT RY.

Viherrakennus- ja ylläpitoyritysten liikevaihto

Tässä selvityksessä viherrakennus- ja ylläpitoyrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat päätoimisesti viheralueiden rakentamiseen, ylläpitoon ja puunhoitoon liittyvää toimintaa. YTI:n yrityshaun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 490 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 40 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa päätoimisesti viheralueiden rakentamista ja/tai ylläpitoa. Kysely toimitettiin yrityksille, jotka eivät ole Viher- ja ympäristörakentajat ry:n (aiemmin Viheraluerakentajat ry) jäseniä. Viher- ja ympäristörakentajat ry:ssä (VYRA) on jäsenenä noin 140 yritystä. VYRA on selvittänyt oman jäsenyritystensä työllistävyyttä vuonna 2014. Kyselyyn vastasi 77 jäsentä.

Viherrakennus- ja ylläpitoyritysten liikevaihdon kokoluokan määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvassa 19 sekä VYRAn jäsenkyselyn tuloksia, jotka esitetään kuvassa 20. Liikevaihdon arvioinnissa 140 yrityksen osalta suuruus lasketaan VYRAn jäsenkyselyn tulosten perusteella ja loppujen 350 yrityksen osalta laskennassa käytetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia.

Tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn mukaan ei järjestäytyneistä (ei VYRAn jäseniä) viherrakennus- ja ylläpitoyrityksistä alle 100 000 euron liikevaihdon yrityksiä on 30 prosenttia. Yli miljoonan euron liikevaihdon tekee 10 prosenttia yrityksistä. Viherrakennus- ja ylläpitoyritysten liikevaihto on keskimäärin 309 000 euroa (mediaanin ollessa 200 000). VYRAn kyselyn mukaan sen jäsenyritysten liikevaihdon keskiarvo oli 1,5 miljoonaa euroa. Noin 48 prosentilla liikevaihto jäi alle 500 000 euroa. VYRAn jäsenyritysten yhteenlaskettu liikevaihto on noin 201 miljoonaa euroa. ⁵³

350 yrityksen mukaan suhteutettuna ei järjestäytyneiden viherrakennus- ja ylläpitoyritysten liikevaihto on 108,15 miljoonaa euroa. VYRAn 140 jäsenyritysten yhteenlaskettu liikevaihto on 201 miljoonaa euroa ⁵⁴. Kun nämä tiedot yhdistetään, saadaan viherrakennus- ja ylläpitoyritysten liikevaihdoksi yhteensä 309,15 miljoonaa euroa.

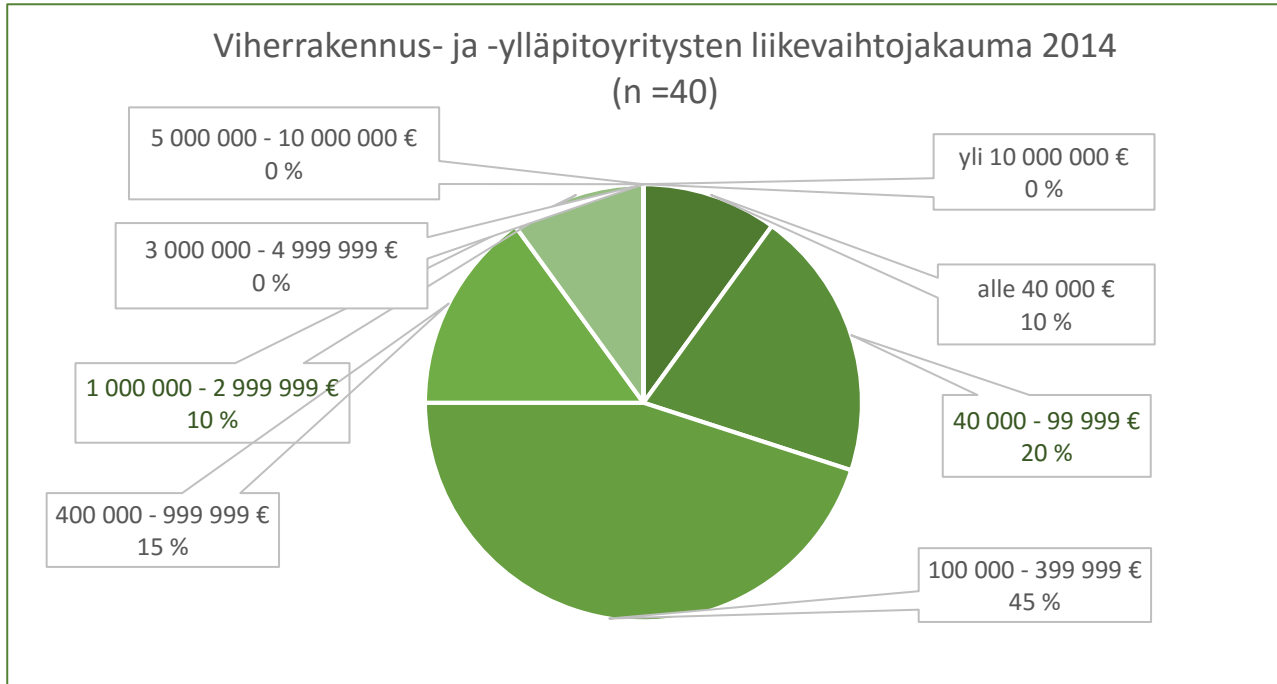
⁵³ Viheraluerakentajat ry (nykyisen Viher- ja ympäristörakentajat ry, vuosikysely 2014

⁵⁴ Viheraluerakentajat ry (nykyisen Viher- ja ympäristörakentajat ry, vuosikysely 2014

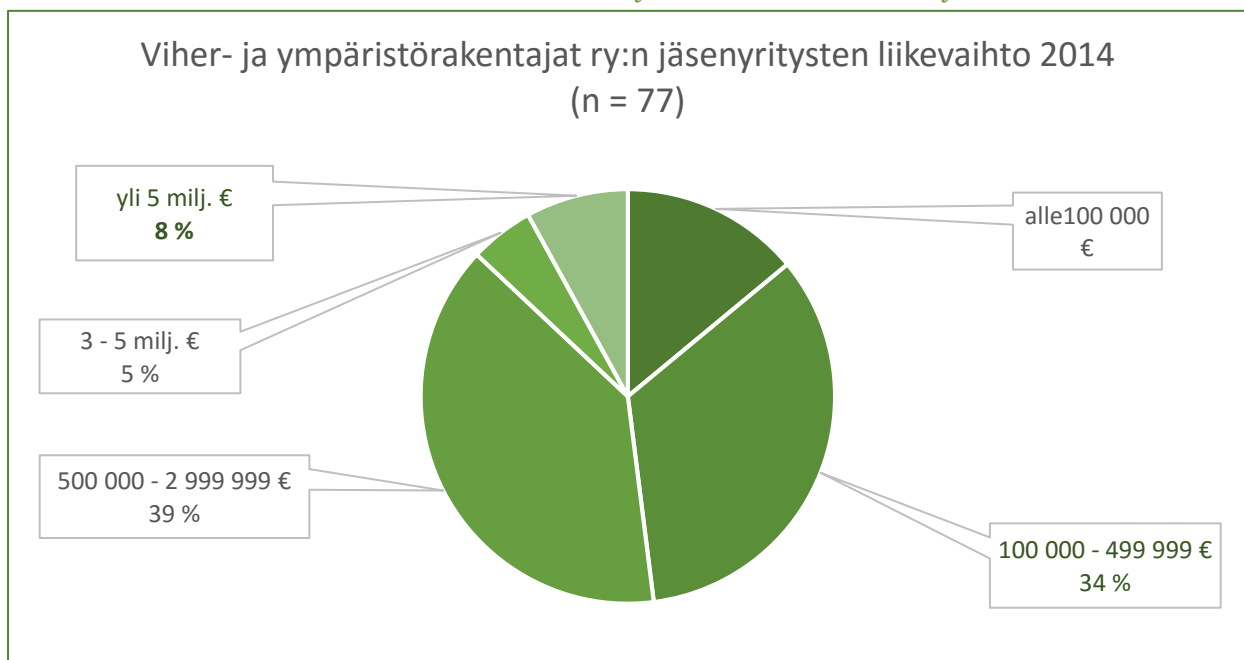

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä liikevaihdoista. Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston 2014 mukaan maisemanhoitopalveluyritysten liikevaihto on 228,76 miljoonaa euroa (taulukko 13). Tähän ryhmään kuuluvat myös tässä selvityksessä viheralan monialaisiksi määritellyt yritykset, jotka on käsitelty omana kokonaisuutena.

KUVA 19 VIHERRAKENNUS- JA -YLLÄPITOYRITYSTEN OSUDET LIIKEVAIHDON MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

KUVA 20 VIHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAJAT RY:N JÄSENYRITYSTEN YMPÄRIVUOTINEN HENKILÖKUNTA VUONNA 2014. LÄHDE: VIHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAJAT RY.

Puutarhakaupan liikevaihto

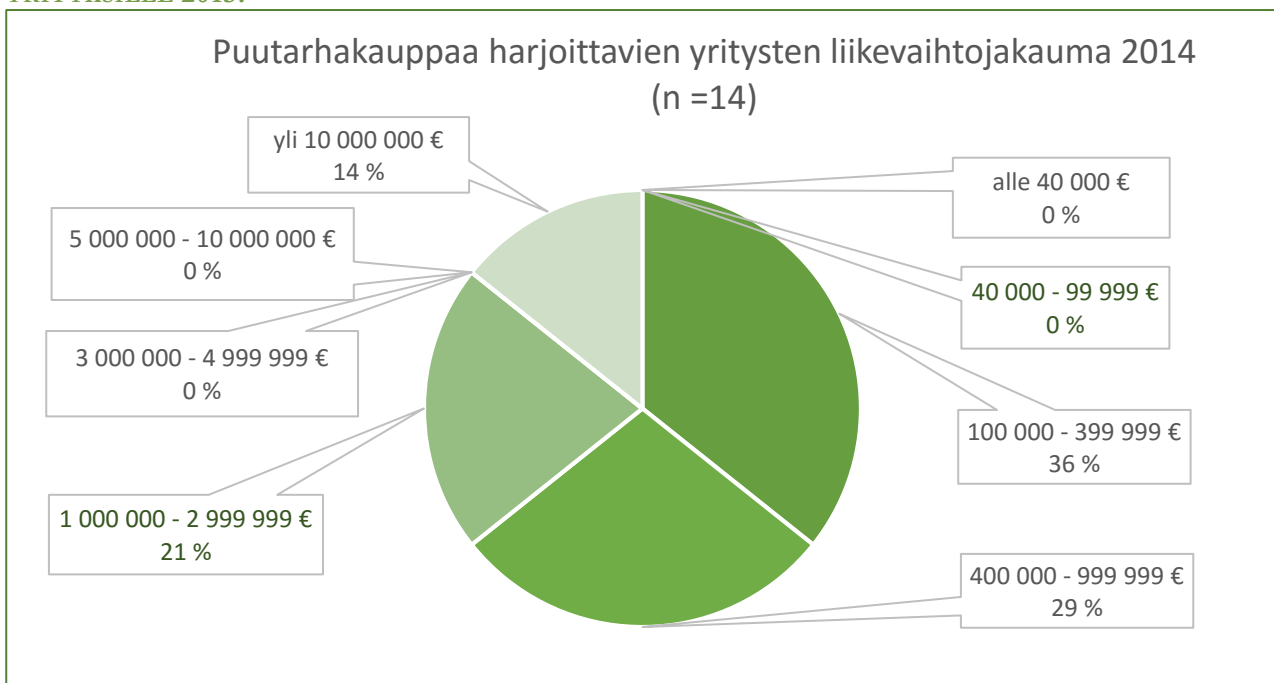
Tässä selvityksessä puutarhakaupan yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat päätoimisesti puutarhakauppaan liittyvää kuluttajamyymintää. YTJ:n yrityshaun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 90 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 14 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa päätoimisesti puutarhakauppa.

Puutarhakaupan yritysten liikevaihdon määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvassa 21. Tulosten mukaan puutarhakauppa harjoittavien yritysten liikevaihto on keskimäärin 6,19 miljoonaa euroa (mediaanin ollessa 450 000). 90 puutarhakauppa harjoittavan yrityksen mukaan suhteutettuna puutarhakaupan liikevaihto on 557,10 miljoonaa euroa.

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä henkilöstömääristä. Keskiarvolukua nostavat pienessä otannassa muutama iso puutarhakauppaketju, joiden liikevaihto yhteensä on 65,9 miljoonaa euroa.

Jos kyselyn tuloksia tarkastellaan ilman kahden suurimman puutarhakauppaketjun tuloksia, puutarhakaupan muiden yritysten liikevaihto on keskimäärin 700 000 euroa. **Tällä luvulla laskettuna 90 puutarhakauppa harjoittavan yrityksen liikevaihto on noin 63 miljoonaa euroa. Kun liikevaihdossa huomioidaan vielä isojen kauppaketjujen liikevaihto, saadaan yhteismääräksi 128,9 miljoonaa euroa.** Tilastokeskuksen alueellisen yritystilaston 2014 mukaan puutarhakaupan liikevaihto on 100,9 miljoonaa euroa (taulukko 14). Puutarhaliiton teettämän kotipuutarhatutkimuksen mukaan kotipuutarhakauppa oli vuonna 2014 yhteensä 620 miljoonaa euroa.⁵⁵ Tämä luku sisältää kaikkien kotipuutarhatarvikkeita myyvien yritysten – ei ainoastaan puutarhakauppojen – tuottaman myynnin.

KUVA 21 PUUTARHAKAUPPAA PÄÄTOIMISESTI HARJOITTAVIEN YRITYSTEN OSUDET LIIKEVAIHDON MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

⁵⁵ Kotipuutarhatutkimus 2014

Taimitarhayritysten liikevaihto

Taimistoviljelijät ry selvitti vuonna 2014 jäsenyritystensä liikevaihdon. **Selvityksen mukaan 100 taimistoyrityksen yhteinen liikevaihto on 35,25 miljoonaa euroa.** ⁵⁶

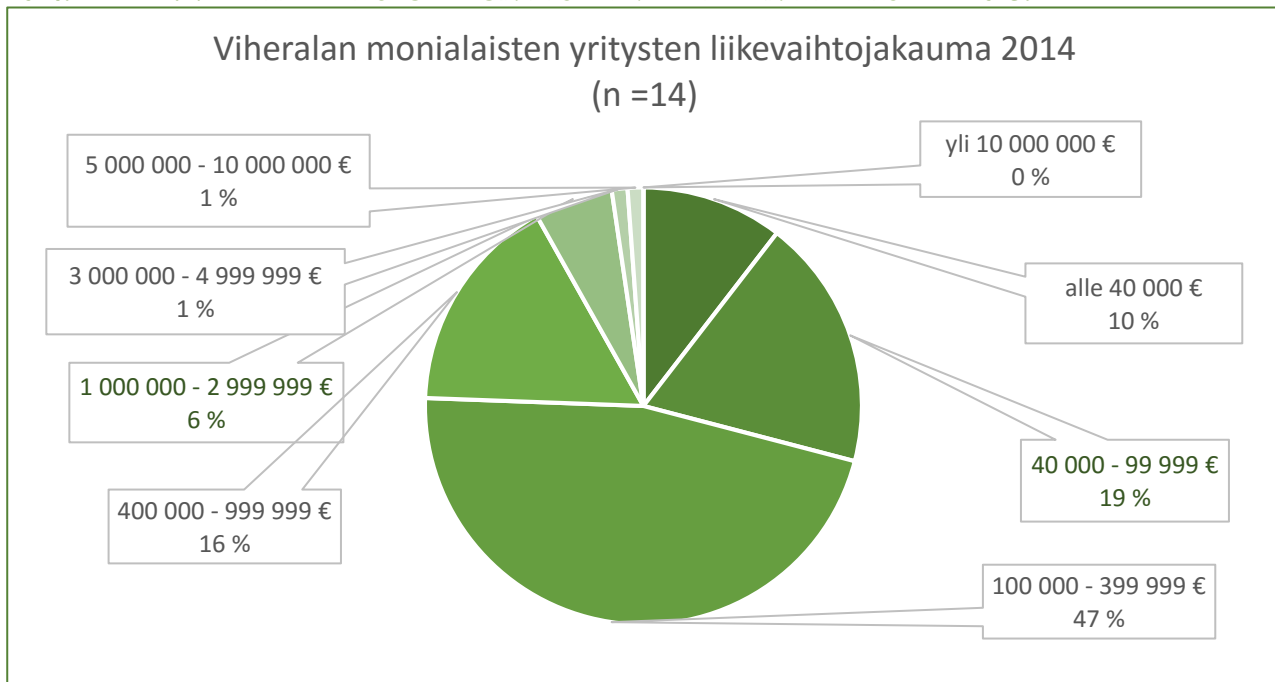
Viheralan monialaisten yritysten liikevaihto

Tässä selvityksessä monialaisilla yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, jotka harjoittavat vähintään kahta tai kolmea viheralaan liittyvistä toimialoista: viheralueiden suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa, puutarhakauppaa tai taimituotantoa. YTI:n yrityshaun kautta tällaisia yrityksiä löytyi 235 (taulukko 2). Selvitystä varten tehdyssä kyselyssä 88 yritystä 181 yrityksestä ilmoitti harjoittavansa viheralan monialaista liiketoimintaa.

Viheralan monialaisten yritysten liikevaihdon määrittämisessä hyödynnetään tätä selvitystä varten tehdyn kyselyn tuloksia, jotka esitellään kuvassa 22. Niiden mukaan viheralan monialaisten yritysten liikevaihto on keskimäärin 394 000 euroa (mediaanin ollessa 155 000). **235 monialaisen yrityksen mukaan suhteutettuna viheralan monialaisten yritysten liikevaihto on noin 92,59 miljoonaa euroa.**

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon yritysten lukumäärästä ja pienellä otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä liikevaihdoista.

KUVA 22 VIHERALAN MONIALAISTEN YRITYSTEN OSUDET LIIKEVAIHDON MUKAAN VUONNA 2014. LÄHDE: VIHERYMPÄRISTÖLIITON KYSELY VIHERALAN YRITYKSILLE 2015.

⁵⁶ Taimistoviljelijät ry, Taimitarhatuotannon tunnuslukuja 2006-2014

VIHERHANKKEIDEN RAKENNUSKUSTANNUKSET

Julkisten viheralueiden kustannukset

Kuntien puistojen ja yleisten alueiden nettokäyttökustannukset ovat keskimäärin 36 euroa/ asukas. Nettokäyttökustannukset sisältävät rakentamisen ja kunnossapidon, istutusten hoidon, puistokalusteiden ja leikkivälineiden hankinnat ja kunnossapidon sekä torien ja rakentamisen ja kunnossapidon. ⁵⁷ **Suhteutettuna väkilukuun (5 493 934 ⁵⁸) saadaan valtakunnalliseksi puistojen ja yleisten alueiden nettokäyttökustannukseksi 197 781 624 euroa.**

Yhdyskuntasuunnittelun, johon kuuluvat yhdyskuntien kehittämiseen liittyvä tutkimustoiminta, alueiden käytön suunnittelu, kaavoitus, kunnallistekniikan suunnittelu, maanmittaus ja näitä tukevat tehtävät, nettokäyttökustannus on 58 euroa/ asukas. ⁵⁹ Suhteutettuna väkilukuun (5 493 934 ⁶⁰) saadaan valtakunnalliseksi yhdyskuntasuunnittelun nettokäyttökustannukseksi 318 648 172 euroa.

Liikenneväylien kustannus on vastaavasti 147 euroa/asukas. Tähän sisältyvät tie-, raide- ja lentoliikenteen ohjaus, tutkimus ja suunnittelu, avustukset yksityisteille sekä liikenneväylien rakentaminen ja ylläpito. ⁶¹ Suhteutettuna väkilukuun (5 493 934 ⁶²) saadaan valtakunnalliseksi yhdyskuntasuunnittelun nettikäyttökustannukseksi 807 609 298 euroa. ⁶³

Golfkenttien rakentamisen kustannukset

Vuonna 2014 golfkenttien investoinnit ilman arvonlisäveroa golfyhtiötä kohti oli keskiarvoltaan 88 000 euroa (mediaanin ollessa 43 000). ⁶⁴ **Jos arvioidaan, että kaikki 130 golfyhtiötä tekivät investointeja, niin kokonaisarvo oli noin 5,59 miljoonaa euroa mediaanin mukaan laskettuna.** Arvion laskemisessa käytetään mediaania, sillä vuoden 2014 aikana pari kenttää investoi kerralla isomman summan rahaa uusiin kenttiin, mikä nostaa keskiarvolukua. ⁶⁵

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon ja pienellä (n = 59) otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä golfyhtiöiden tekemistä kenttäinvestoinneista.

Kiinteistöjen ulkoalueiden rakentamisen kustannukset

Suomen Kiinteistöliiton Korjausrakentamisbarometri 2015 mukaan piharakenteiden korjausta tehtiin vuonna 2015 reilussa 12 prosentissa kiinteistöjä. Lähes 35 prosenttia kiinteistöistä arvioi olevan piharakenteiden korjaustarpeita vuoteen 2019 mennessä. ⁶⁶ **Piharakenteiden korjausten kustannuksista ei löytynyt arvioita.**

Vuonna 2014 rakennettiin uusia rivi- ja kerrostalorakennuksia noin 1 300. ⁶⁷ Kun arvioidaan rakennusten ulkoalueiden rakentamisen kustannuksia, käytetään tässä selvityksessä keskiarvona 100 000 euroa/rakennus.

⁵⁷ Kuntaliiton verkkosivut 24.2.2016

⁵⁸ Väestörekisterikeskus 2.5.2016

⁵⁹ Kuntaliiton verkkosivut 24.2.2016

⁶⁰ Väestörekisterikeskus 2.5.2016

⁶¹ Kuntaliiton verkkosivut 24.2.2016

⁶² Väestörekisterikeskus 2.5.2016

⁶³ Kuntaliiton verkkosivut 24.2.2016

⁶⁴ Blomstedt, A. 2016

⁶⁵ Blomstedt, A. 2016

⁶⁶ Korjausrakentamisbarometri 2015

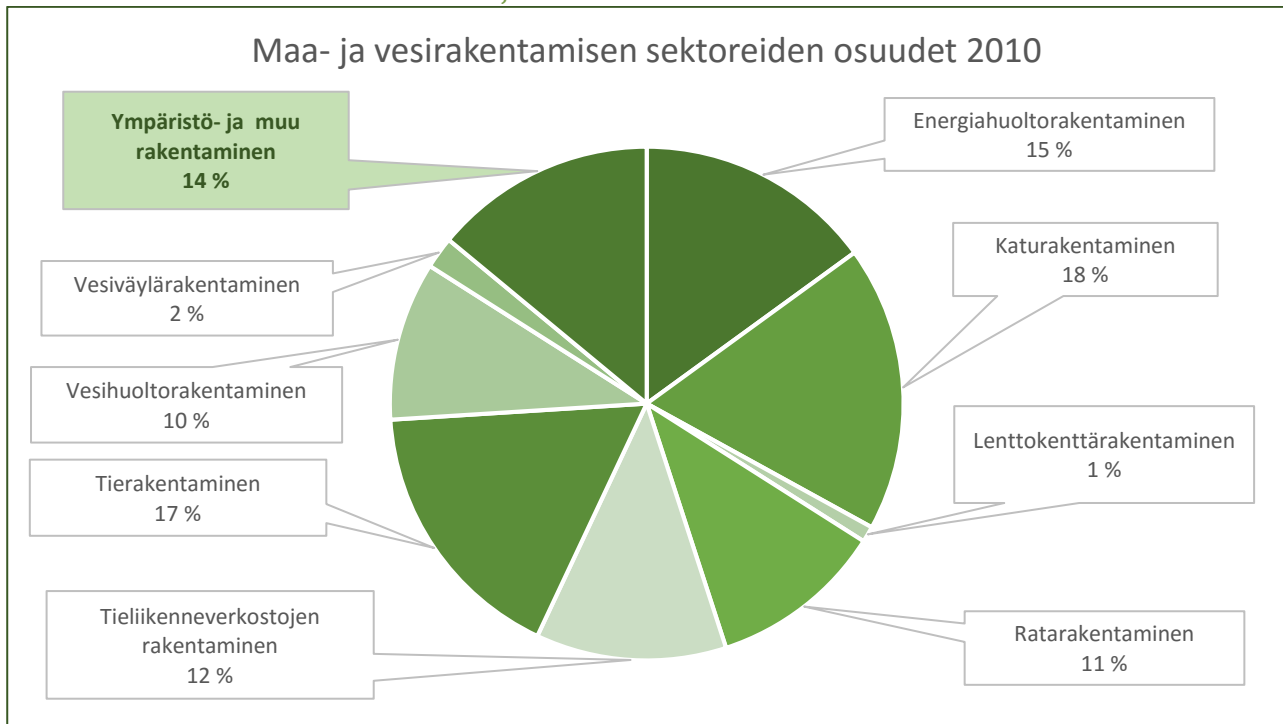
⁶⁷ Tilastokeskus 26.5.2015

Tämä summa sisältää rivi- ja kerrostalopihojen perusviherrakentamisen kustannukset liittyen päällyste-, kasvillisuus- ja kaluste-/varustetöihin. **Suhteutettuna 1 300 rakennukseen rivi- ja kerrostalorakennusten ulkoalueiden rakentamisen kustannukseksi saadaan 130 miljoonaa euroa.**

Maa- ja vesirakentamisen kustannukset

Maa- ja vesirakentamisen sektoreiden arvo vuonna 2010 oli yhteensä 5,5 miljardia euroa. **Siitä ympäristö- ja muun vastaavan rakentamisen osuus on 14 prosenttia eli noin 0,77 miljardia euroa.** ⁶⁸ Kuvassa 23 on kuvattu maa- ja vesirakentamisen sektoreiden arvo vuonna 2010.

KUVA 23. MAA- JA VESIRAKENTAMISEN SEKTOREIDEN OSUUKSET YHTEENSÄ 5,5 MILJARDISTA EUROSTA VUONNA 2010. LÄHDE: VTT, MVR-SUHDANTEET SYKSY 2010.

Materiaalien arvo

Vuoden 2014 aikana myytiin ympäristörakentamisen betonilaattoja 815 000 neliometriä, betonikiviä 1 175 000 neliometriä ja muurikiviä 110 000 neliometriä ⁶⁹. **Ympäristöbetonituotteiden myynnin kokonaisarvo vuodelta 2014 oli 41,2 miljoonaa euroa** ⁷⁰.

Luonnonkivituotteiden osalta tilastotiedot ovat vuodelta 2010. Rakennustuoteteollisuus RT ry:n mukaan rakennustuotemarkkinat olivat vuonna 2010 noin 10 miljardia euroa. Kivipohjaisten tuotteiden osuus oli 20 prosenttia rakennustuotemarkkinoista eli kaksi miljardia euroa. Kivipohjaiset rakennusmateriaalimarkkinat sisältävät mineraalivillat, valmisbetonin ja betonituotteet, elementit, tiilet ja laatat sekä muut kivipohjaiset tuotteet. Luonnonkivituotteita ei ole eroteltu vaan ne sisältyvät ryhmiin laatat ja muut tuotteet. Luonnonkivituotteiden

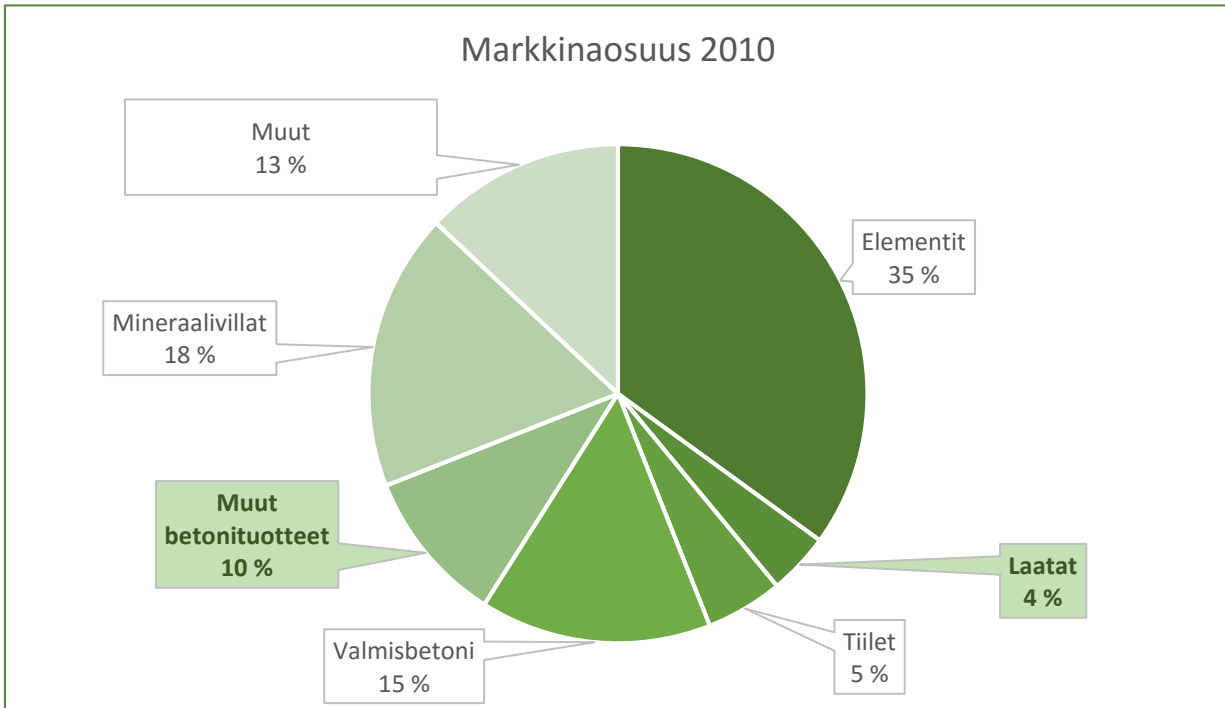
⁶⁸ VTT, MVR-suhdanteet syksy 2010

⁶⁹ Suonio, T. 2015a

⁷⁰ Suonio, T. 2015b

osuus rakennustuotemarkkinoista on marginaalinen. Kuvassa 24 on esitetty kivipohjaisten rakennusmateriaalien markkinoiden jakautuminen vuonna 2010. ⁷¹

KUVA 24 KIVIPOHJAISTEN RAKENNUSMATERIAALIEN MARKKINOIDEN JAKAUTUMINEN 2010.
LÄHDE: RAKENNUSTEOLLISUUS RT RY.

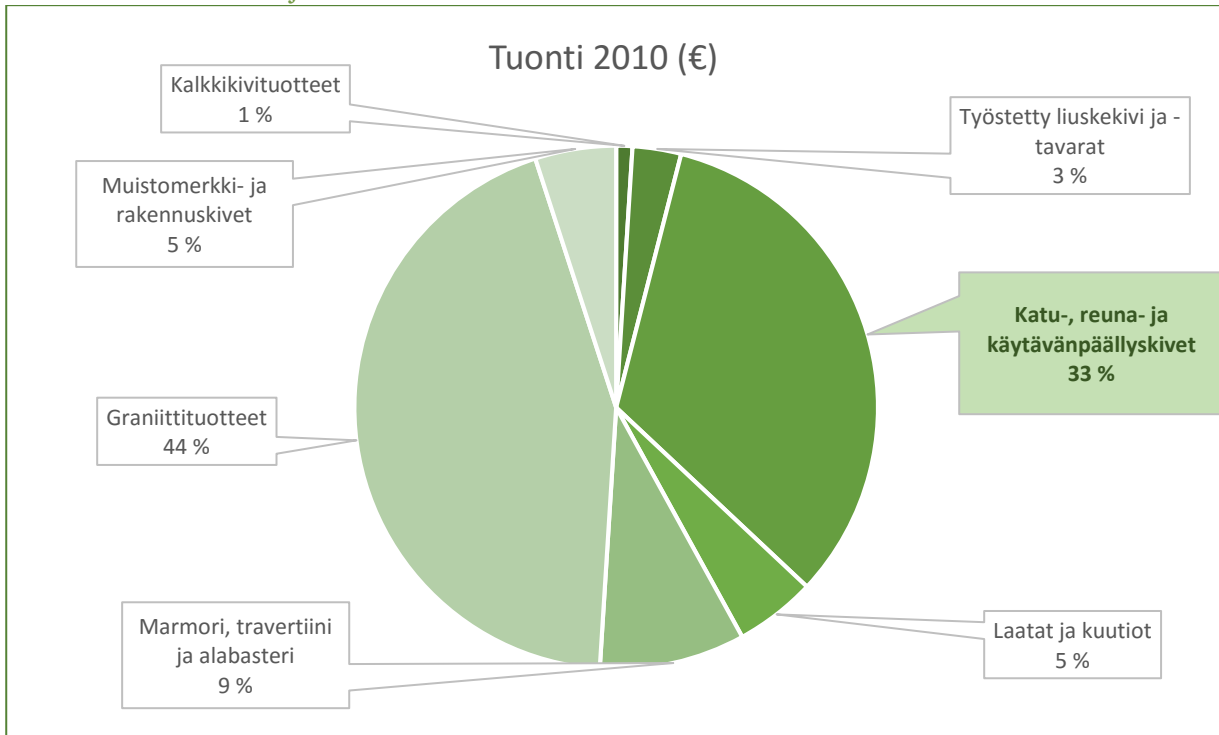

Luonnonkiviä tuodaan eniten Suomeen Kiinasta. Vuonna 2010 Kiinan osuus kaikesta Suomeen tuotavasta luonnonkivestä oli 62,5 prosenttia määrällä mitattuna ja 47,4 prosenttia arvosta. Kiinan lisäksi viherrakentamisessa käytettäviä luonnonkiviä eli katu-, reuna- ja käytävänpäällyskiviä tuotiin Hongkongista, Ruotsista, Intiasta ja Indonesiasta. Kuvissa 25 ja 26 on esitetty kivituuotteiden tuonnin arvon ja määrän jakauma tuoteryhmittäin vuonna 2010. ⁷² **Katu-, reuna- ja käytävänpäällyskiviä tuotiin Suomeen vuonna 2010 noin 3 970 miljoonan euron arvosta.**

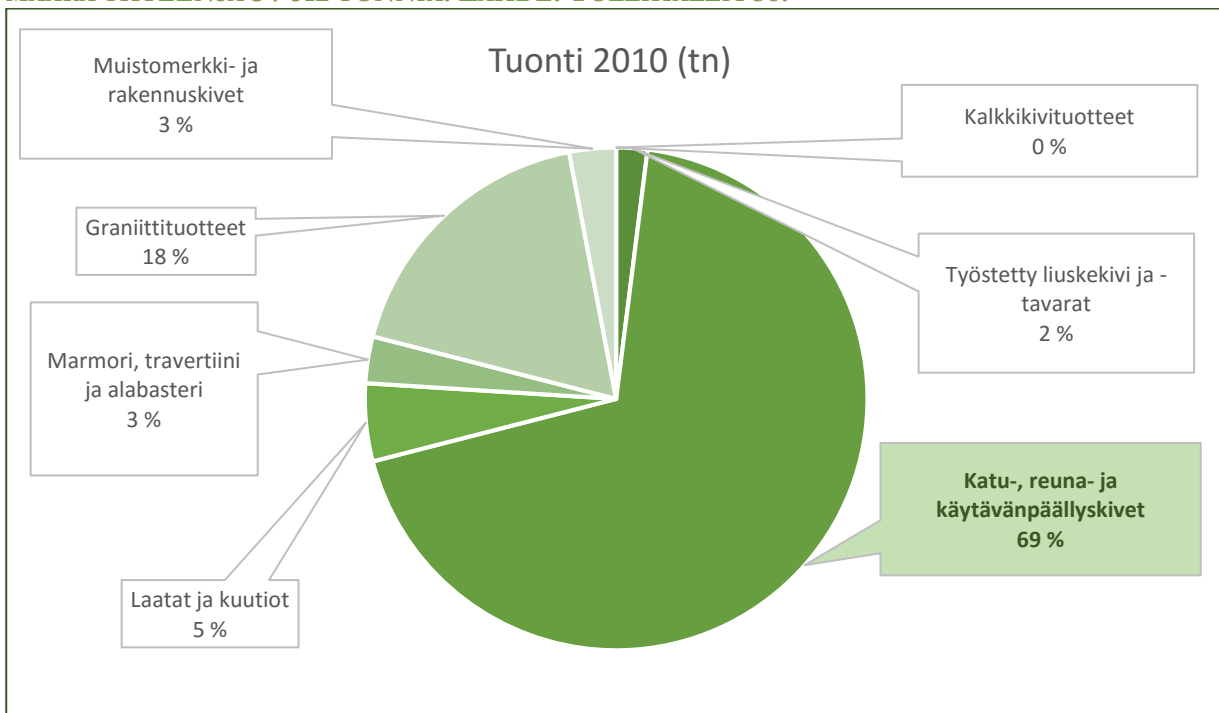
⁷¹ Uusisuo, M. 2011, 25-26

⁷² Uusisuo, M. 2011, 32-34

KUVA 25 KIVITUOTTEIDEN TUONNIN ARVON JAKAUMA TUOTERYHMITTÄIN 2010. TUONNIN ARVO YHTEENSÄ 12 029 MILJOONAA EUROA. LÄHDE: TULLIHALLITUS.

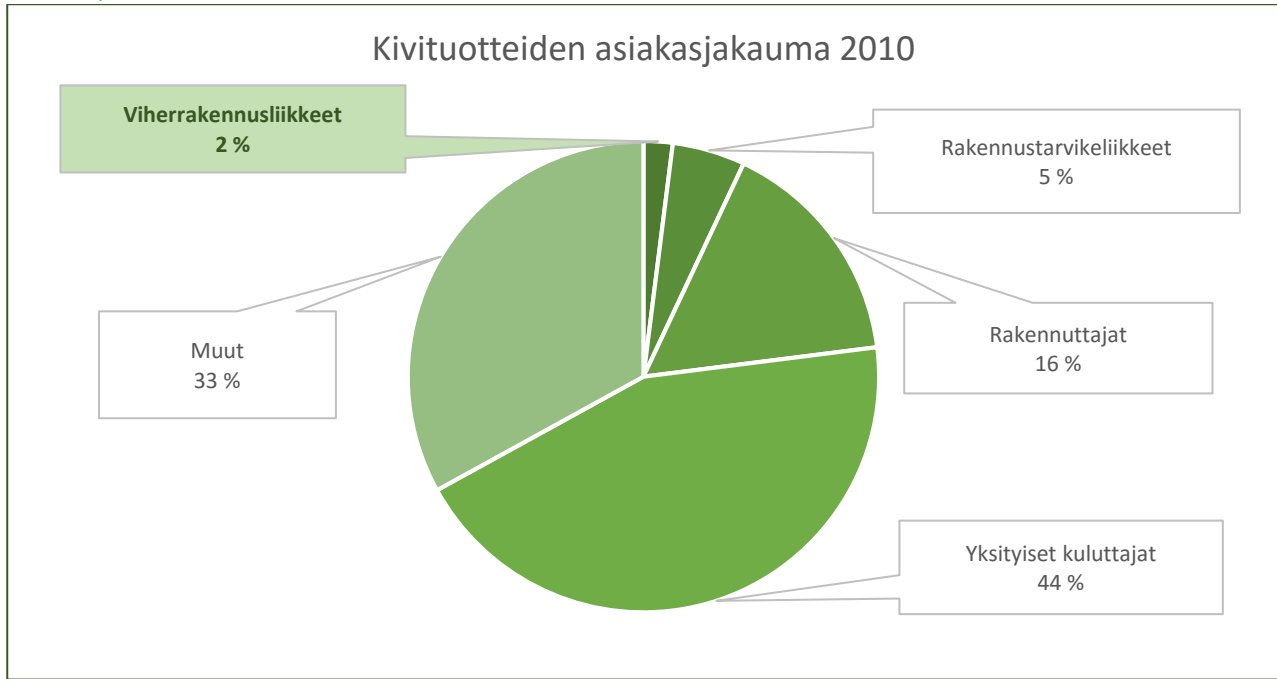
KUVA 26 KIVITUOTTEIDEN TUONNIN MÄÄRÄN JAKAUMA TUOTERYHMITTÄIN 2010. TUONNIN MÄÄRÄ YHTEENSÄ 34 812 TONNIA. LÄHDE: TULLIHALLITUS.

Perinteisiä kivituotteiden käyttäjiä ovat olleet kunnat, valtio, yhtiöt ja yhteisöt. Syksyllä 2011 tehdyn yritys­kyselyn mukaan julkisen sektorin osuus toimialan liikevaihdosta oli 11,9 prosenttia ja yksityisen sektorin osuus oli 88,1 prosenttia. Suurimman asiakasryhmän muodostavat yksittäiset kuluttajat, jonka jälkeen tulevat rakennuttajat ja

rakennustarvikeliikkeet sekä viherrakennusliikkeet. Yksityisen kuluttajamarkkinan tuotteita ovat tulisijat, keittiötasot, sisustustuotteet ja pienesineet sekä hautakivet. Kasvava kuluttajatuotesektori on viherrakentaminen.⁷³ Kuvassa 27 on esitetty kivit tuotteiden asiakasjakauma vuonna 2010.

KUVA 27 KIVITUOTTEIDEN ASIAKASJAKAUMA 2010. LÄHDE: KIVITEOLLISUUSLIITTO RY JA LAPIN LIITTO, YRITYSKYSELY 2011.

VIHERHANKKEIDEN YLLÄPITOKUSTANNUKSET

Hautausmaiden ylläpidon kustannukset

Evangelisluterilaisen kirkon hautausmaiden (ei sisällä hautaan siunaamisia) kustannukset vuonna 2014 olivat 103,5 miljoonaa euroa.⁷⁴

Helsingin juutalaisen seurakunnan hautausmaan ylläpito ylläpitokustannukset ovat vuodessa noin 90.000 euroa. Tämä summa koostuu hautausmaa hoitokustannuksesta, hautausmaan vuokratkustannuksesta, kiinteistöveroista, hautakappelin lämmitys- ja ylläpitokuluista, laitteiden ylläpitokuluista.⁷⁵

Muiden uskontokuntien tietoja ei saatu mukaan tähän selvitykseen.

Golfkenttien ylläpidon kustannukset

Golfkenttien ylläpitotöiden vakituisen henkilöstön kustannus on noin 95 160 euroa/henkilö/vuosi.⁷⁶ Suhteutettuna golfkenttien vakituisen kenttähenkilöstöön 390 henkilön mukaan kustannukset ovat noin 37,11 miljoonaa euroa. Kausityöntekijöiden henkilöstökustannusta ei saatu selvitettyä tätä selvitystä varten.

⁷³ Uusisuo, M. 2011, 25-26

⁷⁴ Kirkon tilastollinen vuosikirja 2014, 162

⁷⁵ Fallström, C. 2016

⁷⁶ Blomstedt, A. 2016b

Kausityöntekijöiden määrä ja työaika vaihtelevat huomattavasti eri golfyhtiöissä eikä kausityön kustannuksia ole erikseen seurattu ⁷⁷.

Golfkenttien ylläpidon kustannuksiin sisältyy ylläpitotöiden lisäksi lannoitteet, siemenet, polttoaineet ja koneiden korjaukset, joiden kustannukset golfyhtiötä kohden olivat vuonna 2014 keskiarvoltaan 131 000 euroa (mediaanin ollessa 109 000). ⁷⁸ Golfkenttien ylläpidon muiden kuin henkilöstökustannusten kokonaisarvio on 17,03 miljoonaa euroa keskiarvon mukaan laskettuna.

Yhteensä golfkenttien ylläpidon kustannukset ovat reilut 54,14 miljoonaa euroa.

Lukuja tarkastellessa on huomioitava, että ne perustuvat karkeaan arvioon ja pienellä (n = 59) otannalla saatuihin tietoihin keskimääräisistä golfkenttien ylläpitokustannuksista.

Liikenneviheralueiden ylläpidon kustannukset

Koko maantieverkon viherylläpidon kustannukset ovat noin 12 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä sisältää niitot, vesakon poiston, puiden ja pensaiden hoidon sekä muut tiealueiden viherhoitotyöt. ⁷⁹

Kiinteistöjen ulkoalueiden ylläpidon kustannukset

Asuinkerrostalojen ja muiden talonrakennusten ylläpidon laskennalliset kokonaiskustannukset olivat vuonna 2014 Suomessa arviolta runsaat 13,1 miljardia euroa, jos pienasuinerakennuksia, kuten omakotitaloja, pari- ja rivitaloja ei oteta huomioon. Laskennalliset kiinteistöhuollon, teknisten palvelujen sekä ulkotilojen hoidon kustannukset ovat yhteensä noin 6,5 miljardia euroa, jos pienasuinteralojen ylläpidon kustannuksia ei lasketa mukaan. ⁸⁰

Kiinteistöhuollolla ja teknisillä palveluilla tarkoitetaan kiinteistöjen yleishoitoa, erityislaittehuoltoa sekä lämpö-, sähkö- ja vesihuoltoa. Niiden kustannukset korostuvat erityisesti tuotannollisissa teollisuusrakennuksissa. Asuinkerrostalojen ja muiden talonrakennusten rakennus- ja laitetekniset korjauskustannukset ja ulkoalueiden kunnossapidon kustannukset olivat noin 3,1 miljoonaa euroa vuonna 2014, kun pienasuinteralojen omistajien osin omatoimisia korjaustöitä ei oteta huomioon. ⁸¹

Korjaustöiden merkitys on kasvanut rakennuskannan kasvun ja sen vanhenemisen seurauksena. Kiinteistöjen korjaustyöt ovat asuinkerrostaloissa merkittävin kiinteistöpalvelu. Ne hoidetaan kiinteistöissä pääosin ulkopuolisilla palveluntuottajilla, jotka voivat olla päätoimialtaan rakennusyriityksiä. Korjaustöiden arvosta rakennustekniset korjaustyöt olivat laskennallisesti 53 prosenttia, laitetekniset korjaustyöt 38 prosenttia ja ulkoalueiden kunnossapitotyöt yhdeksän prosenttia. ⁸² **Kuvassa 28 on kuvattu kiinteistöjen laskennalliset ylläpidon kustannukset vuonna 2014 ilman pienasuinteraloja. Ne olivat 510 miljoonaa euroa.**

⁷⁷ Blomstedt, A. 2016b

⁷⁸ Blomstedt, A. 2016a

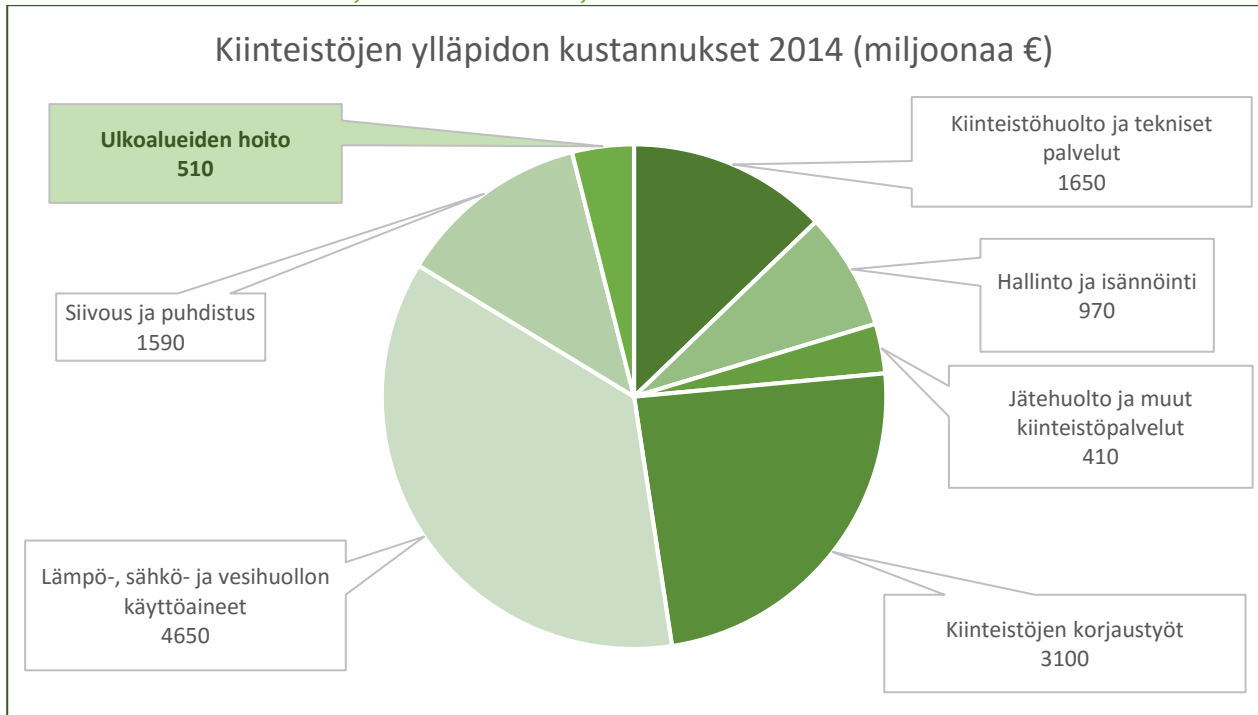
⁷⁹ Kuukka, R. 2015b

⁸⁰ Blomstedt, A. 2016

⁸¹ Lith, P. 2015

⁸² Lith, P. 2015

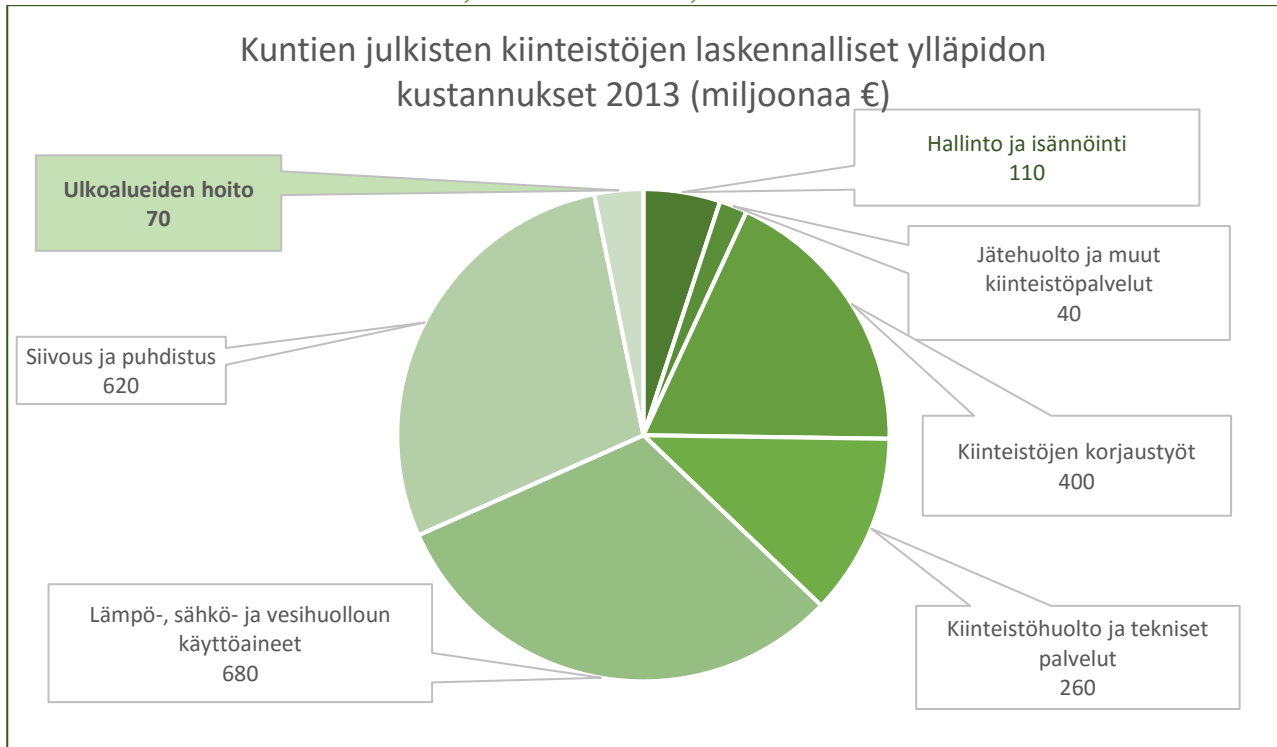
KUVA 28 KIINTEISTÖJEN YLLÄPIDON LASKENNALLISET KUSTANNUKSET 2014. LÄHDE: RAKENUSKANTATILASTO, TILASTOKESKUS; LITH CONSULTING GROUP.

Valtion, kuntien ja kuntayhtymien suoraan omistamien julkisten rakennusten laskennalliset ylläpidon kustannukset olivat yhteensä 2,2 miljardia euroa vuonna 2013, kun asuinrakennuksia ja julkisomisteisten yhtiöiden kiinteistöjä ei oteta lukuun.⁸³ **Kuvassa 29 on kuvattu kuntien julkisten rakennusten laskennalliset ylläpidon kustannukset vuonna 2013 ilman asuinrakennuksia. Ulkoalueiden hoidon osuus niistä oli 70 miljoonaa euroa.**

⁸³ Lith, P. 2015

KUVA 29 KUNTIEN JULKISTEN KIINTEISTÖJEN YLLÄPIDON LASKENNALLISET KUSTANNUKSET 2013. LÄHDE: RAKENNUSKANTATILASTO, TILASTOKESKUS; LITH CONSULTING GROUP.

ELY-keskusten kautta maksettiin vuoden 2015 maaseutumaisemien hoitoon liittyviä tukia noin 12 miljoonan euron arvosta ⁸⁴. ELY-keskukset tekevät hoitosopimuksia liittyen maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman, kosteikkojen ja lintupeltojen hoitoon. Ympäristötukisotumusten kautta EU-tukia maksettiin vuonna 2015 ympäristönhoitonurmien hoitoon noin 29,08 miljoonaa euroa ja peltoluonnon monimuotoisuuskohteiden hoitoon 27,71 miljoonaa euroa ⁸⁵.

Tiedot on koottu tätä selvitystä varten lähettämällä sähköpostikysely 16 ELY-keskukselle. Vastaukset saatiin kahdeksasta ELY-keskuksesta. Tietoja täydennettiin Maaseutuvirastosta ja Maa- ja metsätalousministeriöstä saaduilla tilastotiedoilla.

VIHERALAN KOULUTUKSEEN JA TUTKIMUKSEEN KÄYTETYT VARAT

Ammatillisen peruskoulutuksen kustannukset olivat vuonna 2014 keskimäärin 15 619 euroa opiskelijaa kohti luonnonvara- ja ympäristöalalla. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen kustannukset olivat yhteensä 6 416 euroa opiskelijaa kohti. Omaehtoisen ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijatyövuotta kohden lasketut kustannukset olivat 8 746 euroa. Ammattikorkeakoulujen opiskelijamäärää kohden lasketut keskimääräiset kustannukset olivat yhteensä 7 951 euroa /opiskelija. ⁸⁶

Vuonna 2014 ammatillisessa peruskoulutuksessa (puutarhatalouden perustutkinto, viheralan osaamisala) oli opiskelemaan 673 opiskelijaa, joista 54 oli oppisopimusopiskelijoita. Viheralaan liittyvää ammatti- tai erikoisammattitutkintoa (ammatillinen lisäkoulutus) opiskeli 114 opiskelijaa, joista 26 oli

⁸⁴ Schulman, A. 2016

⁸⁵ Westinen, H. 2016

⁸⁶ Opetushallituksen lehdistötiedote 9.10.2015

oppisopimusopiskelijoita. Ammattikorkeakoulussa viheralan liittyvää amk-tutkintoa opiskeli 305 opiskelijaa vuonna 2013.⁸⁷ Vastaavat yliopistokoulutuksen tiedot puuttuvat.

Taulukossa 14 on esitetty viheralan ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen kustannukset vuonna 2014.

TAULUKKO 14. VIHERALAN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JA AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN KUSTANNUKSET 2014. LÄHDE: VIPUNEN 2.5.2016.

Tutkinto	Opiskelijoiden määrä (kpl)	Yksikköhinta (€/opiskelija)	Kustannus (€)
Perustutkinto, oppilaitosmuotoinen koulutus	619	15 619	9 668 161
Perustutkinto, oppisopimuskoulutus	54	6 416	346 464
Ammatillinen lisäkoulutus (ammatti- ja erikoisammattitutkinnot), oppilaitosmuotoinen koulutus	88	8 746	769 648
Ammatillinen lisäkoulutus (ammatti- ja erikoisammattitutkinnot), oppisopimuskoulutus	26		
Ammattikorkeakoulututkinto	305	7 951	2 425 055
YHTEENSÄ			13 209 328

Viheralaan liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita oli käynnissä vuonna 2015 noin 60. Niiden kustannus vuositasona oli yhteensä reilut 2,3 miljoonaa euroa. Tarkastelussa ei ole huomioitu opinnäytetöitä. Keskimäärin hankkeiden vuosikustannus oli reilut 40 000 €.

Tiedot on koottu tätä selvitystä varten lähettämällä sähköpostikysely 34 tutkijalle 25 tutkimusta tekevään organisaation. Vastauksia saatiin yhteensä 20 tutkijalta 17 eri organisaatioista.

Muut viheralueiden synnyttämät taloudelliset arvot

Suomen kansallispuistoissa vuonna 2013 vierailneiden retkeilijöiden kokemien terveysvaikutusten arvo on 226 miljoonaa euroa.⁸⁸ Rahasumma, jonka valtio sijoittaa kansallispuistoihin ja retkeilyalueisiin, palautuu keskimäärin 10-kertaisesti takaisin paikallisena yritystoimintana ja työpaikkoina ja jokainen lupamaksuna maksettu euro 7-kertaisena. **Metsähallitus on arvioinut, että kansallispuistojen paikallistaloudelliset vaikutukset olivat vuonna 2014 yhteensä 125,8 miljoonaa euroa.**⁸⁹

Yhteenvedo viheralan taloudellisesta arvosta

Viheralan taloudellista arvoa ei ole tarkoin tilastoitu ja sen määrittämiseen on haettu tietoja yksittäisistä eri lähteistä, joissa arvo on määritetty hieman eri perustein. Siksi tässä selvityksessä esitetty arvio viheralan taloudellisesta arvosta on hyvin karkea ja vain suuntaa antava.

Viheralan yritysten ja kuntien tuottajaorganisaatioiden liikevaihto on yhteensä 1,33 miljardia euroa. Viherhankkeiden yhteenlasketut rakennuskustannukset ovat noin 1,1 miljardia euroa ja ylläpitokustannukset 917,43 miljoonaa euroa. Viheralan ammatillisen ja ammattikorkeakoulutuksen kustannukset ovat yhteensä reilut 13 miljoonaa euroa. Tutkimuksen kustannukset 2,3 miljoonaa euroa. Lisäksi kansallispuistojen osalta on laskettu terveysvaikutusten taloudelliseksi arvioksi 226 miljoonaa

⁸⁷ Vipunen, 2.5.2016

⁸⁸ Vähäsarja V. 2014, 52

⁸⁹ Metsähallituksen luontopalveluiden vuosikertomus 2014, 12

euroa ja paikallistaloudelliseksi vaikutukseksi 125,8 miljoonaa euroa. Vastaavia laskelmia ei ole tehty muista viheralueista. Puutarhaharrastuksen taloudellista arvoa on käsitelty tarkemmin luvussa 6.

Taulukkoon 15 on koottu yhteenveto osa-alueista, joita on käytetty viheralan taloudellisen arvon määrittämisessä.

TAULUKKO 15 YHTEENVETO VIHERALAN TALOUDELLISESTA ARVOSTA 2014-2015.

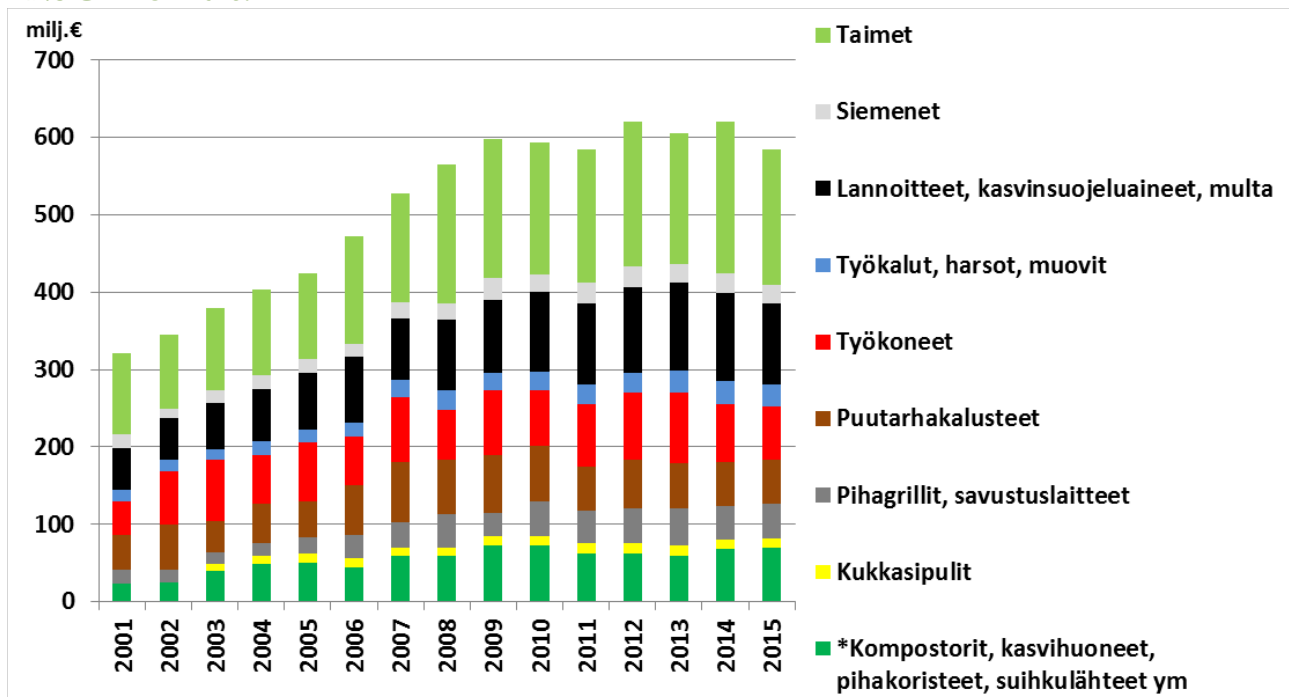
Mittari	Arvo (miljoonaa €)	Huomioitavaa
Liikevaihdot:		
- Viheralan yritykset	1 207	Minimimäärä.
- Kuntien tuottajaorganisaatiot	123	
LIIKEVAIHDOT YHTEENSÄ	1 330	
Viheralueiden rakennuskustannukset:		
- Kuntien puistojen ja yleisten alueiden käyttökustannukset	197,8	Sisältää rakentamisen ja ylläpidon. Laskelmissa summasta puolet on sisällytetty rakennuskustannuksiin ja puolet ylläpitokustannuksiin.
- Golfkenttien investointikustannukset	5,59	
- Rivi- ja kerrostalorakennusten ulkoalueet (uudiskohteet)	130	
- Maa- ja vesirakentaminen (ympäristörakentamisen osuus)	770	Tiedot vuodelta 2010
RAKENNUSKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	1 103,39	
Viheralueiden ylläpitokustannukset:		
- Hautausmaat	103,6	Mukana evankelisluterilaisen kirkon ja Helsingin juutalaisen seurakunnan tiedot.
- Golfkentät	54,14	
- Maantieverkoston viheralueet	12	
- Kiinteistöjen ulkoalueet	510	Ei sisällä pienkiinteistöjä (omakoti-, pari- ja rivitalot)
- Kuntien julkisten kiinteistöjen ulkoalueet	70	Tiedot vuodelta 2013
- Perinnemaisemat ja muut maaseutumaisemat	68,79	
YLLÄPITOKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	917,43	Mukana puolet kuntien puistojen ja yleisten alueiden käyttökustannuksista.
Viheralan koulutuksen kustannukset	13,2	Yliopistokoulutuksen tiedot puuttuvat
Viheralan tutkimuksen kustannukset	2,3	
Muut tuotetut taloudelliset arvot		
- Kansallispuistojen terveysvaikutusten arvot	226	
- Kansallispuistojen paikallistaloudelliset vaikutukset	125,8	

6 Puutarhaharrastuksen taloudellinen arvo 2015

Puutarhaharrastuksen taloudellista arvoa pyritään kuvaamaan huomioiden yksityistalouksiin tehdyt piharakentamisen, -hoidon tai -sisustamisen materiaali- ja kalustehankinnat.

Keskimäärin rahaa puutarhahankintoihin käytettiin vuonna 2015 keskimäärin 338 euroa/ ostava talous. Kotipuutarhureiden ostot ovat yhteensä noin 605 miljoonaa euroa.⁹⁰ Kuvassa 30 on kuvattu hankintojen jakautuminen tuoteryhmittäin. Lisäksi taloudet hankkivat pihasuunnittelupalveluita yhteensä 14 miljoonaa euroa.

KUVA 30. KOTIPUUTARHURIEN HANKINNAT TUOTTEITTAIN (MILJOONAA €) VUONNA 2015. LÄHDE TNS GALLUP 2016.

⁹⁰ Kotipuutarhatutkimus 2015

7 Yhteenveto

VIHERALAN TUNNUSLUKUJA 2014–2015

Viheralan tunnuslukujen yhteenvetona voidaan tiivistetysti todeta, että viheralalla päätoimisesti toimivia yrityksiä on reilut 1300. Niistä maisemasuunnittelua tekeviä yrityksiä on noin 250 ja pääsääntöisesti viheralueiden rakentamista ja ylläpitoa tekeviä yrityksiä vajaat 500. Taimituottajia on noin 100, puutarhakauppiaita 90, golfyhtiöitä 130 sekä viheralan monialaisia yrityksiä noin 240.

Nämä yritykset työllistävät arviolta vakituisesti 5 200 henkilöä ja kausiluonteisesti lisäksi 10 400. Julkinen sektori eli kunnat, kuntia palvelevat tuottajaorganisaatiot, seurakunnat ja valtio työllistävät yhteensä ympärivuotisesti noin 3 300 ja kausiluonteisesti lisäksi 5 300. Oppilaitokset ja tutkimuslaitokset työllistävät yhteensä noin 170 viheralan ammattilaista. Kaikkiaan viherala työllistää ympärivuotisesti noin 8 600 henkilöä ja kausiluonteisesti lisäksi noin 19 100 henkilöä. Kasvukaudella työllistävä vaikutus on noin kolminkertainen. Lukuja tarkasteltaessa on huomioitava, että tässä ei ole mukana sellaisten kuntien kausi- ja kesätyöntekijöitä, joilla ei ole omaa viherorganisaatioita.

Viheralan yritysten ja kuntien tuottajaorganisaatioiden liikevaihto on yhteensä 1,33 miljardia euroa. Viherhankkeiden yhteenlasketut rakennuskustannukset ovat reilut 1,1 miljardia euroa ja ylläpitokustannukset reilut 917 miljoonaa euroa. Puutarhaharrastuksen arvo hankintojen osalta on yhteensä noin 605 miljoonaa euroa.

VIHERALAN TUNNUSLUKUJEN TARKKUUS

Viheralan tunnuslukujen määrittämisen haasteena on se, että viheralaa ei tilastoida omana toimialana eikä alan yritysten tai muiden toimijoiden toiminnan tunnuslukuja kerätä säännönmukaisesti. Viheralan yritykset sijoittuvat Tilastokeskuksen toimialaluokituksessa (TOL) useiden eri toimialojen alle. Osa viheralan tunnuslukuihin liittyvistä tiedoista ei myöskään ole vain alan omien toimijoiden hallussa vaan muun muassa pinta-ala- ja kustannustietoja täytyy kerätä muilta toimialoilta. Tietojen kokoaminen kattavasti on näin ollen haasteellista, jollei jopa mahdotonta.

Myöskään julkinen sektori – evankelisluterilaista kirkkoa ja Metsähallitusta lukuun ottamatta – ei tilastoi viheralaan liittyviä tunnuslukuja yhtenäisesti. Muun muassa kuntien tietojen keruuperiaatteet esimerkiksi viheralueiden määrästä vaihtelevat kunnittain. Siksi vertailukelpoista tietoa eri kuntien välillä on hankala saada.

Tunnuslukutietojen keruu viheralan toimijoilta kyselyillä on myös haasteellista. Vastausprosentti jää yleensä melko alhaiseksi ja tietoja ei välttämättä anneta riittävällä tarkkuudella.

Edellä mainittujen syiden vuoksi viheralan tunnusluvut voidaan koota vain karkeina, suuntaa antavina lukuina, jotka osoittavat lähinnä toiminnan suuruusluokan ei niinkään vertailukelpoista toiminnan arvoa.

Jos tunnuslukujen tarkkuutta halutaan jatkossa lisätä, pitäisi:

- viheralan toimijat saada kirjattua selkeämmin yhden virallisen toimialaluokituksen alle
- julkisten viheralueiden pinta-alojen määrittämiseen ja tilastoimiseen saada yhteinen toimintaperiaate
- Viherympäristöliiton jäsenjärjestöjen hankkia säännöllisesti 2-3 vuoden välein tunnuslukutietoja omilta jäseniltään siten, että kaikille esitetään samat peruskysymykset liittyen liikevaihtoon/ toiminnan kustannuksiin, henkilöstömääriin ja hallinnassa olevien viheralueiden määriin.

Lähteet

- Arrajoki-Alanen, M. 2016. VYL/ Tilast selvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Pirkanmaan ELY. Sähköpostiviesti 25.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Pirkanmaan ELY-keskuksen tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.
- Ammatillisen koulutuksen opiskelijat 2014. Vipunen. Opetushallinnon tilastopalvelu. Raportti haettu 2.5.2016.
- Ammatillisen koulutuksen opiskelijat osaamisalan mukaan 2014. Vipunen. Opetushallinnon tilastopalvelu. Raportti haettu 2.5.2016.
- Björkmark, P. 2016. VYL/ Tilast selvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Pohjanmaan ELY. Sähköpostiviesti 25.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Pohjanmaan ELY-keskuksen tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.
- Blomstedt, A. 2016a. VYL/ Tilast selvitys/ Golfkenttäkyselyn testivastaus. Sähköpostiviesti 25.1.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. FGMA - Suomen Golfjohtajat ry:n tietoja golfkenttien määrästä, pinta-aloista ja henkilöstöstä vuonna 2014.
- Blomstedt, A. 2016b. Puhelinkeskustelu 25.5.2016. FGMA - Suomen Golfjohtajat ry:n tietoja golfkenttähenkilöstön palkkakustannuksista.
- Eläintarhat ja eläinpuistot. Discovering Finland Guide Oy:n verkkosivut. Viitattu 27.4.2016.
<http://www.discoveringfinland.com/fi/travel/nae-koe/perheloma/elaintarhat/>.
- Fallström, C. 2016. Tilast selvityksenne. Sähköpostiviesti 30.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Helsingin juutalaisen seurakunnan tietoja juutalaisten seurakuntien hautaus toimien henkilöstömäärästä ja hautausmaiden ylläpidon kustannuksista vuonna 2015.
- Helin, M. 2016. Puhelinkeskustelu 13.5.2016. Kaupunginpuutarhurin Seura ry:n kommentit kuntien viherorganisaatioiden määrään.
- Hietala, R. 2016. VYL/ Tilast selvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Turun yliopisto. Sähköpostiviesti 18.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Turun yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Häyrynen, M. 2016. VYL/ Tilast selvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Turun yliopisto. Sähköpostiviesti 23.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Turun yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Islam Suomessa. Wikipedia-artikkeli. Päivitetty 22.4.2016, viitattu 13.5.2016.
https://fi.wikipedia.org/wiki/Islam_Suomessa#cite_ref-islamsuomessa2_3-0.
- Jauhiainen, P. 2015. VYL/ Tilast selvitys/ Viherrakennushankkeiden rakennusmateriaalit. Sähköpostiviesti 5.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Kiviteollisuusliitto ry:n kommentit liittyen luonnonkivituotteiden määrä- ja arvotietojen saatavuuteen.
- Juhanoja, S. 2016. VYL/ Tilast selvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ LUKE. Sähköpostiviesti 19.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Luonnonvarakeskuksen tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Juutalaiset hautausmaat. Helsingin juutalaisen seurakunnan verkkosivut. Viitattu 13.5.2016.
http://jchelsinki.fi/fi/juutalaiset_hautausmaat.

Juutalaiset Suomessa. Helsingin juutalaisen seurakunnan verkkosivut. Viitattu 13.5.2016.
http://jchelsinki.fi/fi/me/suomalaisessa_yhteiskunnassa.

Jäniskangas, T. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ TTY. Sähköpostiviesti 18.5.2016.
Vastaanottaja H. Tajakka. Tampereen teknillisen yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Kaituri, A. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemasuunnittelijoiden määrä. Sähköpostiviesti 29.4.2016.
Vastaanottaja H. Tajakka. WSP Group Oy:n tiedot maisemasuunnittelutyötä tekevien määrästä.

Katila, T. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja. Sähköpostiviesti 20.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vastaukset liittyen maisema-alueiden hoitotukien määriin ja pinta-aloihin.

Kaupunkien ja kuntien lukumäärä. Kuntaliiton verkkosivut. Viitattu 28.4.2016.
<http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/tilastot/aluejaot/kuntien-lukumaara/Sivut/default.aspx>.

Kirkko toimii paikallisesti seurakunnissa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon verkkosivut. Viitattu 28.4.2016.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/9C9A51590FC8D085C2256FEA003A186E?OpenDocument&lang=FI>.

Kirkon tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för kyrkan 2014. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 33. Kirkko ja toiminta. Kirkkohallitus. Helsinki. 2015. 178 s.

Kolari, M. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Hämeen ELY. Sähköpostiviesti 25.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Hämeen ELY-keskuksen tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.

Korhonen, P. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja. Sähköpostiviesti 18.5.2016.
Vastaanottaja H. Tajakka. Kainuun ELY-keskuksen vastaukset liittyen maisema-alueiden hoitotukien määriin ja pinta-aloihin.

Korjausrakentamisbarometri/ Kevät 2015. Suomen Kiinteistöliitto ry.

Korpela, K. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Tampereen yliopisto. Sähköpostiviesti 18.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Tampereen yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Kosteikkoinvestoinnit kasvussa. Maaseutuviraston tiedote 26.4.2016. Viitattu 22.5.2016.
<http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/tiedotteet/2013/Sivut/kosteikkoinvestoinnit-kasvussa.aspx>.

Kotipuutarhatutkimus 2014. Puutarhaliitto ry ja Suomen Gallup Elintarviketieto Oy.

Kotipuutarhatutkimus 2015. Puutarhaliitto ry ja TNS Gallup.

Kumpulainen, T. (toim.). 2014. Opettajat Suomessa 2013. Opetushallitus. Koulutuksen seurantaraportit 2014:8. 210 s.

Kunnan kustannusrakenne. Kuntaliiton verkkosivut. Viitattu 24.2.2016. www.kunnat.net/kustannusrakenne.

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto 2013. Taulukko kuntien maa- ja metsätiloista. Tilastokeskus. 9 s. Viitattu 25.1.2016.

<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/ymparisto/ymparistonsuojelu/kuntametsat/Documents/Kuntien%20mets%C3%A4tietoja%202013.pdf>.

Kuosa, H. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ VTT. Sähköpostiviesti 20.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. VTT:n tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Kuukka, R. 2015a. VYL/ Tilastaselvitys/ Valtion omistamat liikenneviheralueet. Sähköpostiviesti 8.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Liikenneviraston arvio liikenneviheralueiden pinta-alasta vuonna 2014.

Kuukka, R. 2015b. VYL/ Tilastaselvitys/ Valtion omistamat liikenneviheralueet 5. Sähköpostiviesti 16.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Liikenneviraston arvio liikenneviheralueiden viherhoidon kustannuksista.

Lilja, T. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Etelä-Pohjanmaan ELY. Sähköpostiviesti 26.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.

Lindén, L. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Helsingin yliopisto. Sähköpostiviesti 18.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Helsingin yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Lith, P. 2015. Kiinteistöala Suomen kansantaloudessa. Fastighets- och byggnadsbranschen i Finland - Muistio kiinteistöalan yritystoiminnasta, markkinoista ja kehityslinjoista 2014-2015. Rapport om fastighetsbranschens företagsverksamhet, marknader och utvecklingslinjer 2014-2015. Lith Consulting Group. Helsinki 31.08.2015. 13 s.

Maa- ja vesirakennusalan näkymät 2010-2011. MVR-suhdanteet syksy 2010. VTT. 2010. 24 s.

Maisemasuunnittelijat MAS ry Jäsenkysely elokuu 2015 – Peruseraportti. 10 s.

Malmström, R. 2015. VYL/Tilastaselvitys/Puolustusvoimien hallinnassa olevat viheralueet (AL17694). Sähköpostiviesti 20.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Puolustusvoimien tietoja puolustusvoimien hallinnassa olvien viheralueiden määristä.

Metsähallituksen vuosi 2014. Toimintakertomus. Metsähallitus. 76 s.

Niemelä, J. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Helsingin yliopisto. Sähköpostiviesti 19.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Helsingin yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Nimikkeitä ja vaativuusryhmiä seurakuntatalouden koon mukaan 2014. Kirkon työmarkkinailaitos 2015. Taulukko, 12 s.

Nykänen, K. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Oulun yliopisto. Sähköpostiviesti 23.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Oulun yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Närhi, S. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Jäsenmäärät. Sähköpostiviesti 3.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Viherympäristöliitto ry:n tietoja jäsenjärjestöjen jäsenmääristä 31.12.2015.

Oittinen, M. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemasuunnittelijoiden määrä. Sähköpostiviesti 3.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Sito Oy:n tiedot maisemasuunnittelutyötä tekevien määrästä.

Opetustoimen kustannukset vuonna 2014. Opetushallituksen lehdistötiedote 9.10.2015. Opetushallituksen verkkosivut. Päivitetty 9.10.2015, viitattu 2.5.2016.
http://www.oph.fi/ajankohtaista/tiedotteet/101/0/opetustoimen_kustannukset_vuonna_2014.

Opintopolku-portaali. Opetushallituksen ylläpitämä verkkopalvelu. Viitattu 28.4.2016.
<https://opintopolku.fi/wp/fi/>.

- Paloniemi, R. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ SYKE. Sähköpostiviesti 31.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Suomen ympäristökeskuksen tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Peltoniemi, H. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ HAMK. Sähköpostiviesti 20.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Hämeen ammattikorkeakoulun tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Puutarhatuotanto avomaalla ja kasvihuoneessa 2014. Luonnonvarakeskus, Puutarhatilastot. 28.4.2015.
- Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyypin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2014. Liitetaulukko 1. Tilastokeskuksen verkkosivut. Päivitetty 26.5.2015, Viitattu 14.5.2016. http://www.stat.fi/til/rakke/2014/rakke_2014_2015-05-28_tau_001_fi.html.
- Rakennuskanta 2014. Tilastokeskuksen verkkosivut. Päivitetty 26.5.2016, viitattu 22.5.2016. http://www.stat.fi/til/rakke/2014/rakke_2014_2015-05-28_kat_002_fi.html.
- Regårdh, E. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Novia. Sähköpostiviesti 24.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Yrkeshögskolan Novian tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Riikonen, A. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Helsingin yliopisto. Sähköpostiviesti 17.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Helsingin yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Schulman, A. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja. Sähköpostiviesti 23.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Maa- ja metsätalousministeriön tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.
- Seurakunnat. Suomen ortodoksisen kirkon verkkosivut. Viitattu 27.4.2016. <https://www.ort.fi/seurakunnat>.
- Sinkkilä, J. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ Aalto-yliopisto. Sähköpostiviesti 20.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Aalto-yliopiston tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.
- Suomen Islam-seurakunta. Uskonnot Suomessa -hankkeen verkkosivut. Päivitetty 23.7.2015, viitattu 13.5.2016. <http://www.uskonnot.fi/yhteisot/view.php?orgId=85>.
- Suonio, T. 2015a. VYL/ Tilastaselvitys/ Viherrakennushankkeiden rakennusmateriaalit 2. Sähköpostiviesti 2.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Rakennustuoteteollisuus RTT ry:n tietoja ympäristöbetonituotteiden määristä vuonna 2014.
- Suonio, T. 2015b. VYL/ Tilastaselvitys/ Viherrakennushankkeiden rakennusmateriaalit 3. Sähköpostiviesti 7.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Rakennustuoteteollisuus RTT ry:n tietoja ympäristöbetonituotteiden myynnin kokonaisarvosta vuonna 2014.
- Suomen kasvitieteelliset puutarhat. Helsingin yliopiston kasvitieteellisen puutarhan ylläpitämä verkkosivut. Päivitetty 6.10.2015, viitattu 27.4.2016. <http://www.kasvitieteellisetpuutarhat.fi/>.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Alueellinen yritystoimintatilasto. Verkojulkaisu. ISSN=2342-6241. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 9.4.2016. <http://www.stat.fi/til/alyr/tau.html>.
- Suomen väkiluku. Väestörekisterikeskuksen verkkosivu. Viitattu 2.5.2016. <http://www.vrk.fi/default.aspx?site=3&docid=169>.

Tietilasto 2014. Liikennevirasto. Liikenneviraston tilastoja 7/2015. 54 s. Viitattu 19.1.2016.
http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf8/lti_2015-07_tietilasto_2014_web.pdf.

Toimialaluokitus 2008. Tilastokeskuksen verkkosivu. Viitattu 25.2.2016.
<http://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>.

Taimitarhatuotannon tunnuslukuja 2006-2014. PowerPoint-esitys. Taimistoviljelijät ry. 2015.

Tuuliainen, O. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Etelä-Savon ELY. Sähköpostiviesti 25.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Etelä-Savon ELY-keskuksen tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.

Tuominen, T. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemasuunnittelijoiden määrä. Sähköpostiviesti 29.4.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n tiedot maisemasuunnittelutyötä tekevien määrästä.

Törmänen, T. 2015. Vuokrauspäällikkö, Senaatti-kiinteistöt, Pohjois-Suomen alue. Puhelinkeskustelu 15.10.2015.

Upeimman luontomme hoitaja. Vuosikertomus 2014. Metsähallituksen luontopalvelut. 16 s.

Uusisuo, M. 2011. Luonnonkiviteollisuus. Toimialaraportti 11/2011. Työ- ja elinkeinoministeriö ja ELY-keskus. Viitattu 19.1.2016. http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2094/Luonnonkiviteollisuus_joulukuu_2011.pdf.

Uusitalo, M. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Tutkimuksen tunnuslukuja/ LUKE. Sähköpostiviesti 20.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Luonnonvarakeskuksen tiedot viheralan tutkimushankkeisiin ja -henkilöstöön liittyen.

Vanhojen omakotitalojen hinnat nousivat loka-joulukuussa 1,1 prosenttia edellisvuodesta. Tilastokeskuksen katsaus 11.3.2016. Viitattu 14.5.2016. http://www.stat.fi/til/kihi/2015/04/kihi_2015_04_2016-03-11_tie_001_fi.html.

Vesteri, M. 2016. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Keski-Suomen ELY. Sähköpostiviesti 26.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Keski-Suomen ELY-keskuksen tietoja maisemanhoidon pinta-aloista ja tuista vuonna 2015.

Viheralueiden ylläpidon kustannusvertailu-taulukko. 2015. Rapal Oy.

Viheraluerakentajat VAR ry. VAR vuosikysely 2014 – jäsenet. Tulokset 26.2.2014. PowerPoint-esitys. Stratebility Oy

Vihreä Kirja 2016. Viherympäristöliitto ry ja Puutarhaliitto ry. 130 s.

Vähäsarja, V. 2014. Luontoympäristön terveys- ja hyvinvointivaikutusten taloudellinen arvottaminen Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 210. 67 s. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja.

Walden, H. 2015. VYL/ Tilastaselvitys/ Golfkentät ja golfkenttienhoitajat 3. Sähköpostiviesti 13.10.2015. Vastaanottaja H. Tajakka. Suomen Golfliitto ry:n arvio golfkenttien määristä, pinta-aloista ja henkilöstömääristä.

Westinen, H. 2015. VYL/ Tilastaselvitys/ Maisemanhoidon tunnuslukuja/ Mavi. Sähköpostiviesti 26.5.2016. Vastaanottaja H. Tajakka. Maaseutuviraston tietoja maaseutumaisemien hoitoon saaduista EU-tuista.